

Labare á higa na a puwetaa MATA

**Kergema á eggye-aha-ɲara ge Yaisu *Almasi-
ihu*

(Luka 3:23-38)

¹ Náwa *kergema á eggye-aha-ɲara ge Yaisu *Almasiihu. ɲane ta yanaa am emnde á *Dawuda. *Dawuda keni wulfe á Ibrahimia. ² Ibrahimia a yese Isiyaaku, Isiyaaku a yese Yakubu, Yakubu a yese Yahuda antara egdzara a mama-aha-ɲara. ³ Yahuda a yese tara Farais, antara Jara, a yateraa an Tamar. Daaci Farais a yese Haisruna, Haisruna a yese Aram, ⁴ Aram a yese Aminadabu, Aminadabu a yese Nasanu, Nasanu a yese Salmuna, ⁵ Salmuna a yese Bauyais, a yanaa an Rahab. Bauyais a yese Aubaid, a yanaa an Rut, Aubaid a yese Yaisa, ⁶ Yaisa a yese *Dawuda, ba ɲane una gevge slekse na. *Dawuda a yese Suleymanu, a yanaa an mukse na ndza mukse á Uriya na. ⁷ Suleymanu a yese Raubawam, Raubawam a yese Abiya, Abiya a yese Asa, ⁸ Asa a yese Yusafat, Yusafat a yese Yauram, Yauram a yese Ujiya, ⁹ Ujiya a yese Yauwatam, Yauwatam a yese Akas, Akas a yese Haijaikiya, ¹⁰ Haijaikiya a yese Manasa, Manasa a yese Amaus, Amaus a yese Yusiya, ¹¹ Yusiya a yese Yaihukiya antara egdzara a mama-aha-ɲara am sarte na ta kyaa emnde a *Iserayiila á dem *Babila na.

¹² Am iga á una ñanna maa, Yaikuniya a yese Salatiyail, Salatiyail a yese Jauraubabila, ¹³ Jauraubabila a yese Abihuda, Abihuda a yese Ailiyakim, Ailiyakim a yese Ajaura, ¹⁴ Ajaura a yese Sadauka, Sadauka a yese Akim, Akim a yese Ailihuda, ¹⁵ Ailihuda a yese Ailiyajaaru, Ailiyajaaru a yese Mattan, Mattan a yese Yakubu, ¹⁶ Yakubu a yese Yusufa zhele á Maari na a yaa Yaisu na tá dahaná an *Almasiihu.

¹⁷ Daaci kezlakula á jeba-aha ñanna, a fetuwe áte Ibrahimia sem zamane á *Dawuda, á maga jeba kelaawa ju ufađe. Fantau áte *Dawuda sem zamane na ta kyaa emnde a *Iserayiila á dem *Babila, jeba kelaawa ju ufađe. Tsante am zamane ñanna, sem sarte na ta yaa Yaisu *Almasiihu keni, jeba kelaawa ju ufađe.

*Laukta á ya Yaisu *Almasiihu
(Luka 2:1-7)*

¹⁸ Náwa a sawa estuwa laukta ta yese Yaisu *Almasiihu. Emmenara Maari wá, á shebaná ba Yusufa. Ba lauktu á danaada Yusufa á dem mba-aara keni, kerten Maari lyemlye huđe an hákuma á Shedekwe Cufedđe. ¹⁹ Daaci zhele-aara Yusufa maa, ñane dzayye ervaunđe-aara, wayeteka đekideki ganakini á balaná áza emnde, á kátá yanya á ba an nasherire. ²⁰ Daaci ba ñane keni átira dzama una ñanna, a naba jesarhe ge malika á Yaakadada á katafke-aara am shene, a ba ñane á elvan ge ñane: «Yusufa egdza á *Dawuda, a wanƙa lyáwá ge gá mukse á ña Maari. Adaba egdze na am huđe-aara na wá,

a lyanmá ba Shedekwe Cudedfde an hákuma-aara. ²¹ Á de yá egdzere zhele, ká de faná zhera á Yaisu, adaba á de lya emnde-aara am haypa-aha-aatare.»

²² Bademme á una nanna, anƙwa á magava á ba áte una ndza a ndahanaa Yaakadada á kya an we á nabi na kalkale. Adaba a ba nane: ²³ «Náwa watse á shá huƙe gyaale na zlaƙe diyaaka zhele na, á de yá egdzere zhele, zhera-aara wá, tá de dahaná an Aimanuwail.» Zhera nanna wá, á kátá ba: Dadaamiya anƙwa antara miya.

²⁴ Daaci tsetsa Yusufa am háre, a magán ba seke una a bannaa malika á Yaakadada na. A naba gá Maari ge mukse-aarire. ²⁵ Amá Yusufa njaaka antara Maari deƙidfeƙi seke tara zhele an mukse, dem sarte na a yese egdze-aara egdzere zhele na. Daaci Yusufa a fete zhera á egdzere Yaisu.

2

Emnde a ilmu ta se zhara Yaisu á sa am geƙi

¹ Am sarte na yareya Yaisu am Baytilama, am kwara á Yahudiya, am zamane á *Hirudus, ta naba semhe ge emnde a ilmu á sem Urusaliima, ta sawa á sa am geƙi. ² A ba emnde a ilmu nanna: «Áma nane slekse á Yahudiya-aha na ta yán ba herzhe na? Adaba nanjeránna terlyakwa-aara á sa am geƙi. Adaba una nanna na se kezlan ugje.»

³ Ba a cenaa una nanna sleksu *Hirudus, ba palle a názu á enndaha keni baaka. Bademme á emnde a Urusaliima diyarka názena tá ndahaná itare. ⁴ Daaci sleksu *Hirudus a naba jatermaare

ge male-aha á *liman-aha, antara malum-aha na tá am larde-aara bademme, a ndavateruhe elva, a ba ɲane á elvan ge itare: «Ate una am wakita á Dadaamiya mu, ta baa watse tá yáná áma ɲane *Almasiihu?» ⁵ Ta ɲwanante, a ba itare: «Am Baytilama, am kwára á Yahudiya. Adaba a bá nabi á Dadaamiya áte elva ɲanna:

⁶ “Ekka Baytilama am kwára á Yahudiya wá, gakefka cekwa am ekse-aha na tá am Yahudiya d'ekid'eki. Adaba watse á jesaare am ka slekse yaikke na watse á ɲáná ɲane larde-aaruwa *Iserayiila.” »

⁷ Daaci sleksu *Hirudus a naba d'ante emnde a ilmu na an nasherire, ta shanuwa itare jirire á sarte na ni a jesaara terlyakwa átekwa na.

⁸ A belaa ba itare ɲanna zlaɓe ádaliye slekse á dem Baytilama, a ba ɲane á elvan ge itare: «Dawmbare, de tatayawtátaya egdze ɲanna ba shagera. Máki shakuránsha wá, sawmbare mbedawiyumbede labare, iya keni yá de kezlan ugje.»

⁹ Daaci cenarvaacena emnde a ilmu elva na a baternaa slekse, lauktu ta zlala. Am sarte na tá aɲkwa á zlala maa, tá zhára ba terlyakwa na ndza ta zharanaa á sawa am gedí na, aɲkwa á zlala á katafke-aatare. Ba daada terlyakwa ɲanna arge slede na ni aɲkwa egdzere átekwa na wá, a naba tsaahé mazla-aara. ¹⁰ Ba ta naa terlyakwa na tsaatse, ta naba higete an ervaun'de-aatare bademme. ¹¹ Daaci ta naba demhe á dem bere, ta de beraa egdzere áɲwaslire, antara Maari emmenjara, daaci ta kezlaa ugje am haha, ta kezlanaa ugje na ge

egdze ɲanna. Ta palaa kazlaɲa-aatare, ta vante sadake á dindar, antara ɗagwala á názase, umele keni yawyawewe-aara am kudera ge egdze ɲanna. ¹² Am iga á una ɲanna maa, Dadaamiya a naba fatermaa am vuwa ge emnde a ilmu na am shene, ganakini a eptsarka á deza *Hirudus mazla-aara. Daaci ta naba eksetaa baráma-aatare umele, ta naba dá-aatare á dem larde-aatare.

Yusufa á zhagade an egdzere á dem Misera

¹³ Am sarte na daraada emnde a ilmu, a naba tsekwehe ge malika á Yaakadada á deza Yusufa am shene, a ba ɲane á elvan ge ɲane: «Tsetse ba kina an egdzere ira emmeɲara, ezzlala á dem Misera dem sarte na watse yá bakaná ya ganakini sawa á sá. Adaba watse *Hirudus á tataya egdzere ge já shifa-aara.»

¹⁴ Daaci a naba tsetehe ge Yusufa á ba an vayiya ɲanna an egdzere, ira emmeɲara, a naba zlala an itare á dem Misera. ¹⁵ Ta de njaa am Misera dem sarte á keɗa *Hirudus. Una ɲanna a magava ba kalkale antara názena ndza a balanaa Yaakadada á kya an we á nabi-aara. Adaba a ba ɲane: «Egdza-aaruwa wá, watse yá ɗahaná á sa am Misera.»

*A ba sleksu *Hirudus a cebarceba egdzar zála*

¹⁶ Am nanna sleksu *Hirudus ganakini emnde a ilmu magarka áte una a katanaa ɲane, a naba jehe ge ervaunɗe, a ba ɲane, a cebarceba egdzar zála bademme am Baytilama, antara am kwará á ekse-aatare bademme. A ba ɲane, a cebarceba egdzara na zlaɓe sharnaaka yawe bubuwa na,

antara ba emnde na sharnaasha yawe bubuwa keni bademme. Ba kelaa egdzara na ta yateraa am sarte na ni a jesaara terlyakwa áte una ta se kwaransaa emnde a ilmu na a jaruka an shifa ðekideki. ¹⁷ Daaci una a gevaa ba názena ndza a balanaa nabi Yairaimiya werre na. A ba ñane:

¹⁸ «Njaanja hula am Rama, aṅkwa kyuwa antara ðakwa á ba an ká kwárá. Rashail aṅkwa á kyuwa egdzara-aara, wayaaka tá ekhyaná ervaunðe ðekideki, aɗaba ta baaka egdzara-aara an shifa.»

Eptsa an egdzere á sa am Misera

¹⁹ Am sarte na emtsamtsa sleksu *Hirudus, a naba tsekwe ge malika á Yaakadada á de katafke á Yusufa am Misera am shene. ²⁰ A ba ñane á elvan ge ñane: «Ettsetse, eptseptsa an egdzere antara emmenjara á dem *Iserayiila. Aɗaba emnde na ndza tá kátá shifa á egdzere na tá baaka an shifa mazla-aara.» ²¹ Daaci a naba tsetehe ge Yusufa antara egdzere ira emmenjara, ta naba sá-aatare á sem *Iserayiila. ²² Amá cenáncena Yusufa ganakini Arkilawus egdza á sleksu *Hirudus demda am sleksire á eddenjara, ge kwárá larde á Yahudiya, jaaja lyawa ge de njá am larde ñanna mazla-aara. Am jaaja lyawa ñanna, Dadaamiya a naba kwaranse názena á maganá ñane am shene. ²³ Daaci a maganaa á ba áte una ñanna lauktu a de nja am Nasarátu am kwárá á Galili na. Una ñanna, gevge á ba áte una ta ndahanaa nabi-aha werre. A ba itare: «Watse tá ðahaná an ura Nasarátu.»

3

*Waazu á Yuhanna slemaga baptisma
(Mark. 1:1-8; Luka 3:1-18; Yuh. 1:19-28)*

¹ Shekwaashekwa duniya maa, a naba je-saarehe ge Yuhanna slemaga baptisma, a fantau ge bálá waazu am kaamba a Yahudiya. ² A ba ñane am waazu-aara: «Magaumága tuba, adaba herzhapteherzhe sarte na ni emnde tá njá am *kwárá á Dadaamiya.»

³ Yuhanna ñanna wá, nabi Aisaya ndza a enndahá elva-aara, a ba ñane: «Ankwa ura á bala elva am kaamba, a ba edda-aara: Tsatsawanaatsatse unjule ge Yaakadada, tsawanaatse baráma-aara, a gevge ba ndedde.»

⁴ Am sarte ñanna wá, Yuhanna ndza a tsekwa nangyuwe na ta hanaa an úgje á ezlegwame, ndza á ngudá ba gwagwa. Náza za-aara keni maa, á za ba iwe, antara nama. ⁵ Daaci emnde a Urusaliima, antara emnde na tá am kwárá á Yahudiya bademme, antara emnde a ekse-aha na ta herherzhe an guwa á Urdun na bademme ta sesehe, ta sezejara. ⁶ Emnde ñanna ta naba sanse haypa-aha-aatare, ta magaa tuba. Daaci Yuhanna keni a naba baraterve am guwa á Urdun.

⁷ Am nanna Yuhanna ganakini tá ankwa á sawa *Farisa-aha, antara *Saduki-aha ásezejara kwakya, tá se ndavanu baptisma, a ba ñane á elvan ge itare: «Egdzara á kelaade-aha na, a bakurnaa ware ganakini magaumága tuba, watse kwá de enzlesenjle am názena á de magaterná Dadaamiya ge emnde na tá ankwa

am ervaunđe-aara na? ⁸ Magaumága kure názena ni tá diyeddiye átekwa ganakini kure wá, yakuránya mága á kure werre, magakur-naamaga tuba. ⁹ Bawánka mazla-aara am ire á kure ganakini miya wá, ma egdzara á Ibrahimia miyenne, ázara lámbe á miya. Yá bakurá ba jirire: Ba nákwá-aha na náwa ɲane na keni, Dadaamiya an hákuma á gaterve egdzara á Ibrahimia. ¹⁰ Ba kina keni á ba an tsatsa zlaugba ge datsa náfá-aha na ni tá yeka egdzere na. Daaci bademme á náfá na ni á yeka egdzere emtake na wá, tá icese antara uksuwe-aara bademme, tá epshupshe an kárá. ¹¹ Yá aɲkwa bakurá ba jirire: iya wá, yá aɲkwa á magakurá baptisma an yawe wá, ba ge mara tuba á kure, ganakini magakuraamaga tuba. Amá aɲkwa ura á sawa am iga-aaruwa, ba kina keni aɲkwa á ba am dagave á kure wá, ɲane watse á magakurá baptisma an Shedekwe Cufedđe, antara an kárá. Edda-aara ɲanna wá, an hákuma ba ɲane arge iya, ba ge slesadanse kimake am sera keni hyanefka ya dekideki. ¹² ɲane wá, aɲkwa á sawa an kazlaɲa a fáhá duksa-aara am erva, á se fahese hiya-aara am hyaihye. Daaci watse á puweme hiya am kuvere-aara, amá hyaihye wá, watse á fante kárá na á emtseka dekideki na.»

*Baptisma á Yaisu *Almasiihu*
(Mark. 1:9-11; Luka 3:21-22)

¹³ Daaci am sarte ɲanna maa, a naba tsetehe ge Yaisu á sa am Galili, a seza Yuhanna áte we á guwa á Urdun, a se ndavanu baptisma ge Yuhanna. ¹⁴ Amá á kátá maɲka Yuhanna. A

ba ɲane á elvan ge ɲane: «Iya maa, yá kátá ká maginá ka baptisma ni, ká se ndaviwa ka baptisma ge iya?» ¹⁵ A ba Yaisu á elvan ge ɲane: «Eksaareksa ka á ba an higa. Adaba baráma-aara ba estuwa, lauktu mi maganaam-aga názena á kataná Dadaamiya.»

Daaci a naba eksaarhe ge Yuhanna, ¹⁶ a maganaa baptisma. Sessa Yaisu am yawe wá, a naba wertehe ge samaya wá, Yaisu á zhara ba aɲkwa á tsekwa Shedekwe á Dadaamiya á setarge ɲane ba seke takala, a se tsekwaá áte ɲane. ¹⁷ Cekwaanɲudí wá, tá cená kwárá á sa am samaya, a ba ɲane: «Ba ɲane una Egdza-aaruwa, wayanwaya jipu, bademme á higa-aaruwa á ba áte ɲane.»

4

Náwa a badanaa estuwa Shaitaine Yaisu (Mark. 1:12-13; Luka 4:1-13)

¹ Am iga á una ɲanna maa, Shedekwe á Dadaamiya a naba daa Yaisu á dem kaamba ganakini á de badaná Shaitaine. ² Yaisu a de magaa háre kul ufáde am ndera áhuwa, vayi vaciyeka zawka duksa. Am iga á una ɲanna maa, a naba ɲanaahe ge waya mazla-aara. ³ Daaci a duhe ge slekeda emnde ádezenjara, a ba ɲane á elvan ge ɲane: «Máki ka ba *Egdza á Dadaamiya wá, bateránba ge nákwá-aha na a nyarefnye dafa ká ezza.» ⁴ A ɲwanante ge Yaisu, a ba ɲane á elvan ge ɲane: «Aɲkwa an puwa am wakita á Dadaamiya, a ba ɲane: “Ura á njá an shifa adaba dfafeka palle, amá á fanemá elva-aha na

a ndahesaa Dadaamiya bademme na shifa am vuwa.” »

⁵ Shaitaine a naba zlala antara nane á dem huđe á berni cudedde, ta de daltaa antara nane áte ire á *mashidi yaikke, ⁶ a ba nane á elvan ge nane: «Máki ka ba *Egdza á Dadaamiya wá, naba mbedanaambeda ire á na á dem áhá. Adaba anƙwa an puwa am wakita á Dadaamiya, a ba nane: “Dadaamiya á de puwa malika-aha-aara, tá de cuwáká á ba am erva, ganakini ká janvaarka ma ba ge sera á na keni áte náƙwa.” »

⁷ Una keni a naba nwanante ge Yaisu, a ba nane á elvan ge nane: «Anƙwa an puwa zlaƙe ádaliye am wakita á Dadaamiya, a ba nane: “Badeka Yaakadada, Dadaamiya á na dƙedeki.” »

⁸ Shaitaine a dánhe zlaƙe ádaliye á dete ire á wa umele anƙwa, wa nanna sladde jipu, a maranaa yaikkire na anƙwa am huđe á duniya na bademme, antara ngahire-aara bademme á sáhuwa. ⁹ Daaci a ba nane á elvan ge Yaisu: «Máki kezlakiyaakezla ugje, ká nala ázerwa wá, yá vakteva duksa-aha nanna ka nanaa ka na bademme.» ¹⁰ A ba Yaisu á elvan ge nane: «Ekka wá, ka Shaitaine ezlálá áhuna. Anƙwa an puwa am wakita á Dadaamiya, a ba nane: “Sey ká kezan ugje ba ge Yaakadada, Dadaamiya á na palle, ká nala á ba ázenjara palle.” » ¹¹ Mazla-aara a yanhe ge Shaitaine áte una nanna. Am sarte nanna maa, ta semhe ge malika-aha á Dadaamiya, ta se maganaa slera.

*Zuɗɗwire á slera á Yaisu am kwára á Galili
(Mark. 1:14-15; Luka 4:14-15)*

12 Cenancena Yaisu ganakini ngudfarennguda Yuhanna am dangay maa, a naba tsetehe áhuwa, a dem Galili. 13 Njaaka nane am Nasarátu na mazla-aara, kwaye a de nja am Kafarnahum. Ekse nanna áte we á guwa á Galili nanna. Kafarnahum nanna wá, áte nákwá á kwárá á Jabulaun antara kwárá á Naiftalim. 14 An una nanna wá, gevge elva na ndza a ndahanaa nabi Aisaya werre na. Adaba a ba nane:

15 «Am kwárá á tara Jabulaun antara Naiftalim, antara ekse-aha na tá am ndanñire á háye á Galili na bademme, an ekse-aha na tá á katafke á Urdun, ira am Galili á emnde na garevka Yahudiya-aha na,

16 bademme á emnde na ni tá am tabedammire na, tá de nanna parakkire yaikke. Emnde nanna tá njá am slede tabedamme jipu, shifa-aatare ba paihyhye na, watse á shat-eraasha parakkire yaikke.»

17 A fantau á ba am sarte nanna Yaisu ge bálá waazu. A ba nane á elvan ge emnde: «Magaumága tuba. Adaba samsa sarte á njá am *kwárá á Dadaamiya.»

*Pukura-aha á Yaisu zunñwe ta ufade
(Mark. 1:16-20; Luka 5:1-11)*

18 Daaci Yaisu a daba we á guwa á Galili wá, a naa egdzar mama buwa, tara Simaun, nane una tá dahaná an Piyer, tá an egdza emmenjara Andarawus. Tá ankwá á puwa narre-aatare á dem yawe, adaba itare ta emnde a sluwa kelfe.

19 Daaci a naba daterdáhá Yaisu: «Sawmbare dábawidába, yá gakurvege emnde a jaha emnde

á sem sera-aaruwa, ba seke má tá jahava kelfe-aha á dem narre á kure,» a ba ñane á elvan ge itare. ²⁰ Ba watsewatse ta naba puwanve narre-aatare á ba áhuwa, ta d'aba Yaisu.

²¹ Ta zlalete ba cekwaangudí á de katafke wá, Yaisu a naa egdzar mama umele ádaliye ta buwa, egdzara á Jaibaidaiyus, tara Yakuba, tá an egdza emmenjara Yuhanna. Antara ba eddetare keni anjwa ázetare, tá am paare á yawe, tá anjwa á tsatsa narre-aatare. Daaci a naba d'aterd'áhá Yaisu itare keni. ²² Ba watsewatse, itare keni ta naba yaa paare, antara eddetare áhuwa, itare, ta d'aba Yaisu.

Yaisu anjwa á magaterá waazu ge emnde,

á mbatermbe am lapikere keni

(Luka 6:17-19)

²³ Daaci Yaisu a jem d'ába am kwara á Galili bademme, a magateraa waazu ge Yahudiya-aha am mashidi-aha-aatare. Waazu ñanna wá, waazu á labare á higa, ganakini emnde tá njá á ba am *kwará á Dadaamiya mazla-aara. Emnde na ta lapika-aha, antara ñguryekwe-aha, a mbateraahe bademme. ²⁴ Daaci ta hyanme labare-aara am sled'e bademme am larde á Siriya. Bademme á emnde na ni anjwa á magaterá palasa lapikere gergere, ta sateraa áseza Yaisu. Emnde na á wáterá tauraurau, emnde na tá an shaitaine, antara emnde a ñguryekwe, bademme á emnde na ni ta lapika-aha na, a mbateraahe. ²⁵ Kwakya nalga na a d'aba Yaisu. Emnde na ta sawa á sá am Galili, emnde umele ta sawa á sá am ekse na tá d'ahaná an ekse kelaawa na, antara emnde na ta sawa á sá am Urusaliima

antara Yahudiya bademme, ira emnde a ekse-aha na tá á katafke á Urdun na bademme ta d'aba Yaisu.

5

Waazu áte ire á wa
(Luka 6:20-23)

¹ Yaisu nanna nalga á emnde nanna maa, a d'alete áte wa, a de njehe. Ta d'abem ge pukura-aha, ta duhe ádezenjara. ² Daaci a fantau ge tsakateraa elva áhuwa, a ba nane á elvan ge itare:

Higa jirire
(Luka 6:20-23)

- ³ «Higa yaikke ge emnde na ni diyardiya ba itare keni am ire-aatare ganakini hyarepka ba názara keni áza Dadaamiya. Adaba tá de njá antara Dadaamiya am yaikkire-aara.
- ⁴ Higa yaikke ge emnde na tá an yawe á kyuwa am ice kina, adaba watse Dadaamiya á de halaterse yawe á kyuwa am ice.
- ⁵ Higa yaikke ge emnde na tá anj'kwa á maga kemaarire, adaba tá de shá slede na a ba Dadaamiya watse á vaterteva na.
- ⁶ Higa yaikke ge emnde na tá an wedera á mága jirire á Dadaamiya jipu, adaba Dadaamiya á vaterteva ge itare keni názena á kataná ervaun'de-aatare.
- ⁷ Higa yaikke ge emnde a mága zevarzire, adaba Dadaamiya á de zatervaareze ge itare keni.
- ⁸ Higa yaikke ge emnde na an b'ará ervaun'de-aatare, adaba watse tá nanna Dadaamiya á ba an ice-aatare.

- ⁹ Higa yaikke ge emnde na ni tá melaterá itare emnde a dágala, adaba tá de dfahaterá an egdzara á Dadaamiya.
- ¹⁰ Higa yaikke ge emnde a shá zlađa adaba ta magaa názena á kataná Dadaamiya, adaba watse tá de njá antara Dadaamiya am yaikkire-aara.
- ¹¹ Higa yaikke ge kure má tá aŋkwa á zlazlakur-zlázle emnde, má tá fákurá áte ngudiyire, tá aŋkwa á tsaka elva a mándzawe áte kure adaba kwa emnde-aaruwa.
- ¹² Máki tá aŋkwa á magakurte una-aha ŋanna wá, higa yaikke ge kure, jákurja gedá. Adaba lađa á kure kwakya jipu am samaya. Nabi-aha werre keni ndza ta magaterán ba estuwa.»

*Ekkure kwa ba seke elleŋa, antara parakkire
(Mark. 9:50; Luka 14:34-35)*

¹³ «Ba názena ni á magaterná elleŋa ge emnde am duniya na wá, ba kure una kwa elleŋa ge duniya. Amá máki elleŋa ŋanna baaka đanđanire-aara mazla-aara mu, tá maganá uwe, ganakini á gevge đanđanje zlađe adaliye? Baaka pute dekideki. Máki estuwa, baaka nampire-aara, sey ba tá eppuwa á degashe, tá payaná emnde an sera.

¹⁴ «Zlađe adaliye, ba kure una kwa parakkire ge duniya, kwa ba seke berni na ni áte ire á gávaye, ma á sawa áme keni tá zhará ba ŋane na. ¹⁵ Zlađe adaliye, kwa ba seke kára á fanus. Máki mbarantembe kára á fanus wá, tá uŋmbarka tasa, sey tá zleŋelaná áte tate-aara, ganakini á maraterá parakkire ge emnde

na tá am huɗe á bere ɲanna baɗemme. ¹⁶ Ba duksa palle ge kure keni. Kwa parakkire á duniya. Marawateránmárá parakkire á kure ge emnde baɗemme. A naránna emnde shagerire na kwá maganá kure, lauktu tá de gálá Eddekure Dadaamiya am samaya.»

*Názu á kwaratersá Yaisu ge emnde áte *tawrait*

¹⁷ «Bawánka am ire á kure, ganakini ya se mbeɗaa shairiya-aha á Dadaamiya na a sanaa Muusa na, bi ya se mbeɗaa elva-aha na ta kwaratersaa nabi-aha werre ge emnde. Amá ya se palateraa ba jirire á duksa-aha ɲanna ge emnde, ya se ganvege. ¹⁸ Yá ndaakur ba jirire: Baaka duksa na á shekwaashekwa seke tara samaya antara haha. Amá tá zlauzle itare; ba egdza elva cekwaangudí keni á eblyantaaveka ge názu am *tawrait, sey má gevge baɗemme. ¹⁹ Yá bakurná aɗaba una ɲanna: Ma ware una a epsawaa ba egdza duksa am shairiya-aha á Dadaamiya, bi a kwaraterse epsawa shairiya á Dadaamiya ge emnde, á de gevá kataliya ba ɲane am *kwárá á Dadaamiya. Amá edda una ni aɲkwa á fansaarfe ge shairiya-aha á Dadaamiya, ámbera á kwaraterse ge emnde geni a faransaarefe keni na wá, watse male ba ɲane am *kwárá á Dadaamiya. ²⁰ Yá bakurá ba jirire: Kwá demka am zlanna á Dadaamiya ɗekidɗeki, máki jakurateruka ge malum-aha, antara *Farisa-aha an mága názena á kataná Dadaamiya.»

Názu á kwaratersá Yaisu ge emnde áte elva a ica ervaunǵe

²¹ «Kwa cenan vateneka ganakini a ba Dadaamiya á elvan ge eggye-aha: “Jauka shifa. Ma a janaa ware shifa keni á de ɲezleka am shairiya.” ²² Amá iya wá, yá bakurá ba jirire: Ma a ɲanaa ware egdza emmeɲara am ervaunǵe keni, á dem shairiya. Ma a bannaa ware ge egdza emmeɲara “Baaka eɲkale á ɲa”, edda-aara á dem shairiya yaikke. Ma a bannaa ware ge ura “Ká an shaitaine”, edda-aara á dem kárá á jahanama. ²³ Aɗaba una ɲanna, máki ka sanaa sadake á ɲa ge Dadaamiya, amá á ba á katafke á Dadaamiya ɲanna wá, ka naba yehete ganakini aɲkwa duksa ka maganta ka ge egdza emmeɲa wá, ²⁴ naba yanya sadake á ɲa ɲanna á ba áhuwa, de melawemela emtsaade antara egdza emmeɲa, lauktu ká se vante sadake á ɲa ge Dadaamiya.

²⁵ «Máki aɲkwa sledágala á ɲa watse á dáka á dem shairiya wá, edduwa ba watsewatse ádezeɲara, de melawemele arge una ni á de fakem am erva ge narkali-aha. Narkali-aha, itare tá de fakem am erva ge sawji-aha, sawji-aha tá dáka á ba á dem danǵay. ²⁶ Yá baká ba jirire: Watse baaka segashe á ɲa áhuwa ɗekideki, ma a juwa ba shishi-aara keni, sey má pelaksepele baɗemme.»

Názu á kwaratersá Yaisu ge emnde áte elva a gwardzire

²⁷ «Kwa cenán vateneka, ganakini a ba wakita á Dadaamiya: “Maɲka gwardzire.” ²⁸ Amá

iya wá, yá bakurá ba jirire: Ma ware una a zharaa mukse, wayetewáyá am ervaunɗe-aara, maganaamaga gwardzire an mukse ɗanna am ervaunɗe-aara. ²⁹ Daaci má aɗkwa á mbedáká á dem haypa ice á naɗafa á ɗa wá, naba sansese ice ɗanna, eblyanveblye yiyye an ka. Ambáne ká keɗá ba duksa palle áte vuwa á ɗa, arge una ni iricaɗa baɗemme ká dem kára á jahanáma na. ³⁰ Zlaɓe áɗaliye, má aɗkwa á mbedáká á dem haypa erva a naɗafa á ɗa wá, naba icica erva ɗanna, eblyanvebelye yiyye an ka. Ambáne ká keɗá ba ubiya palle áte ka, arge una ni iricaɗa baɗemme ká dem kára á jahanáma na.»

Názu á kwaratersá Yaisu ge emnde áte elva a ica nika

(Mat. 19:8-9; Mark. 10:11-12; Luka 16:18)

³¹ «Aɗkwa an puwa am wakita á Dadaamiya ganakini má zhele á ica nika an mukse-aara wá, sey á vante nalmesheri á ica nika ɗanna am erva ge mukse, ganakini a belanaa ba ɗane. ³² Amá iya wá, yá bakurá ba jirire: Ma ware una a belaa mukse-aara, wallá a eksevaa am gwardzireka, uweka, máki mukse na de gaaga zhele umele wa, a eblyanmaa ba ɗane am gwardzire. Ma a ganaa ware mukse na a segashe am mbá á zhele keni, a magaa ba gwardzire.»

Názu á kwaratersá Yaisu ge emnde áte elva a za waɗa

³³ «Kwa cenán vateneka ganakini a ba Dadaamiya á elvan ge eggye-aha: “Zawka waɗa á fida, zawza ba waɗa á jirire á katafke á Dadaamiya.” ³⁴ Amá iya wá, yá bakurá ba jirire:

Zawka wafa dekideki ma an uwe keni. Ma an samaya keni zawka wafa. Adaba una nanna tate á njá á Dadaamiya an sleksire-aara. ³⁵ Ma an haha keni zawka wafa. Adaba haha tate á puwa sera á Dadaamiya. Ma an Urusaliima keni zawka wafa. Adaba anƙwa Slekse yaikke am berni nanna. ³⁶ Ma á ba an ire á kure keni zawka wafa dekideki. Adaba kure, ba úgje á ire á kure palle keni kwá taa maganaaka, ma kuliya, ma úgje danjwe keni. ³⁷ Elva á kure ge kure wá, a tsatse á ba áte duksa palle. Ma “a'aa” keni, ba a'aa. Máki “ane” á bá kure keni, ba ane. Máki jauje am una nanna wá, ba slera á Shaitaine.»

Elva a eptsanna haypa ge ura

(Luka 6:29-30)

³⁸ «Zlaɓe á daliye, kwa cenán vateneka ganakini a ba wakita á Dadaamiya: “Ma a kyan-naa ware ice ge ura, nane keni tá kyanaakya ba ice nanna; ma slare keni, tá mbaɗaava á ba an slare nanna.” ³⁹ Amá iya wá, yá bakurá ba jirire: eptsawannaaka mandzawire ge ura. Má edda-aara a tedaku babárva am ekte a hyema á naɗafa wá, naba eptsananteptsá náza á ná zlaɓa keni. ⁴⁰ Ma a ndavakuwaa ware ɗanciki á nja ge ɗáká á dem shairiya keni, naba yanánya, a lyevaalya antara ba zane keni. ⁴¹ Ma a fakaara ware sepa gwatama an ndzedɗa ba kilaumaiter palle keni, naba danánda ma kilaumaiter buwa keni. ⁴² Má ura a ndavaku duksa wá, naba vanteva. Edda una a de ndava gema keni yanveka.»

Wayauwáyá an kelaade-aha á kure

(Luka 6:27-28, 32-36)

⁴³ «Zlaḡe ádaliye, kwa cenán vateneka ganakini a ba wakita á Dadaamiya: “Ewwaya an sleriya á ḡa, amá edda una ni ḡane kelaade á ḡa wá, ka keni yanaaya.” ⁴⁴ Amá iya wá, yá bakurá ba jirire: Wayauwáyá an kelaade-aha á kure, magaumága maduwa arge emnde na ni tá fá zlaḡa áte kure ba dey na. ⁴⁵ Magaumága una ḡanna, lauktu kwá geva egdzara á Eddekure na am samaya na á ba an jirire. Adaba ḡane wá, aḡkwa á maraterá vaciya-aara ge emnde a mága kemaarire, antara emnde a mága mandzawire baḡemme; á hyaterá yawe ge emnde na an bara ervaunḡe-aatare, antara ge emnde na danḡwa huḡe-aatare baḡemme. ⁴⁶ Máki kwá wáyá ba emnde na ni itare keni wayarakurwáyá wá, baaka laḡa á kure áza Dadaamiya. Adaba ba emnde á ḡezla keni tá aḡkwa á magán ba estuwa. ⁴⁷ Zlaḡe ádaliye, má kwá gater use ba ge egdzar mama-aha á kure, kwá jaterwa an uwe kena ge emnde umele? Adaba ba emnde na ḡabarka Dadaamiya keni, tá aḡkwa á magán ba estuwa. ⁴⁸ Adaba una ḡanna, a ektsakuraareka eḡkale ḡekidfekei, gawevge ba seke Eddekure na am samaya na.»

6

Elva á melateru ge talaga-aha

¹ «Máki kwá kátá mága duksa adaba Dadaamiya wá, magauka áte ice á emnde ganakini a naranna. Máki kwá kátá zleba á emnde wá, nube á kure ba una ḡanna, kwá shánka laḡa áza Eddekure na am samaya na

mazla-aara. ² Daaci máki ká kátá melanu ge talaga wá, ñaleka an ñálá. Amaana: manka áte ice á emnde geni a naranna. Magauka jeba á duksa na ndza ta maganaa fida-aha na am mashidi, antara áte we á layye-aha, ganakini a galaratergálá emnde na. Yá bakurá ba jirire: Jeba á emnde ñanna, lafa-aatare ba una ñanna, baaka umele. ³ Amá ekka wá, máki ká kátá vante sadake á ña ge ura wá, emmága an nasherire. Ba názlaña á ña keni a diseka názena á maganá nañafa á ña. ⁴ Emmága maggwire á ña á ba an nasherire. Eddenja Dadaamiya wá, baaka názu á nanka ñane. Daaci á de vakteva ba ñane lafa-aara.»

Nazu á kwaratersá Yaisu ge emnde

*áte elva a mága maduwa
(Luka 11:2-4)*

⁵ Má kwá ankwá maga maduwa wá, gawufka seke emnde a fida. Itare wá, wayarwaya maga maduwa am tate a tse am mashidi ira áte we á layye-aha, geni a naraterna emnde. Yá bakurá ba jirire: lafa-aatare ba una ñanna ge jeba emnde ñanna. ⁶ Amá ekka wá, má ká kátá mága maduwa wá, demde am bere á ña, heñanuheñe ge we á bere á ña; daaci enñala Eddenja na ñane ankwá am tata nasherire á ña ñanna. Eddenja na ñane ankwá á zhara názena ka maganaa an nasherire na, a de vakteva lafa-aara. ⁷ Má kwá ankwá maga maduwa wá, kwakyawanveka elva-aha ba dey seke una tá maganá emnde na ñabarka Dadaamiya. Itare tá kurken má tá tsaka elva-aha kwakya wá, watse Dadaamiya

á cenatervarcene. ⁸ Kumauka garava-aatare ðekideki, aɗaba Eddekure Dadaamiya ɗane diyaadiya wedera á kure ba lauktu kwá de ndavana ázeɗara keni. ⁹ Daaci náwa kwá maga maduwa á kure estuwa:

Eddeɗere am samaya, ekka wá, ka cuɗeɗe. Emmága dalila á ɗa ganakini emnde baɗemme a farfa zherwe áte ka.

¹⁰ Sawa an sleksire á ɗa. A gevge namaari á ɗa am duniya keni, ba seke una am samaya na.

¹¹ Vanɗerteva náza za a hyanɗerhye vatena.

¹² Yanɗeraarye haypa-aha á ɗere, ba seke una ɗere keni ɗa yateraare ge emnde a haypa an ɗere.

¹³ Danɗeremka am bada á Shaitaine, fer-tanɗeraaferta átuge haypa. ((Aɗaba ekka, sleksire á ɗa anɗkwa. Ká an hakuma, ká an ðemɗemire dem ba ge ðekideki. *Aamin.))

¹⁴ «Aɗaba má kure kwá anɗkwa yateraare haypa-aatare ge emnde a haypa an kure wá, Eddekure na am samaya na keni á yakuraarye ge kure keni. ¹⁵ Amá má kwá yateraareka ge emnde wá, Eddekure na am samaya na keni, á yakuraareka ge kure keni.»

Elva a tsufa ndera

¹⁶ «Má kwá anɗkwa tsufa ndera wá, eptsawan-teka njá á kure ba seke kwá am zlaɗa, seke una tá maganá emnde a fida na tá kwashante feka-aatare, geni a naranna emnde ganakini tá am nderire na. Yá anɗkwa bakurá ba jirire: jeba á emnde ɗanna laɗa-aatare ba una ɗanna. ¹⁷ Amá

ekka wá, má ká am ndera wá, baraabare ica á ña ba tsefaññe, tsatsanaatsatse ba shagera úgje am ire á ña, ¹⁸ lauktu tá de diseka emnde geni ká am nderire. Sey ba Eddenja na ma am tate a nasherire keni ñane aṅkwa na palle una diyaadiya. Daaci Eddenja na ñane aṅkwa a nanna názu ká maganá ka an nasherire na, á de vakteva lafa-aara.»

Berbire na am samaya
(Luka 12:33-34)

¹⁹ «Jahauka nalmane á kure á ba am duniya na, aḍaba á naba badzanvebadze weshege-aha antara viya. Neyle-aha keni tá kyaba bere-aha a emnde, tá ila kazlaja am huḍe-aara. ²⁰ Ekkure wá, jahaujaha nalmane á kure á ba am samaya, ma weshege-aha, ma viya, ma neyle-aha keni, baaka názu á de badzená áhuwa. ²¹ Aḍaba am tate na ni átekwa nalmane á ña wá, ire á ña keni á ba am tate ñanna.»

Parakkire na áte vuwa
(Luka 11:32-36)

²² «Ice wá, ñane ba seke kára á fanus ge vuwa. Má lapiya ice á ña wá, baḍemme á vuwa á ña ba parakke. ²³ Amá má shagerka ice á ña wá, vuwa á ña baḍemme á ba am tabeḍammire. Daaci má parakkire na am ka na gevge danñwe wá, á tsaame tabeḍammire na ká tse am huḍe-aara!»

Slera á Dadaamiya bi slera á nalmane
(Luka 16:13; 12:22-31)

²⁴ «Baaka ura á dzegwándzegwa magaterá slera ge zanwe-aha buwa átirpalle. Ba bi á de wayete ba palle, á maganá slera shagera, á de yá

palle, á manjka slera-aara. Kwá dzegwánka magaterá átirpalle tara slera á Dadaamiya antara tataya nalmane.»

Dzamauka ire an kazlaja á duniya
(Luka 12:22-31)

²⁵ «Yá bakurná adaba una nanna, geni dzamauka ire an duksa na kwá de zaná kure, bi duksa na kwá de shaná kure, bi názena kwá de tsekwaná áte vuwa á kure. Yaikke ba shifa ka arge náza zuze emtu? Yaikke ba vuwa ka arge zane emtu? ²⁶ Zharauzhará á ba áte yiye-aha á samaya, tá ja duksa ka, tá icananá á dem mba ka, tá halaná á dem kuvere ka, amá Eddekure na am samaya na á gelatergela. Kwá jateruka ba kwakya ge yiye-aha emtu? ²⁷ Ware am kure una á dzegwandzegwa sladva shifa-aara ba cekwaanjudi keni an dzama ire na á maganá nane? ²⁸ Ay labara kwá dzama ire á zane ge tsekwana áte vuwa á kure? Zharauzhará áte ugbene-aha am kaamba, tá maga slera ka, tá há zane ka, uwe ka, ²⁹ amá yá ndaakur ba jirire ba Suleymanu an kwakyire á nalmane-aara keni, ndza tsekwameka am zane na ni zariya ba seke zariyire á palle á ugbene-aha nanna keni. ³⁰ Má másá na anjka vatená, makuralla kerten faraterufe ge kára maa, Dadaamiya á tsekwa-teremtsekwa am ugbene-aha zariya, sakwa kure emtu, máki cekwire á fetarfire ka?

³¹ «Adaba una maa, dzamauka ire defekideki geni watse ná de za uwe? Bi ná de sha uwe? Bi ná de tsekwa uwe? ³² Sey ba emnde na dabarka Dadaamiya na una tá njá á ba dzama kazlaja nanna. Ekkure wá, diyaadiya Eddekure na am

samaya na ganakini kwá an wedera á duksa-aha ñanna keni. ³³ Zunṅwe wá, tatayautataya kure ba njá am kwara á Dadaamiya, antara mága jirire-aara, daaci Dadaamiya á de vakurteva duksa-aha umele keni. ³⁴ Dzamauka ire áte duksa á makuralla. Ñane keni á de sakurá ba dzama ire-aara tsekemme. Adaba ba kelaa hare á bere á ba an dzama ire-aara.»

7

Habazauka sera á emnde (Luka 6:37-38, 41-43)

¹ «Habazauka sera á emnde, kure keni, á de zakurvaarze Dadaamiya am shairiya. ² Adaba ba shairiya na kwá maganá á dete emnde na wá, Dadaamiya keni á de magakurá á ba áte una ñanna. Baɗemme á názena kwá magaterná kure ge emnde na wá, Dadaamiya keni á de magakurná á ba áte una ñanna ge kure keni. ³ Labara ñane ge ekka ká zhára esseba na am ice á egdza emmeña, amá ká tapanaaka slalbe sladɗe na am ice á ña ge ekka? ⁴ Ká dzegwaná estara banán ge egdza emmeña: “Sansa yá sakansese esseba am ice”, amá ekka ká an slalbe sladɗe am ice á ña? ⁵ Egdza á fida na, sansese emtsaade slalbe sladɗe na am ice á ña na, ká nanna ice á ña parakke, lauktu ká de sananse esseba am ice ge egdza emmeña.

⁶ «Vawaterteka duksa cufedɗe ge kere-aha, kuvaukuva geni a eptsarakuraareka, a cebarakuraaka; velyawanveka náza hyema á kure á katafke á nabezhe-aha geni a payeraaka an sera.»

Ndavaundáva, tatayautataya, d'aud'aha á dem mba

(Luka 11:9-10)

⁷ «Naba ndavaundáva tá de vakurteva; tatayautataya, kwá de shansha; d'aud'aha emnde a há tá se werakurantewera wakyiya. ⁸ Ad'aba ma a ndavanaa ware keni, sey á shansha. Ma a tatayanaa ware keni, sey á shansha. Ma a janaa ware wakyiya keni, tá weranantewere. ⁹ An'kwa ura am kure, má egdza-aara á ndavanu d'afa, n'ane á vante nákwá emtu? ¹⁰ Bi má a ndavanu kelfe, n'ane á vanta zahe? ¹¹ Kwa mandzawe-aha tsa, amá diyakurdiya vaterte duksa shagera ge egdzara á kure. Sakwa Eddekure na am samaya na emtu? N'ane á jauje ge emnde bad'emme an vante duksa shagera ge emnde na tá ndavaná ázen'ara.

¹² «Názu kwá kataná kure áza emnde bad'emme, kure keni magawateránmaga ba estuwa ge emnde. Ad'aba una n'anna jirire á názena a belateraare *tawraitá á Muusa ge emnde, ira názena am wakita á nabi-aha.»

Wakyiya becce

(Luka 13:24)

¹³ «Dawemde á kya wakyiya becce. Ad'aba wakyiya na gatatte antara baráma yaikke wá, á da ura á dem ked'a, aley emnde kwakya tá d'aba ba una n'anna. ¹⁴ Amá á kya wakyiya becca, antara un'jule shairre wá, á dá ura á dem tate á shifa, emnde na tá d'aba una n'anna ta cekwa.»

Nafa wá, tá diyeddiye á ba áte egdza-aara

(Luka 6:43-44; 13:25-27)

¹⁵ «Tsufautsufa ire á kure áza nabi-aha fida. Má tá sawa á sezekure, tá ganve ire-aatare ba seke kyawe-aha, amá am huđe-aatare wá, ta ba seke indale-aha na mandzawe-aha na. ¹⁶ Kwá de diyatersediye áte názena á de maraná slera-aatare. Tá ñazlevaaka egdzara á nderza áte dake, bi egdzara á gwayafa áte zaza. ¹⁷ Nafa na shagera na, á yá egdzere emtake, nafa na shagerka na, á yá egdzere keni emtaŋka. ¹⁸ Nafa shagera á taa yeka egdzere emtaŋka; nafa na shagerka keni á taa yeka egdzere emtake. ¹⁹ Baďemme á nafa na á yeka egdzere emtake na, a icarsice, a epsharapsha an kárá. ²⁰ Una keni ba duksa palle: Kwá de diyatersediye nabi-aha fida ñanna áte slera-aatare.»

Diyanakurka ya ƒekidėki
(Luka 13:25-27)

²¹ «Diyaweddiye una ba shagera: Baďemme á emnde na tá biya: Yaakadada, Yaakadada na ka una watse tá shá dem zlanna am samaya. Sey edda una á maga názena á kataná Edderwa na aŋkwa am samaya na. ²² Vacite ñanna, emnde kwakya tá de biya: Yaakadada, Yaakadada, ñere keni ndza ña magaa slera á nabiyire an zhera á ña; ndza ña ñgyanse jini-aha am ura an zhera á ña; ndza ña magaa najipu-aha gergere an zhera á ña. ²³ Daaci ge emnde ñanna watse yá baterá: Ndza diyanakurka ya ƒekidėki. Gawiyapteka zlalauzlálá, kure kwa emnde a maga haypa.»

Bere-aha gergere buwa
(Luka 6:46-49)

²⁴ «Daaci ma a cenanaa ware elva-aaruwa ḡanna, a maganaahe áte una ḡanna, ḡane á garava an zhele slenjkale, a nderaa bere-aara, a yese haha, á de faná ekte áte palaha. ²⁵ A hyehe ge yawe yaikke, a sawhe ge yawe á kela, a se eblyetaa áte bere ḡanna, effeya keni á vata á ba an ndzedá, aley bere ḡanna mbedáaka, adaba ta nderanaa áte palaha. ²⁶ Amá ma ware una a cenvaahe elva-aaruwa ḡanna, maganaaka áte una ḡanna maa, ḡane á gáráva an zhele uce, a naba nderaa bere-aara áte shiili. ²⁷ A hyehe ge yawe yaikke, a sawhe ge yawe á kela, a se eblyetaa áte bere ḡanna, effeya keni á vata á ba an ndzedá, daaci a mbedanaahe reppe.»

Hákuma á Yaisu ge kwanse duksa ge ura

²⁸ Am sarte na Yaisu zlauzle am ndaha elva-aha ḡanna, bademme á zlamaha tá maga ba najipu-aara, ²⁹ adaba kwaraterseka seke náza á malum-aha á *tawraitá, ḡane a kwaraterse á ba an hákuma.

8

Yaisu a mbanaahe slederve (Mark. 1:40-45; Luka 5:12-16)

¹ Tsekwaatsekwa Yaisu á sá áte ire á wa, kwakya nalga na a daa daba ḡane. ² A semhe ge ura á wana derve, a kezlaa ugje á katafke-aara, a ba ḡane á elvan ge ḡane: «Yaakadada, ekka wá, má wayak-wayá ka dzegwándzegwa givege ba metedde vuwa-aaruwa.» ³ Yaisu a naba pelse erva-aara, a fete áte slederve na, a ba ḡane á elvan ge ḡane: «Wayanwáyá ká mbembe, ba

metedfe vuwa á ña.» Ba seke ndaha miya na, a naba mbehe ge slederve ñanna metedfe. ⁴ Daaci a ba Yaisu á elvan ge ñane: «Eccena ba shagera: Balananseka ma ge ware keni dekidfeki. Názena ká de maganá ka wá, de maranánmárá ire á ña ge *liman, vanteva sadake na ndza a ndahanaa Muusa na, ká maraterná an una ñanna ge emnde ge mbakmbire.»

Náwa a mbanaa estuwa

Yaisu nave á male á sawji-aha á Rauma (Luka 7:1-10)

⁵ Daaci damda Yaisu á dem Kafarnahum. A demhe ge male á sawji-aha á Rauma á dezeńara, a de ñalan geni a melanumele. ⁶ A ba ñane á elvan ge ñane: «Yaakadada, anƙwa nave-aaruwa á zlava am mba, lapika ba zlazlada, matsamatsa ubiya-aha áte ñane, á shá zlada jipu.» ⁷ A ba Yaisu á elvan ge ñane: «Yá anƙwa duwa, yá de mbanaambe.» ⁸ A ñutehe zlaɓe ádaliye ge male á sawji-aha á Rauma na, a ba ñane á elvan ge Yaisu: «Malum, hyanefka dekidfeki geni ká sem huɗe á ha-aaruwa. Ndaasendahe ka ba elva á ña palle, á mbemmbe nave-aaruwa. ⁹ Adaba iya keni, ya ba edda á hákuma; male-aha-aaruwa keni tá anƙwa. Iya, ya male á sawji-aha. Má ya banán ge palle-aatare: Ezzlala á dem tatu estuwa, ba á zlala. Má ya daha palle-aatare ba á sawa. Má ya banán ge nave-aaruwa palle: Emmága una, sey ba á emmága.»

¹⁰ Ba cenancena Yaisu elva-aara ñanna wá, á maga ba najipu-aara. Daaci a ba ñane á elvan ge emnde na tá anƙwa á dɓaba ñane na:

«Yá bakurá ba jirire: á ba am *Iserayiila keni, shananka ura an fetarfire estuwa. ¹¹ Yá anƙwa bakuranba: Emnde kwakya una tá de sawa á sá á ba am gedi, antara á sá á ba am yala, tá de zá emtakire áza Ibrahimia, Isiyaaku, ira Yakubu am zlanna am samaya. ¹² Amá emnde na ma andze náza-aatare zlanna á Dadaamiya wá, itare tá de puwaterpuwa á dem tabedammire ágashe, tá de kyuwa ambera tá kerda slare-aatare ge zlada.» ¹³ Daaci, a ba Yaisu á elvan ge male á sawji-aha na: «Ezzlala á dem mba á ŋa, a gevge áte una ka fetaare átekwa na.» Kerten a naba mbehe ge nave á male á sawji-aha na á ba am sarte ŋanna.

Yaisu a mbaa lapika-aha kwakya

(Mark. 1:29-34; Luka 4:38-41)

¹⁴ Am iga-aara maa, Yaisu a dem mba á Piyer, a de bera shawle á Piyer mukse á zlava, á wáná zlagzlagi. ¹⁵ Yaisu ba a de fete erva-aara áte mukse na, daaci a naba yanhe ge zlagzlagi, a tsetehe, a maganaa slera-aha. ¹⁶ Herzhe mangaripu maa, ta sanaa emnde na tá an shaitaine na kwakya. A naba ŋgyanse jini-aha ŋanna am itare an elva-aara, a mbaa emnde na tá áte lapikere na bademme. ¹⁷ Estuwa ganvege názena ndza a ndasaa nabi Aisaya, a ba ŋane: «Ba ŋane an ire-aara a lyamivaare lipire á miya ira lapikere á miya bademme».

Emnde na wayarwaya d'aba Yaisu

(Luka 9:57-62)

¹⁸ Yaisu nanna kwakyire á nalga na átevege ŋane, daaci a ba ŋane á elvan ge pukura-aha-aara: «Ebzaumibza haye ádehuwa-aara.» ¹⁹ A

ganaptehe ge malum á *tawraita umele, a ba ñane á elvan ge Yaisu: «Malum, yá dʒabakdaba ma ka deme keni.» ²⁰ A ñwanante ge Yaisu, a ba ñane á elvan ge ñane: «Mbayka-aha tá an evege-aha-aatare; yiye-aha keni tá an bere-aha-aatare. Amá iya *Ura á emnde bademme wá, ba tate na yá zlavanaazlava shifa-aaruwa keni baaka.» ²¹ A ba ura umele zlaɓe ádalije am dagave á emnde a dʒaba ñane, á elvan ge ñane: «Yaakadada, viteva barama yá de hedeheɗa emtsaɗe edderwa.» ²² A ñwanantehe ge Yaisu, a ba ñane á elvan ge ñane: «Sawa, dʒabidaba, yaterya emtsa-aha, a hedarheɗa emtsa-aha-aatare.»

Yaisu a ekhyaa válale

(Mark. 4:35-41; Luka 8:22-25)

²³ Yaisu a de demhe am paare á yawe, pukura-aha-aara keni ta naba dʒabemhe. ²⁴ A naba tsetehe ge válale yaikke arge haye ñanna. Yawe na a fatsana effeya na a nduhe paare, amá Yaisu á pá ba hare-aara. ²⁵ Ta de tsantehe ge pukura-aha-aara, tá ámbera eɗɗaha: «Yaakadada, lyamilye degiya má baaka.» ²⁶ A ñwutehe, a ba ñane á elvan ge itare: «Labara á wakurwa lyawa estuwa? Ekkure wá, cekwa fetarfire á kure!» Daaci a naba tsetehe, a valateraarhe ge tara effeya antara haye. Ba seke ndaha miya na, a tsaahé tseriyye ba seke ndza gejaaka duksa. ²⁷ Emnde bademme tá maga ba najipu, a ba itare: «Ware ñane jeba á zhele na, dete ba effeya antara haye keni tá fansarefe na?»

A mbateraa estuwa Yaisu emnde buwa tá an shaitaine

(Mark. 5:1-20; Luka 8:26-39)

²⁸ Am sarte na icaransice haye tara Yaisu, daraada á dete iga a guwa am haha á Gadarainaha maa, ba tsekwa-aatare am paare wá, tá de ja ba ire antara emnde buwa tá an shaitaine, tá segashe am irekhya-aha, ta zlazlada-aha jipu, tá an kuva áza emnde, ura á taa deseka á kya unḡule ḡanna. ²⁹ A ba itare á ba an ka kwara: «*Egdza á Dadaamiya, ázara am dagave á ḡere antara ekka? Zlabe ba laukte-aara keni samka kertenḡ ka se fa zlada áte ḡere emtu?»

³⁰ Ay, áhuwa ḡanna maa, aḡkwa walda á nabezhe yaikke, tá aḡkwa piya. ³¹ Jini-aha na ta naba ḡala Yaisu a ba itare: «Má ká ḡyanḡerḡye wá, vanḡerteva barama ḡá de ḡjá am walda á nabezhe-aha na.» ³² «Dawmbare», a ba Yaisu á elvan ge jini-aha na. Daaci ta sesehe am emnde na, ta de demhe am walda á nabezhe-aha na. Ta naba zlerdaa zhagade ge nabezhe-aha na daga á sate egdza wa ḡanna, ta se valyeme am haye, a ndateruhe ge haye bademme.

³³ Zhagade á dem ekse ge suni-aha á nabezhe na, ta de balaterse labare ḡanna ge emnde, antara názena ta shanaa emnde buwa na ndza tá an shaitaine na bademme. ³⁴ Daaci emnde a ekse bademme saresse, tá se yainu ge Yaisu. Ba puwartepuwa ice áte ḡane maa, ta ḡalanaa á ba an ḡála geni a dedde am larde-aatare ba dekideki.

*Yaisu a mbaa ura an matsa ubiya-aha-aara
(Mark. 2:1-12; Luka 5:17-26)*

¹ Yaisu a demhe am paare á yawe tá antara pukura-aha-aara, a icese haye, a saahe á sem ekse-aara. ² Daaci ta sanaa ura lapika an matsa ubiya-aha-aara, tá sá sepaná áte egdera. Am Yaisu nanna fetarfire-aatare, a ba ñane á elvan ge edda una lapika na: «A gazleka ervaunđe á ña egdza-aaruwa, adaba an bára haypa-aha á ña.»

³ Daaci tá anƙwa malum-aha á *tawraita áhuwa, a ba itare am ervaunđe-aatare: «Kwaye zhele na anƙwa á lyiya slede á Dadaamiya.»

⁴ Kerten Yaisu diyeddiye názu tá dzamaná itare, a ba ñane: «Labara kwa dzamete elva kelaadire estuwa am ervaunđe á kure? ⁵ Ázara una tsaftsafe jauje ge baná: An bára haypa-aha á ña, bi baná: Tsettse ezzlala an sera á ña? ⁶ Iya wá, yá kátá kwá diyeddiye geni iya *Ura á emnde bademme, yá an hákuma ge yateraare haypa ge emnde am duniya na.» Daaci, a ba ñane á elvan ge edda una an matsa ubiya-aha-aara na: «Tsettse, ezzlala á da.» ⁷ A naba tsetehe, a zlalehe á dem mba-aara. ⁸ Amá nalga á emnde na tá áhuwa na naranna una ñanna, bademme gazlargazla, ta fantau ge gálá Dadaamiya, adaba hákuma ñanna a vante ge urimagwe na.

*Náwa ndza a fantaa estuwa Yaisu Mata
(Mark. 2:13-17; Luka 5:27-32)*

⁹ Daaci Yaisu a tsetehe áhuwa, anƙwa á zlala áte barama; átira zlala, a naa zhele umele zhera-aara Mata, á njá am bere á hadama. A ba Yaisu

á elvan ge ñane: «Tsettse sawa dƒabidaba.» A naba tsetehe, a dƒabete Yaisu.

¹⁰ Am iga-aara maa, tara Yaisu tá aɲkwa za dƒafa antara pukura-aha-aara am mba á Mata ñanna, ta naba semhe ge *emnde a jaha hadama, antara emnde a haypa umele kwakya, ta se nja átirpalle antara Yaisu. ¹¹ *Farisa-aha ba naranna una ñanna maa, a ba itare tá elvan ge pukura-aha á Yaisu: «Labara malum á kure á za dƒafa antara emnde a jaha hadama ira emnde a mága ser haypa?» ¹² De cenatercena Yaisu, a ba ñane á elvan ge itare: «Emnde na lapiya vuwa-aatare wá, baaka wedere-aatare áza dauktar, sey ba emnde na lapika vuwa-aatare una tá deza dauktar. ¹³ Zlalauzlala, de tsahautsaha názena am huƒe á wakita á Dadaamiya, a ba ñane: Názena yá kataná ya kwakya wá, baira zezarzure, sadake á dabba-ka. Adaba iya wá, sanká ya á se tataya emnde na tá am jirire, ya se tataya ba emnde a haypa.»

*Ndává áza Yaisu arge tsufa ndera
(Mark. 2:18-22; Luka 5:33-39)*

¹⁴ Ta se ndavanuhe ge pukura-aha á Yuhanna slemaga baptisma, a ba itare: «Ñere antara *Farisa-aha, ña eksa ndera, labara pukura-aha á ña tá ekseka ndera dƒekidƒeki na?» ¹⁵ Daaci a ñwaterante ge Yaisu, a ba ñane á elvan ge itare: «Emnde na tá dƒahaterá á sem larusa keni, kwa kurken tá dzegwándzegwa tsufa ndera emtu, am sarte na tá áza zhele á larusa? Tá dzegwánka dƒekidƒeki. Amá aɲkwa á sawa sarte umele wá,

watse tá pakyava antara zhele á larusa. Am sarte ñanna wá, itare keni, watse tá tsufá ndera.

¹⁶ «Baaka ura a venya emgyegwe a nanɣyuwe an baukta áɲwaslire, adaba una áɲwaslire na á de tefá una emgyegwe na, daaci á de ette ba kwakya zlaɓe adaliye.

¹⁷ «Zlaɓe ádaliye, tá puweka mbazla áɲwaslire á dem emgyegwe a *kanyakanya-aha. Adaba máki naavenahe, á tata kanyakanya-aha na. Daaci á puwa mbazla á dem haha, kanyakanya-aha keni badzavbadze. Sey tá puwa mbazla áɲwaslire á dem *kanyakanya keni áɲwaslire lauktu baaka una á de badza am huɗe-aara.»

Labare á egdza á male á

Yahudiya-aha an mukse na a gejante nanɣyuwe á Yaisu

(Mark. 5:21-43; Luka 8:40-56)

¹⁸ Ba Yaisu anɣkwa á baterá elva-aha ñanna, a semhe ge palle á male á Yahudiya-aha, a naba kezlaa ugje á katafke-aara, a ba ñane á elvan ge ñane: «Emsamtsa egdza-aaruwa mukse ba kinamina na, amá naba sawa fetefa erva á ña áte ñane, á de shifeteshifa.» ¹⁹ A naba tsetehe ge Yaisu, ta d'abemhe antara pukura-aha-aara.

²⁰ Anɣkwa mukse, á maga yawe kelaawa ju buwa, á maga ba palase áte lapikere á kela uzhe, a naba ganaptehe ge Yaisu á kya iga, a fete erva-aara áte we á nanɣyuwe-aara. ²¹ Adaba ndza a slaslan ba estuwa am ervaunɗe-aara, a ba ñane: «Ma shanansha ya fete ba erva-aaruwa áte nanɣyuwe-aara keni, ya mbembe.»

²² A eptsapte ge Yaisu, a zharanaahe, a ba ñane á elvan ge ñane: «Mbakaambe fetarfire á ña egdza-aaruwa. A gazleka ervaunđe á ña đekideki.» A ba am sarte ñanna a naba mbehe ge mukse na.

²³ Daaci damda Yaisu á dem mba a male á Yahudiya-aha, a de bera jahava a emnde kwakya tá kyuwa, emnde umele keni tá ferta derma.

²⁴ Daaci a ba ñane a elvan ge itare: «Dawedde áhuna afaba egdzere an emtseka, á pá ba hare.» Ta naba puwar dzáká, agira tá epsawepsawa.

²⁵ Daredda emnde á degashe maa, a demhe ge Yaisu á dem bere ñanna, a de ñanaa ba erva ge egdze na, daaci a naba tsetehe. ²⁶ Ta naba hyanme labare ñanna am larde ñanna bademme.

Yaisu a mbaa wulfe-aha ta buwa

²⁷ Tsettsa Yaisu áhuwa zlazlálá, ta naba đabemhe ge wulfe-aha umele ta buwa, tá ámbera eđfaha an ka kwara: «Ambarka á ña Yaisu *Egdza á Dawuda zañervaarze.» ²⁸ De demda Yaisu am bere, ta demhe ge wulfe-aha ñanna keni ádezenjara, a ndavateruhe ge Yaisu: «Fakurtarefa geni yá dzegwándzegwa vakurtá ice emtu?» Ta naba ñwanantehe: «Ane, fañertarefe Yaakadada.» ²⁹ Daaci Yaisu a semtateraa ice, a ba ñane: «A gevge áte una kwá fetaara kure átekwa.» ³⁰ A naba werte ge ice-aatare. Yaisu a fantau ge giyatergiya, a ba ñane á elvan ge itare: «Fawfa hyema ba shagera: a cenanka ura umele đekideki.» ³¹ Aley itare ba

zlala-aatare, tá de b̄alese labare á Yaisu am larde ṅanna bademme.

Yaisu a mbaa ura an jini

³² Am sarte na tá átire á zlala, ta naba sanaa ura an shaitaine ge Yaisu, ba elva keni á taa ndaaseka dekideki. ³³ Ba Yaisu ṅgyansengye

jini na am ṅane maa, uce na a naba fantau ge ndaha elva. Daaci nalga á emnde na bademme ta fantau ge mága najipu, ta bantsa itare: «Ndza nanjeranka jeba una am *Iserayiila dekideki.»

³⁴ Amá ta bantsa *Farisa-aha: «A vantaa ba male á shaitaine-aha hákuma ṅanna ge ṅgyanse jini am ura.»

Yaisu ankwá á zanvarze ge nalga á emnde

³⁵ Yaisu jemje d̄aba am berni-aha antara am ekse-aha bademme, á kwaraterse duksa ge emnde am mashidi-aha-aatare, a balateraa labare á higa, labare á dem *kwárá á Dadaamiya, ámbera á mbatermbe am lapikere gergere, ira názena a badza ura bademme. ³⁶ Am Yaisu a zharanaahe

nalga á emnde na, daaci a naba zatervaarehe, adaba kudarevkude, zlauzle ndzedfa-aatare. Ta ba seke kyawe-aha na baaka suni am ekte ge itare. ³⁷ Daaci, a ba ṅane á elvan ge pukura-aha-

aara: «Kwakya hiya áte fe, amá cekwa emnde a ehhála-aara á dem mba. ³⁸ Adaba una ṅanna, ṅalaunjala Edda á fe, geni á farfe ge bela emnde á dem fe-aara.»

10

Yaisu a belaa pukura-aha-aara kelaawa ju buwa

(Mark. 3:13-19; Luka 6:12-26)

¹ Yaisu a detaa pukura-aha-aara kelaawa ju buwa, daaci a vaterte hákuma ge ɲgyanse jini-aha am ura, tá mba emnde am lapikere gergere antara emnde na tá an badza bademme. ² Náwa itare zhera-aha a emnde a bela kelaawa ju buwa ɲanna: Zuhɲwe wá, ba Simaun, ɲane una ta d'ahanaa an Piyer, tá antara egdza em-ɲara Andere; egdzara á Jaibaidaiyus buwa tara Yakuba an Yuhanna, ³ Filip, Bartaulauma, Taumas, Mata ɲane una slejaha hadama, Yakuba egdza á Halfa, Tadawus, ⁴ Simaun na wayaaka tá kwaráterá emnde umele na, ira Yahuda Iskariyaut edda una a velu Yaisu áza kelaade-aha-aara na.

⁵ Yaisu á bela pukura-aha-aara kelaawa ju buwa ɲanna, a ba ɲane á elvan ge itare: «Daumbareka á dem tate á emnde a jeba umele, daumbareka á dem ekse-aha á emnde a *Samariya keni. ⁶ Daumbare kure á ba deza Iserayiila-aha, itare tá ba seke kyawe-aha na ta keɗa an keɗa na. ⁷ Daumbare an waazu, bawateranba: Sarte á njá am *kwára á Dadaamiya herzhapteherzhe. ⁸ Daaci mbaumbe lapika-aha, tsautse emnde am emtsa, mbaumbe emnde na á waterá derve, ɲgyaunɲye jini-aha am emnde keni bademme. Hákuma ɲanna kwá shan ba dey, kure keni magawateránmaga ba dey ge emnde. ⁹ Daumbareka an dindar, bi lipela, ma shungu keni am lyiba-aha á kure. ¹⁰ Eksauka nambela á kashi am erva ge mága shula á kure, ma nanɲyuwe buwa keni áte ura palle. Halauka kimake, ma zade keni am erva, adaba edda á slera wa, zlayánzlaya geni á lyevalya d'áfa keni. ¹¹ Má dakuremde am

berni, bi am ekse, tatayautataya ba edda una anƙwa higa-aara ge liyakurlyiya na, njawinja á ba am mba-aara, dem sarte á zlala á kure áhuwa. ¹² Má kwá anƙwa dem mba á ura, bawateránba emtsaade ge emnde á há ɲanna: A vakurteva Dadaamiya hairire! ¹³ Daaci má lyarakurvalye emnde a há ɲanna tá shansha hairire na. Amá má lyiyarakurka, tá shanka hairire ɲanna. ¹⁴ Má dakuremde am mbá á emnde, bi am ekse na lyiyarakurka emnde, bi cenarka elva á kure wá, dawedde am ekse-aatare, papawaapape berbere na áte sera á kure. ¹⁵ Yá bakurá ba jirire: Vaci shairiya wá, watse ɲgulme ba shairiya na ta magaterán ge emnde a *Saudauma antara emnde a *Gaumaura na, arge názá á emnde a ekse ɲanna.»

Zlafa-aha na watse á sawa na
(*Mark. 13:9-13; Luka 21:12-17*)

¹⁶ «Cenaucena: Náwa yá belakurbela wá, kwa ba seke kyáwe-aha am dágave á indale-aha. Amá gawuvge yaimyaime-aha ba seke záhe, gawuvge emnde a kamaare ba seke zalke-aha. ¹⁷ Faufa hyema áte ire á kure, adaba watse tá dakurá á de katafke á shairiya, tá de slerpákurá an já am mashidi-aha-aatare. ¹⁸ Watse tá dákurá á de katafke á male-aha á duniya, tá de dákurá á de katafke á slekse-aha adaba zhera-aaruwa. Estuwa, kure keni kwá de ndaasendahe seydire áte iya á katafke-aatare antara áza emnde a jeba umele keni. ¹⁹ Amá, má darákurda wá, dzamauka ire á názena kwá de ndaaná kure, bi geni kwá de ndaaná estara. Adaba á ba am sarte ɲanna wá, watse á semsa elva-aha na kwá de

ndaaná kure á sem ire-aha á kure. ²⁰ Adaba kwá de ndaaná kure-ka, á de ndaaná ba Shedekwe á Eddekure elva-aha ñanna am kure.

²¹ «Am sarte ñanna maa, emnde umele tá de vatertá ba itare an erva-aatare egdzar mama-aha-aatare ge emnde, geni a de cebarateraaceba. Dada-aha keni tá de vatertá ba itare egdzara-aatare ge emnde, geni a de cebarateraaceba. Egdzara umele keni, tá de daterar ge dada-aha-aatare antara mama-aha-aatare, tá de ceba ba shifa-aatare. ²² Emnde badfemme watse tá dá ba kelaadire ádete kure adaba zhera-aaruwa, amá edda una má tsaatse shagera dem halavuwa-aara wá, ñane á lyelye shifa-aara. ²³ Amá am ekse na má tá fá zladá áte kure, zhagadawzhagade á dem ekse umele, adaba uwe, una yá bakurá ba jirire: yá de semsa ya ba estuwa, ya *Ura á emnde badfemme, kwá de zланаaka ja d'aba am berni-aha á *Iserayiila badfemme.

²⁴ «Baaka pukura na ni á januje ge málum-aara an malire; baaka walaadí na á januje ge zanuwe-aara an malire. ²⁵ Á juka am, ma waletewala pukura, ñane keni á gevge seke malum-aara, ma walaadí keni á juka am á gevge seke zanuwe-aara. Má edda á há maa, tá dahaná an *Bailjaibul ni, sákwa emnde na tá am huđe á há ñanna emtu?»

Kuvaukuva ba Dadaamiya palle
(Luka 12:2-9)

²⁶ «Adaba una ñanna, kuvauka urimagwe defkideki. Adaba baaka duksa na an shebe kina, á de shebaaveshebe mazla-aara. Baaka duksa na ni nasherire kina, tá de diseka emnde. ²⁷ Názu

yá bakurná ya an shebe na, de balausebale ba parakke. Una tá ndaakurse á dem hyema an nasherire na keni, de balaubala á ba an ká kwará á dem huđe á ekse. ²⁸ Kuvawaterka emnde na tá dzegwándzegwa cebakurceba ba shifa á kure am duniya na. Itare tá dzegwánka mága duksa áte shifa a dem zlanna. Kure wá, kuvaukuva ba edda una ni nane an hákuma ge cebakurceba kina, an hákuma ge dakurá á dem kára á jahanama keni. ²⁹ Njedu-aha buwa tá velan ba ge kwába palle-ka emtu? Amá ba palle á njedu-aha nanna keni á taa kedeka ba estuwa, sey má a wayetaa Eddekure na am samaya na. ³⁰ Ba duksa palle ge kure keni: Ba úgje á ire á kure keni an kezla bademme áza Dadaamiya. ³¹ Adaba una nanna gazlauka dekideki, kwá an dárádza ba kure arge njedu-aha nanna ma wanyara keni.»

Yaa Yaisu bi ndaase parakke geni ba nane una Yaakadada
(Luka 12:8-9)

³² «Ma ware una shebaaka, a enndaha ba parakke á katafke á emnde ganakini ya Yaakadada-aara wá, iya keni yá de enndaha ba parakke á katafke á Edderwa am samaya geni nane ura-aaruwire. ³³ Amá edda una yiyaaya á katafke á emnde wá, iya keni yá de yanaaya á katafke á Edderwa am samaya.»

Hairire-ka amá kelaadire
(Luka 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ «Slaslauka geni iya ya saa hairire á sem duniya. Sanka an hairire á sem duniya, amá

ya saa ba kelaadire. ³⁵ Sawa-aaruwa wá, ya se wesha tara egdzere an dada, tara egdzere mukse an emmeɗara, ira tara egdzere mukse antara shawle-aara mukse. ³⁶ Ba emnde a há-aatare una tá de gev kelaade-aha-aara.

³⁷ «Ma ware una a hayaa ba eddeɗara bi a hayaa emmeɗara arge iya, ɗane wa, hyafka sledfabidaba. ³⁸ Ma ware una eksanteka dzangala-aara emtsaade ge d'abidaba an ɗane, ɗane wá, hyafka sledfabidabi. ³⁹ Ma ware una á kátá ɗezlese shifa-aara na, edda-aara á kedanaakeda, amá edda una a kedaa shifa-aara adaba iya, ɗane á ɗezleseɗezle.»

Elva a sha laɗa
(Mark. 9:41; Luka 10:16)

⁴⁰ «Ma a lyakurvaa ware keni, edda-aara a lyevaa ba iya. Edda una lyivaalye, a lyevaa ba edda una a belibela na. ⁴¹ Ma ware una a lyevaa nabi á Dadaamiya áɗaba ɗane nabi á Dadaamiya, ɗane keni á de shansha laɗa á nabiyyire. Edda una a lyevaa ura jirire áɗaba ɗane slejirire, ɗane keni á de shá laɗa á slejirire. ⁴² Yá bakurá ba jirire: Ma ware una a vante ba yáwe lailaidde ge cekwa á pukura-aha-aaruwa, áɗaba ɗane pukura-aaruwa, á shansha laɗa-aara.»

11

Emnde a bela á Yuhanna ádeza Yaisu
(Luka 7:18-35)

¹ Am Yaisu zlauzle á tsakaterá elva ɗanna ge pukura-aha-aara kelaawa ju buwa maa, a naba tsetehe áhuwa mazla-aara, ge de kwaraterse elva

antara ge balatera waazu ge emnde am ekse-aha á larde ñanna.

² Am sarte ñanna maa, Yuhanna slemaga baptilama am dangay. Ba cenancena labáre á slera na ankwá á maganá Yaisu *Almasiihu na, daaci a belanve emnde umele am pukura-aha-aara, ³ geni tá de ndavanundave estuwa: «Ba ekka edda una diyanerdiya ganakini watse á sáwa na emtu? Una ka ura umele, sey ná tsákwá hyema ádaliye he?» ⁴ A ñwaterantehe ge Yaisu, a ba ñane á elvan ge itare: «De bawanánba kure názena á cenaná hyema á kure, antara názena kwá zheraná á ba an ice á kure na ge Yuhanna ñanna. ⁵ Bawanánba ganakini wulfe-aha tá ankwá nanna ice-aatare, emnde a dere tá ankwá zlala ba lanje, emnde a derve garevge ba metedmetedde, makwaya-aha tá ankwá cenáncena, emnde na ndza emtaremtsa keni tsarettse, talage-aha keni maa, cenarvaacena waazu á labare á higa. ⁶ Barka ge edda una má kezlanveka fetarfire-aara áte iya na.»

⁷ Am sarte na tá ankwá zlalá pukura-aha á Yuhanna maa, Yaisu a fantau ge ndahater elva á Yuhanna ge zlamáha, a ba ñane á elvan ge itare: «Ndza kwa de zhárá uwe kure am kaamba? Ndza kwa de zhárá masa-aha na á gejaná effeya na emtu? Una ñanna-ka deki deki. ⁸ Ay ndza kwa de zhárá uwe? Ndza kwa de zhárá ura am zane zariya emtu? Náwa emnde a tsekwa zane zariya keni tá á ba am mba á slekse-aha. ⁹ Ay ndza kwa de zhárá uwe? Ndza kwa de zhárá nabi á Dadaamiya ka emtu? Una ba jirire, á tsáka á ba

an nabi keni. ¹⁰ Adaba ba Yuhanna una wakita á Dadaamiya anƙwa á ndaha elva-aara a ba ɲane: “Náwa yá bela slebela-aaruwa á katafke á ɲa, ge tsatsaká baráma, á ba Dadaamiya.”

¹¹ Yá ndaakur ba jirire: am emndimagwaha na tá yaterá ba ɲwásha, baaka ura á jauje ge Yuhanna slemaga baptisma an malire. Aley edda una cekwa ba ɲane am emnde na tá am *kwara á Dadaamiya wá, ɲane á jauje ge Yuhanna an malire. ¹² Kwaye a fantuwa estuwa Yuhanna slemaga baptisma ge bala waazu, sem vatena, kwara á Dadaamiya á shá ba zladá áza kelaade-aha, tá kátá ba ta berduhe daaci tá kwaraná itare. ¹³ Adaba bademme á nabi-aha, antara *tawraita á Muusa ta magaa nabi-yire-aatare áte kwara á Dadaamiya. Itare wá, halarvuhale á ba áte Yuhanna. ¹⁴ Má kwá cena náza-aaruwa wá, *Ailiya na Dadaamiya a balese werre am wakita-aara ganakini watse á sawa na, ba ɲane Yuhanna ɲanna. ¹⁵ Edda una anƙwa hyema-aara ge cena duksa, a cenvaacena elva na ya bakurna ya na ba shagera.

¹⁶ «Yá sláterá an ware kwa emnde a zamáne na? Yá sláterá an egdzara na tá beɗa ba nara áte we á layye am huɗe á ekse, a ba emnde umele, tá elvan ge emnde umele-aatare: ¹⁷ Ɗa fertakurte derma á ga gusa, shekelakurka; ɲa tsakakurte dákwa keni, kyuwakurka. ¹⁸ Haá! Samsa Yuhanna, ɲane zaaka duksa-aha umele, shaaka mbazla, ɲane wá, an shaitaine dème ákyiye! ¹⁹ De samsa *Ura á emnde bademme, ɲane wá, anƙwa ezza, anƙwa essha keni, ta bantsa: Kwaye zhele na slera-aara ba huɗe, ɲane

deme wá, ura á emnde a ɲezla antara emnde na tá maga ba haypa na akyyiye! Amá ilmu á Dadaamiya wá, aɲkwa á márava jirire-aara am slera na aɲkwa á maganá ɲane.»

*Zlafa árge eksa-aha na ta kwaleve mága tuba
(Luka 10:13-15)*

²⁰ Daaci Yaisu a naba valataraarhe ge emnde a ekse-aha na ndza a magaa najipu-aha kwakya am huɗe-aara, aley magarka tuba ɗekidɗeki na. A ba ɲane áte ekse-aha ɲanna: ²¹ «Degiya watse zlafa arge ekka, ekka Kaurajin; zlafa arge ekka, ekka Baytisayda. Aɗaba najipu-aha na ya maganaa am kure na wá, ma andze am Tirus antara Sidaun wá, ma andze tsakwaremɗsakwa emnde a ekse-aha ɲanna am buhwa-aha, ma andze daremde am kelpa á kára ge marese tuba-aatare. ²² Aɗaba una ɲanna, yá bakurá ba jirire: Vaci shairiya wá, watse ɲgulme ba shairiya na ta magaterán ge tara Tirus antara Sidaun na arge názá á kure. ²³ Ekka keni Kafarnahum, ka kurken watse á kakteka Dadaamiya, á dakaada á dem samaya emtu? Baaka ɗekidɗeki! Watse á gakaage á dem jahanama. Aɗaba najipu-aha na ya maganaa am ka na wá, una ɲanna ma andze am *Saudauma wá, sem vatena keni ekse ɲanna ma ba nja-aara. ²⁴ Aɗaba una ɲanna, yá baká ba jirire: Vaci shairiya wá, watse ɲgulme ba zlafa na Dadaamiya á de faná áte emnde a *Saudauma na arge názá á ɲa.»

*Sawmbare ásezerwa kwá shansha
puwansepuwe
(Luka 10:21-22)*

²⁵ Am sarte ḡanna, a eksante elva ge Yaisu, a ba ḡane: «Eddaye-aaruwa, ka Edda á samaya antara haha ba ka palle. Yá anḡwa slafak we-aaruwa kwakya, adaba ka sateransa ka ge egdzara mesheshe názu ka shebatervuwe ge emnde a diya, antara emnde a enḡkale. ²⁶ Ba estuwa Edderwa, una namaari á ḡa ganakini a gevge ba estuwa.

²⁷ «Edderwa a fime duksa bademme am erva ge iya. Diyaweddiye ganakini baaka ura á diyeddiye *Egdza á Dadaamiya máki Eddenjara ḡanna-ka. Dada keni, baaka ura á diyeddiye máki Egdza-aara-ka palle, antara emnde na a wayaterántaa Egdza-aara ge marateránmara.

²⁸ «Kwa emnde na kudakurefkude ge sapa gwatama demdeme na, sawmbare bademme ásezerwa, yá lyakurvarelya kwá puwánsepuwe. ²⁹ Naba fawisarefe, tsahautsaha duksa ázerwa, adaba ya ura maggwe, ya slekemaare. Ba jirire geni kwá shansha puwansepuwe ge ire á kure. ³⁰ Adaba duksa na yá de fakuraara iya, á de magakuránmaga emtakire, gwatame na yá de fakuraara iya keni, zlazladá-ka essepa-aara dekideki.»

12

*Ba Yaisu una edda á kwaskwe á puwansepuwe
(Mark. 2:23-28; Luka 6:1-5)*

¹ Daaci shekwaashekwa cekwaangudí, vacite umele an kwaskwe á puwansepuwe Yaisu a degashe am dagave á fe-aha á hiya, á wáterá waya ge pukura-aha-aara maa, ta naba kezleve

ire á hiya na, ta zuhe. ² Ba naráterna *Farisa-aha maa, a ba itare tá elvan ge Yaisu: «Ez-zhara pukura-aha á ña tá maga názu piyatepiya shairiya á miya an vaci puwansepuwe.»

³ A naba ñwaterantehe ge Yaisu, a ba ñane á elvan ge itare: «Ekkure ndaakurseka názu ndza a maganaa *Dawuda am sarte na irice-aara antara emnde-aara bademme ñateraaña waya na emtu? ⁴ Duwa-aatare á dem mashidi wá, ta de zuhe tapiske na ta fán ge slera á Dadaamiya na. Baráma á zuze-aara keni belarateránka tsa. Una á ndaaná shairiya á miya wá, sey tá zana ba *liman-aha palle. ⁵ Emtu ndaakurseka am *tawrait, ganakini *liman-aha wá, ma vaci puwansepuwe keni, itare tá diya ba mága slera am mashidi emtu? Afaba una ñanna, itare ma tsufarteka una am *tawrait keni, baaka haypa áte itare. ⁶ Ay degiya, anƙwa názu jauje ba ge mashidi keni an yaikkire áhuna. ⁷ Á ndahaná wakita á Dadaamiya, a ba ñane: Maggwire una yá kataná iya sadake á dabba-ka, á bina. Ma andze diyakurdiya una ñanna wá, ma andze kwá faterarka shairiya ge emnde na baaka haypa-aatare na. ⁸ Ya ndahanaa áfaba uwe una, afaba ba iya *Ura á emnde bademme una ya edda á vaci puwansepuwe ñanna.»

*Zhele an emtsa erva-aara
(Mark. 3:1-6; Luka 6:6-11)*

⁹ Tsetsa Yaisu áhuwa, a de demhe am mashidi-aha-aatare umele. ¹⁰ Am mashidi ñanna wá, anƙwa zhele an emtsa erva-aara. Emnde na tá am huƙe á bere ñanna itare tá tsagwadá ba Yaisu, má watse á maganaamaga duksa na áte

unḡule-aara-ka, lauktu ma ta puwar elva. Ta ndavanuhe áfaba ba una ḡanna, a ba itare: «*Tawraita á naba vamiteva baráma geni mí mbanaambe ura an vaci puwansepuwe emtu?»
¹¹ A ḡwaterantehe ge Yaisu, a ba ḡane á elvan ge itare: «Máki a eblyemaa kyawe á kure á dem evege sladfe an kwaskwe á puwansepuwe, kyawe á edda-aara keni palla ba ḡane, á zlála-ka á de sansese emtu? ¹² Sakwa ura emtu? Una ba jirire ganakini yaikke ba ura arge kyawe. Daaci estuwa, *tawraita á vante baráma á mága slera á maggwire ge ura an vaci puwansepuwe.»
¹³ Daaci a ba Yaisu á elvan ge zhele na an emtsa erva-aara na: «Pelansepele erva á ḡa». A naba pelanse, erva-aara gevge ba lanḡe ba seke umele.
¹⁴ Mázle-aara ba zlalá ge *Farisa-aha ta de maga sawari-aatare geni tá maganá estara, lauktu tá kedanaakeda shifa á Yaisu.

Sleslera na Dadaamiya a eksese ḡane

¹⁵ De diyeddiye Yaisu sawari-aatare ḡanna maa, a naba yaa tate ḡanna, a naba zlala á dem tate umele. Dikele á emnde estuwa ta daa faba ḡane. A mbateraahē emnde na ta lapika-aha na bademme. ¹⁶ Amá a giyateraahē á ba an ndzedfa geni a de balateranseka labáre-aara ge emnde, ma ware ḡane keni. ¹⁷ Estuwa jiranvejire ḡane elva na ndza a balanaa nabi Aisaya, á ba ḡane:
¹⁸ «A bantsa Dadaamiya:

Nawa una sleslera-aaruwa ya eksesaa ya, ḡane edda una a wayanaa ervaunḡe-aaruwa, yá higa jipu áte ḡane. Watse yá se tsekwaná áte ḡane Shedfekwe-aaruwa, á de balaterá

ɲane ge nalga-aha baɗemme, geni watse yá kya shairiya-aatare baɗemme.

- 19 ɲane, tá de mbaɗeka we antara ura ɗekiɗeki, á de feka hula, ɓaaka ura á de cenancena kwara-aara á dem zhegela áte we á layye-aha.
- 20 ɲane wá, ma edda una ba seke názambakara na an dzala keni, ɲane á kezleka ɗekiɗeki. Ma ba seke kára á názambakara na herzhe á emtsa keni, ɲane á emtsanaaka ɗekiɗeki. Á de magán ba estuwa sey má ganvege jirire á Dadaamiya am dagave á emndimagwaha.
- 21 Baɗemme á nalga-aha, watse tá fete tama-aatare á ba áte ɲane palle.»

*Jawapa a vatertaa Yaisu ge *Farisa-aha
(Mark. 3:20-30; Luka 11:14-23)*

22 Daaci ta sanaa zhele an jini ge Yaisu, jini na ganvege zhele ɲanna wulfe, ganvege uce. Amá Yaisu a naba mbanaahe zhele ɲanna, aɲkwa á nanna ice-aara, á ndaha elva ba lanje zlaɓe ádaliye. 23 Emnde baɗemme tá aɲkwa maga ba najipu-aara, a ba itare: «Watse ba ɲane una wulfe á sleksu *Dawuda, ɲá aɲkwa ufufa na ka?» 24 Amá am sarte na cenaratercena *Farisa-aha, a ba itare: «Zhele ɲanna, a shaa hakuma á ba áza male-aatare á shaitaine-aha, zhera-aara *Bailjaibul, ge ɲgya jini-aha am emnde.» 25 Amá kertenɗiyye Yaisu názu am ire-aatare, daaci a ba ɲane á elvan ge itare: «Estuweka. Baɗemme á sleksire, máki tarapsete emnde gergere buwa am kwara ɲanna, tá aɲkwa dagala am dagave-aatare wá, sleksire ɲanna ba

badzavbadze. Ma berni-ara, bi ma huđe á há-ara keni, máki emnde na tá am huđe-aara garevka palle, tá anƙwa dagala am dagave-aatare wá, ba badzavbadze. ²⁶ Daaci máki shaitaine á ngya jini-aha-aara ba ge ɲane wá, á wava áte ire-aara ba ge ɲane, á zlala estara kena kwara-aara á de katafke? ²⁷ Náwa kwa bantsa kure, a vitaa ba *Bailjaibul hakuma ge ngya jini-aha am ura. Máki estuwa wá, a vatertaa ware kena hakuma á ngya jini-aha am ura ge emnde á kure? Tá kyaná ba emnde á kure shairiya-aara, geni baaka jirire am elva á kure. ²⁸ Yá ndaakur ba jirire: Yá anƙwa ngya jini-aha á ba an hákuma na a vitaa Shedekwe á Dadaamiya. Amaana wá, samsa ba Dadaamiya an sleksire-aara aseze kure.»

²⁹ Yaisu anƙwa á slá Shaitaine an slendzedá, a ba ɲane á elvan ge itare: «Á dzegwaná estara ura de za há á slendzedá máki eksevaaka slendzedá ɲanna emtsaade, a puwanse erva á kataliya, lauktu á za há-aara bademme?

³⁰ «Daaci ma ware una baaka an ya keni, ɲane kelaade-aaruwa. Ma ware una á meliyuka ge jáhá emnde na, ɲane slezadaterzadá. ³¹ Adaba una ɲanna maa, yá anƙwa ndaakur ba jirire: Á naba yateraareye Dadaamiya ge emnde ma haypa-ara keni, antara elva-aha mandzawe na tá valyaná itare bademme. Amá edda una a ndaase elva mandzawe áte Shedekwe Cufedde wa, baaka yanarye dekideki. ³² Máki ura a ndaase elva mandzawe áte *Ura á emnde bademme wá, á naba yanarye Dadaamiya haypa-aara. Amá edda una, má a ndaase elva mandzawe áte Shedekwe Cufedde wá, baaka yanarye ge ɲane

dekideki, ma am zamane na, ma am zamane na á de sawa na keni.»

Bademme á nafa-aha ta diyaterse á ba áte egdzara-aatare

(Luka 6:43-45)

³³ «Egdza á nafa na emtake, sey tá shaná áte nafa na shagera. Tá shanka egdza á nafa emtake áte nafa laake. Ma nafa-ara keni tá diyeddiye á ba áte egdza-aara. ³⁴ Kure, elva-aha á kure á ja shifa seke wenye á zahe, kwá taa ndaaseka duksa shagera adaba kwa mandzawe-aha. We á ura wá, á ndaha ba názu jauje am ervaunđe á edda-aara. ³⁵ Slekemaare, á sa arge shagerire á názena an ndaka am ervaunđe-aara, á sanse ba názena emtake na. Slemandzawe maa, á sa arge shagerkire á názena an ndaka am ervaunđe-aara, á sanse ba názena emtanƙa dekideki na. ³⁶ Yá ndaakur ba jirire: Vacite na Dadaamiya á de kya shairiya á duniya bademme wá, emnde bademme tá de shansha elva-aha laakire na tá anƙwa tsakaná itare na bademme. ³⁷ Adaba ma ware keni tá de kyanaa shairiya á ba áte elva na anƙwa á tsakaná ɗane bademme na, ma edda-aara áte jirire, ma áte fida keni.»

Najipu na a marsaa Dadaamiya áte Yaunas

(Mark. 8:11-12; Luka 11:29-32)

³⁸ Daaci a ba emnde umele am malum-aha á *tawraitá, antara *Farisa-aha, tá elvan ge Yaisu: «Malum, ɗá kátá ká maraɗerá najipu palle, ɗá diyeddiye átekwa máki a belakaa ba Dadaamiya.» ³⁹ A ɗwete ge Yaisu, a ba ɗane á elvan ge itare: «Amá emnde a zamane na wa,

ta mandzawe-aha váyya, varanteka ervaunde-aha-aatare ge Dadaamiya. Itare tá anƙwa ndava najipu ge diyise átekwa, máki a beliyaa ba Dadaamiya, amá tá shanka ɗekideki. Hyaahya ba najipu na a marsaa Dadaamiya áte nabi Yaunas na. ⁴⁰ Ba seke una Yaunas a magaa váha keye, vayiya keni keye, am huɗe á kelfe na wá, iya *Ura á emnde bademme keni yá de gá váha keye vayiya keni keye am irekhya ba estuwa. ⁴¹ Vaci shairiya wá, emnde a *Niniwe tá de mbedateraambeda emnde a zamane na. Adaba itare, am sarte na cenarácena waazu a Yaunas, magarnaamaga tuba. Amá náwa anƙwa edda una jauje ge Yaunas kina, kure kwá manƙa tuba. ⁴² Zlabe ádaliye, vaci shairiya wá, anƙwa slekse mukse, ɗane keni watse á mbedateraambeda emnde a zamane na. Adaba ɗane kwaye ndza a tsetaa am pute, a se cena waazu á Suleymanu sle-ilmu jipu. Amá náwa anƙwa edda una jauje ge Suleymanu kina, kure kwá ceneka.»

*Eptsa á jini á dem urimagwe
(Luka 11:24-26)*

⁴³ «Má sesse jini am ura wá, á de ja ɗaba á ba am kaamba, ge tataya tate á puwansepuwe. Máki shanka wá, ⁴⁴ á bánba jini ɗanna: Ambane yá eptsa á dem bere-aaruwa na ya segashe am huɗe-aara na. Má eptsapta wá, á de bera ba bere an hyaɗa, an tsatse tseɗaɗe, amá baaka ura am kwa. ⁴⁵ Daaci á zlála-aara, á de ɗaha jini-aha umele na jaruje ba ge ɗane an mandzawire na vuye, tá sawa, tá se njá am huɗe-aara. Am iga-aara wá, edda-aara á gev ambane ba una

ndza am zuɲɲwire na. Náza emnde a zamane mandzawe na keni, watse ba estuwa.»

Tara emmeɲara antara egdzar mama-aha-ɲara ge Yaisu

(Mark. 3:31-35; Luka 8:19-21)

⁴⁶ Yaisu aɲkwa á ndaater waazu ge emnde am bere wá, ta semhe ge tara emmeɲara antara egdzar mama-aha-ɲara wá, ta tsatsehe ágashe, tá kátá tá ndaha elva antara ɲane. ⁴⁷ Daaci ura umele a de mbedanuhe ge Yaisu, geni tá aɲkwa ndavaná tara emmeɲara, tá antara egdzar mama-aha-ɲara ágashe. ⁴⁸ Yaisu á ɲwanante ge edda-aara, a ba ɲane: «Ware ɲane emmerwa ge iya? Emnde-ara ɲane egdzar mama-aha-aaruwa ge iya?» ⁴⁹ Daaci á mara pukura-aha-aara an erva, a ba ɲane: «Náwa tara emmerwa antara egdzar mama-aha-aaruwa tá áhuna. ⁵⁰ Ma ware una aɲkwa á maga názu á kataná Edderwa am samaya, edda-aara egdza emmerwa zhele, bi egdza emmerwa mukse, bi emmerwa.»

13

Naraje an slepuwa wulfe

(Mark. 4:1-9; Luka 8:4-8)

¹ Vacite ɲanna wá, Yaisu a tseta á ba am mba, a de nja áte we á haye geni á kwaraterse elva ge emnde. ² Daaci emnde kwakya se jarammeje ázeɲara, ɲane a naba njema am paare áte ire á haye; emnde wá, baɗemme tá á ba am haha áte we á haye ɲanna. ³ A kwaraterse duksa kwakya an naraje-aha, a ba ɲane á elvan

ge itare: ⁴ «Sesse zhele umele ge de puwa nalkame am fe-aara. Am sarte na anƙwa á puwa nalkame ɲanna, wulfe-aha umele a de valyaa áte unɲule, ta se tsakantehe ge yiye-aha. ⁵ Wulfe-aha umele, a de valyaa áte cacera, cekwa haha, a naba sesehe á ba áte watsewatsire adaba cekwa haha. ⁶ Amá de sesse vaciya an kára wá, deraadera áfaba baaka slalwe ɲgelama. ⁷ Wulfe-aha umele zlaɓe ádaliye, a valyemaa am dake, a waltaa am dake, a becante ge dake. ⁸ Amá wulfe-aha umele wá, a puwaa á ba am haha shagera, a magaa ire shagera. Ekte-aha umele, ta yayaa egdzara deremke deremke; ekte-aha umele ta yayaa egdzara kul unƙwahe kul unƙwahe, ekte-aha umele zlaɓe ádaliye ta yayaa kul keye kul keye.» ⁹ Daaci a ba ɲane á elvan ge itare: «Edda una máki anƙwa hyema-aara wá, a cenevaacena!»

Labára naraje-aha?

(Mark. 4:10-12; Luka 8:9-10)

¹⁰ Am iga á una ɲanna maa, ta naba sawa pukura-aha áseza Yaisu, a ba itare tá elvan ge ɲane: «Labára ká ndater elva ge emnde an naraje-aha?» ¹¹ A ɲwaterante, a ba ɲane: «Kure wá, vararakurteva barama geni kwá diyeddiye nasherire na am *kwara á Dadaamiya, amá itare sharanka una ɲanna. ¹² Adaba edda una anƙwa ázeɲara wá, tá de fanaarfe á de jauje á ba áte ɲane. Amá edda una an erva dey wá, ba egdza una ázeɲara na keni, watse tá de lyanvulye. ¹³ Adaba una ɲanna, yá ndater elva an naraje. Adaba ma tá anƙwa ezzhára

ɔeme keni tá nánka; tá effa ɔeme hyema keni, tá cenánka duksa ɔekideki, á duka á dem hyema-aatare. ¹⁴ Estuwa, nánena ndza a ndahanaa Dadaamiya á kya an we á nabi Aisaya na gevge jirire-aara. Adaba a ba ɲane:

Kwá aɲkwa eccena an hyema-aha á kure, amá kwá cenanka ba nánzara keni. Kwá aɲkwa ezzhara an ice-aha á kure, amá kwá nanka duksa.

¹⁵ Adaba degdega ire á emnde ɲanna. An vanya hyema-aha-aatare, geni a demka elva-aaruwa á demkwa. An háɔá ice-aha-aatare, geni a naránka duksa-aaruwa an ɲane. Adaba ire-aatare degdege jipu, tá sawka á sem sera-aaruwa, geni yá se mbateraambe, a ba Dadaamiya.

¹⁶ Amá kure wá, higa yaikke ge kure, adaba ice-aha á kure aɲkwa á nanna duksa-aha á Dadaamiya, hyema-aha á kure aɲkwa cenancena. ¹⁷ Yá bakurá ba jirire: Kwakya nabi-aha antara emnde á Dadaamiya umele ta kátá puwete ba ice-aatare áte nánena kwá aɲkwa zharaná kure kina, amá naranka. Ndza ta kátá cena nánena kwá aɲkwa cenaná kure kina, amá cenaranka.»

Maana á naraje an slepuwa wulfe
(*Mark. 4:13-20; Luka 8:11-15*)

¹⁸ «Cenacena ba shagera náwa yá aɲkwa ndaakur maana á naraje an slepuwa wulfe na.

¹⁹ Emnde umele, tá cenvá elva áte *kwara á Dadaamiya, amá á duka á dem ire-aatare. Daaci á sawa zhele mándzawe, á se eksese elva ɲanna am vuwa-aatare. Itare wá, ta ba seke unɲule.

²⁰ Emnde umele ta ba seke cacera. Itare, má cenarvaacena elva áte kwara á Dadaamiya wá, kertenj tá lyiyaná á ba an higa. ²¹ Amá tá vanteka slede ge elva á Dadaamiya am vuwa-aatare. Daaci má jerje lámare umele bi zlaḁa adaba elva á Dadaamiya na wá, tá ya fetarfire-aatare ba watsewatse. ²² Emnde umele zlaḁe adaliye wá, ta ba seke dake. Tá lyevalya tsa elva á Dadaamiya, amá wá, á dem dagave á dzama á ire-aha á duksa á duniya gergergre, antara wáyá á nalmane á duniya kwakya. Á becanta ba una ḁanna elva á Dadaamiya na am itare na, á maḁka nampire dekideki. ²³ Amá emnde umele wá, ta ba seke haha na slede shagera na. Itare, má cenarvaacena elva á Dadaamiya wá, á duwa á dem ire-aatare ba shagera. Elva á Dadaamiya á sha slede am itare, itare tá maga nampire. Emnde umele kwakya nampire-aatare; emnde umele nampire-aatare ba deydey. Emnde umele zlaḁe adaliye, nampire-aatare ba cekwa.»

Naraje an ezleha am dagave á hiya

²⁴ Daaci a bateraa naraje umele zlaḁe adaliye, a ba ḁane á elvan ge itare: «Náwa názu á garava an *kwara á Dadaamiya. Anḁwa ura umele a ica faha-aara, a de jem hiya. ²⁵ Vacite umele an vayiya maa, duwa kelaade-aara, a naba de janem wulfe á ezleha am hiya-aara ḁanna, a naba zlala. ²⁶ Am sarte na waltewala hiya a sanse ire maa, ezleha-aha keni sesse. ²⁷ Daaci duwa á emnde a slera á edda á fe ḁanna á dezejara, a ba itare tá elvan ge ḁane: Ambarka á ḁa male! Ábi ka jaa ba wulfe á jirire am faha á ḁa? Labara

kwakya ezleha am hiya á ña? ²⁸ A ñwaterante, a ba ñane: A maganaa ba kelaade-aaruwa lámare na. A ba emnde a slera tá elvan ge ñane: Eksakaarekse emtu ñá de ica ezleha-aha ñanna bademme á dem áhá? ²⁹ Yawanya, a ba ñane á elvan ge itare, adaba watse kwá icesice antara hiya shagera. ³⁰ Yawanya bademme á narnáhá; má narvenahe, hyephye sarte á ica hiya wá, watse yá bateranba ya ge emnde a ica hiya geni a icarsice emtsaade ezleha-aha, a jaranmejahe am tate palle, a epsharupsha an kárá, lauktu tá haliya hiya-aaruwa á dem kuvere.»

Naraje an wulfe á pilli

(Mark. 4:30-32; Luka 13:18-19)

³¹ Yaisu a bateraa naraje umele zlafe adaliye, a ba ñane á elvan ge itare: «*Kwara á Dadaamiya wá, ba seke mága á wulfe á pilli, a eksante ge ura umele, a de beleme am haha am fe-aara. ³² Cekwa ba ñane am wulfe-aha á duksa, amá má de sesse, waltewala wá, hyema-aha-aara jauje ge hyema á duksa-aha umele an prempremire, gevge mama á nafa, haa yiye-aha tá maga bere-aha-aatare áte erva-aha-aara.»

Naraje an shahi á makala

(Luka 13:20-21)

³³ Yaisu a bateraa naraje umele zlafe adaliye, a ba ñane á elvan ge itare: «*Kwara á Dadaamiya wá, ñane ba seke mága á shahi á makala. Á eksevákxa mukse ba cekwaangudí, á puwante ge ukpa tasa keye an wasla, amá á tsantetse shahi á makala na ukpa na bademme.»

*A maganaa estuwa Yaisu slera an naraje-aha
(Mark. 4:33-34)*

³⁴ Yaisu a kwaraterse elva-aha ɲanna baɗemme na an naraje-aha gergergre, baaka názu a baternaa ɲane baaka naraje am huɗe-aara. ³⁵ An una ɲanna wá, maganaamaga názena ndza a ndaanaa nabi Aisaya am nabiyire-aara na, a ba ɲane:

«Watse yá bateranba elva-aha-aaruwa ge emnde an naraje-aha.» A ba ɲane zlaɓe ádaliye: «Duksa-aha na ndza an shebe kwaye am fakte á duniya keni, watse yá ndaatersendahe.»

Maana á naraje an ezleha am hiya

³⁶ Am sarte na Yaisu puwaterapuwa emnde, ɲane keni a de demhe am bere. Ta duhe ge pukura-aha-aara á deɓɓara, a ba itare tá elvan ge ɲane: «Palaɓernaapala maana á naraje an ezleha am hiya na.»

³⁷ Daaci a ba ɲane á elvan ge itare: «Sleja wulfe wá, ba iya ya *Ura á emnde baɗemme. ³⁸ Fe wá, duniya. Hiya keni maa, emnde na watse tá dem *kwara á Dadaamiya. Ezleha maa, emnde na tá átuge zhel mándzawe. ³⁹ Kelaade na a de jem ezleha ɲanna am hiya, Shaitaine. Sarte á ica hiya, amaana halavuwa á duniya. Emnde á ica hiya, malika-aha á Dadaamiya. Kwaye ɲane maana á naraje ɲanna. ⁴⁰ Ba seke una ta icese ezleha am hiya, ta de peshanaa an kára na wá, am halavuwa á duniya keni watse ba estuwa. ⁴¹ Iya *Ura á emnde baɗemme, watse yá puwa malika-aha-aaruwa á sawa, tá se dzerese

emnde a emtaŋkire á hala antara emnde na tá vaterte ektapaare ge emnde na am kwara-aaruwa. ⁴² Malika-aha tá de puwaterem am kára á jahanama, tá de kyuwa am kára ŋanna, tá de kerdá slare am kára. ⁴³ Amá emnde na tá aŋkwa fansarfe ge Dadaamiya wá, itare tá de gev ba seke vaciya an wulwulire am zlanna á Eddetare Dadaamiya. Edda una aŋkwa hyema-aara a cenvaacena elva ŋanna.»

Naraje an nalmane an heɗa am fe, antara náza hyema

⁴⁴ «*Kwara á Dadaamiya wá, á garava an nalmane na an heɗa am fe, de shansha ura umele, a shebanvehe zlaɓe áɗaliye, á higa jipu. A de vala názu am erva-aara baɗemme geni sey á shekwepshekwe fe na.

⁴⁵ «Zlaɓe áɗaliye, kwara á Dadaamiya á garava an sletsakala, á tataya ba náza hyema na shagera na. ⁴⁶ Má shansha palle, una shagera jipu zlazlaɗa gane-aara na, á valuvale názena am erva-aara baɗemme, á de shekwa náza hyema ŋanna.»

Naraje an narre á sluwa kelfe

⁴⁷ «Zlaɓe áɗaliye, *kwara á Dadaamiya á garava an narre na tá puwaná emnde a sluwa kelfe á dem haye, tá duwa jili á kelfe-aha gergergre á dem huɗe-aara. ⁴⁸ Má naatena, tá tedese ásegashe, tá dzera kelfe shagera shagera á dem ilila-aha-aatare, una baaka nampire-aara na ta puwanvehe. ⁴⁹ Am halavuwa á duniya keni watse á magava ba estuwa. Watse tá sawa malika-aha, tá se lateraale emnde na shagera

hala-aatare, antara emnde na shagerka hala-aatare. ⁵⁰ Daaci emnde na shagerka hala-aatare na maa, watse tá puwaterá á dem kára á jahanáma, tá de kyua, tá de kerda slare am kára nanna.»

Naraje an edda una emgyegwe a duksa antara una anwaslire keni ankwa am mba-aara

⁵¹ Am iga á naraje-aha nanna maa, Yaisu a ndavateru ge pukura-aha-aara, a ba nane á elvan ge itare: «Cenakurancena una-aha nanna bademme?» «Cenanerancena», a ba pukura-aha tá elvan ge nane. ⁵² Daaci a ba nane á elvan ge itare: «Máki estuwa, ma ware una malum á *tawraitá na ankwa fansarfe ge Slekse yaikke am samaya na, nane á garava an edda á há na emgyegwe a duksa keni, sey tá shaná á ba am mba-aara, duksa anwaslire keni á ba am mba-aara na.»

*Emnde a Nasarátu fartareka áte Yaisu
(Mark. 6:1-6; Luka 4:16-30)*

⁵³ Zlause Yaisu am tsakaterse naraje-aha nanna maa, á tsetehe am tate nanna, ⁵⁴ a zlalehe á dem ekse na a waletaa am hude-aara na. A de fantau ge kwaraterse duksa ge emnde am *mashidi á Yahudiya-aha. Emnde na tá áhuwa bademme tá maga ba najipu-aara geni a shanaa áme ilmu-aara nanna, a vantaá ware hakuma á mága najipu-aha-aara nanna. ⁵⁵ Ta bantsa itare wá: «Ábi ba nane una egdza á slega nafa na? Ba nane kahe una zhera á emmenjara Maari na? Ábi ba nane una egdza emmetare ge tara Yakuba, antara Yusufu antara Simaun ira Yahuda? ⁵⁶ Ábi

egdzar mama-aha-ɲara ɲwasha keni tá aɲkwa á ba am dagave á miya áhuna? A shanaa áme kena ɲane hakuma estuwa?»⁵⁷ A piyatertaa ba una ɲanna ge fetaare áte ɲane, baaka umele.

Daaci a ba Yaisu á elvan ge itare: «Ma áme keni emnde tá fa zherwe áte nabi á Dadaamiya, amá am ekse-aara wá, tá feka zherwe áte ɲane.»⁵⁸ Daaci Yaisu a magaa najipu-aha ba cekwaɲgudí áhuwa, adaba tá fetareka emnde áte ɲane.

14

Elva a emtsa á Yuhanna slemaga baptisma (Mark. 6:14-29; Luka 3:19-20; 9:7-9)

¹ Daaci am sarte ɲanna cenancena sleksu *Hirudus labare á Yaisu. Hirudus ɲanna wá, ɲane slekse á kwara á Galili. ² A ba ɲane á elvan ge emnde-aara: «Una degiya ba Yuhanna slemaga baptisma. A tsetaa ba ɲane am faya. Adaba una ɲanna an hákuma á mága najipu-aha gergere.»

³ A bateraa una ɲanna adaba ndza a ndahanaa ba ɲane ɲanna geni a eksarvaksá Yuhanna. Daaci ta naba eksevaahe, ta puwete zawa áte ɲane, ta de belema am dangay. A ɲgudanaa adaba uwe Hirudus Yuhanna, adaba Hirudus ɲanna a eksantaave Hirudiya ge egdza emmeɲara Filip. ⁴ Amá aɲkwa á ndandaha Yuhanna, geni a eksantaave mukse ge egdza emmeɲara na wá, una ɲanna zlayeka dfekidfeki. ⁵ Ndza Hirudus á kátá kefa shifa á Yuhanna á ba am sarte ɲanna, amá a kuva emnde a ekse,

adaba bademme á Yahudiya-aha fartarefe an Yuhanna, geni nane nabi á Dadaamiya.

⁶ Daaci shekwaashekwa cekwaangudí wá, samsa sarte á ya Hirudus, a magaa egdza munri. Duwa á egdza á Hirudiya mukse, a de sheke-laterante ge emnde na a dáhateraa Hirudus á sem munri-aara. Una nanna hayanhaya jipu sleksu Hirudus. ⁷ A naba zanu ba waɗa ge gyaale nanna, geni ma a ndavanu uwe keni sey á vanteva. ⁸ Ba zlala ge gyaale na, a de ndava sawari áza emmenjara emtsaade. Zlarauzle am sawari antara emmenjara maa, sawa-aara áseza sleksu Hirudus, a ba nane á elvan ge nane: «Iya wá, yá kata ká vite ire á Yuhanna slemaga baptisma am kwatame.» ⁹ Una nanna namaari-aareka ɗekideki ge sleksu Hirudus, amá am a zanuwa ba nane waɗa ge gyaale nanna á katafke á emnde-aara bademme, a naba eksaarhe. Daaci a ba nane: A varanteva ba názena a ndavana nane. ¹⁰ Daaci a naba bela ura á de ica ire á Yuhanna slemaga baptisma am dangay. ¹¹ Ta de icaa ire áte Yuhanna am dangay wá, tá sanhe am kwatame, ta se vante ge gyaale nanna, nane keni a zlala an ire na á deza emmenjara. ¹² Saremsa pukura-aha-aara ge Yuhanna, ta se eksante emtsa-aara, ta de hedehe, ta naba de mbedanu labare ge Yaisu.

*Yaisu a zateru duksa ge zála debu ilyebe
(Mark. 6:30-44; Luka 9:10-17; Yuh. 6:1-14)*

¹³ Cenancena Yaisu labare á emtsa á Yuhanna, ta naba tsetehe am tate nanna, ta dema am paare á yawe, ta zlala á dem tate na ta baaka emnde

átekwa na. Cenarancena emnde am huƙe á ekse geni zlazlala Yaisu maa, baƙemme á emnde saresse am eksa-aha-aatare, ta ɗabem Yaisu an sera, ta ɗaba ba we á haye, we á haye. ¹⁴ De sessa Yaisu am paare maa, á zhárá ba dikele á emnde tá kela ádezeɗara, a naba zatervaarhe, a mbateraahе emnde na ta lapika-aha am dagave-aatare.

¹⁵ Eblyabelya vaciya maa, ta duhe ge pukura-aha-aara á dezeɗara, a ba itare tá elvan ge ɗane: «Baaka vaciya mazla-aara, tate na keni kaamba, ambane puwateraapuwa emnde na, a zlarzlala á dem ekse-aha, tá de shakwanu náza za ge shifa-aha-aatare.» ¹⁶ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Ma zlalarka keni ba kalle, vawaterteva ba kure názu tá zuze.» ¹⁷ Amá ta ɗwanante a ba itare: «Baaka duksa ázeɗere, sey ba depaiɗ ilyebe, antara kelfe buwa, baaka umele.» ¹⁸ «Sawansa una ɗanna ásezerwa», a ba Yaisu. ¹⁹ Daaci a ba ɗane á elvan ge emnde: «Njawinja baƙemme áte masa na.» ɗane a halante depaiɗ ilyebe, antara kelfe buwa na, a kante ice á dem samaya, a slafanaa we-aara ge Dadaamiya, daaci a kwacaa depaiɗ-aha na, a tegateraa ge pukura-aha, geni tá vaterta ge emnde. ²⁰ Baƙemme á emnde, ma ware keni a zuhe á ba áte huƙe-aara, aley jauje zlaɓe ádaliye. Pukura-aha ta halante jugena-aara ɗanna wárá kelaawa ju buwa. ²¹ Kezлакula á emnde a zá náza zá ɗanna wá, tá maga zála debu ilyebe, baaka ɗwasha antara egdzara am huƙe-aara.

*Yaisu á zlalá an sera áte ire á haye
(Mark. 6:45-52; Yuh. 6:15-21)*

²² Shekwaraaka dekideki am iga á za depain ṅanna, a ba Yaisu á elvan ge pukura-aha-aara: «Dawemda am paare, dawedde kure zuṅṅwe á katafke-aaruwa, ebzaubze guwa á kya erwa. Iya wá, yá puwateraapuwa emtsaade emnde.»

²³ Puwateraapuwa emnde maa, a naba daleme am egdza wa ba ṅane palle, ge de maga maduwa. Dem vayiya ba shagera, ba ṅane palle áte wa ṅanna.

²⁴ Am sarte ṅanna wá, paare na pukura-aha tá am huđe-aara na, zlazlala yiyiye. Amá aṅkwa á maganá palasa vadza á yawe áhuwa, adaba a se yateruwa válale, á berhaterá á sem iga.

²⁵ An ireṅlya wá, a duhe ge Yaisu de shater-aasha pukura-aha-aara na áte ire á haye, amá á zlala á ba an sera-aara áte ire á haye ṅanna.

²⁶ Ba naranna pukura-aha-aara ṅane aṅkwa á zlala áte yawe na wá, gazlargazla jipu, ta naba fu hula ge lyawa, adaba itare ta kurken shaitaine á yawe. ²⁷ Kertenj a ndaater elva Yaisu: «Gazlauka degiya una ba iya, a wakurka lyawa», a ba ṅane á elvan ge itare. ²⁸ A ṅwanante ge Piyer, a ba ṅane á elvan ge ṅane: «Máki ba jirire una ba ka Yaakadada wá, ndaasendahe elva á ṅa palle, geni yá duwa á dezeṅa áte yawe ba seke náza á ṅa.»

²⁹ «Sawa!» a ba Yaisu á elvan ge ṅane. A naba tsekwese am paare na ge Piyer, a fantau ge zlala áte yawe á deza Yaisu. ³⁰ Amá ba a fantau ge zhárá mága á effeya wá, a ja ge lyawa, a fantau ge ṅgye á dem yawe. Daaci a naba fu hula: «Yaakadada-aaruwa lyilya!» ³¹ Kertenj a velante erva-aara Yaisu, a de ṅanaahe, a ba ṅane á elvan

ge nane: «Degiya jeba á cekwire á fetarfire na! Labara ka magaa shaige?»

³² Daaci ta dalema am paare bukerde-aatare. Tseriyye a naba duhe ge válale keni. ³³ Pukura-aha bademme ta kezlan ugje ge Yaisu am paare nanna. A ba itare tá elvan ge nane: «Ekka wá, ka *Egdza á Dadaamiya ba jirire.»

*Yaisu a mbaa lapika-aha am Gainaizarait
(Mark. 6:53-56)*

³⁴ Ba ebzarubze haye, daaci daraada am haha á Gainaizarait. ³⁵ Emnde a ekse na ta de tsekwa am hufe-aara na diyareddiye Yaisu, daaci duwa-aatare ge itare ta hyenme labare-aara am hahaa-aatare bademme, ta naba sanaa emnde na ta lapika-aha na bademme ge Yaisu. ³⁶ Ta ndavanuhe geni a vaterteva baráma ge emnde na lapika vuwa-aatare na, tá fafetefafa ba erva-aha-aatare á ba áte we á nangyuwe-aara keni. Daaci emnde na ta fafete erva-aha-aatare áte nangyuwe á Yaisu bademme mbarembe.

15

*Elva a nade á eggye-aha werre
(Mark. 7:1-13)*

¹ Am iga á una nanna maa, ta semhe ge *Farisa-aha antara malum-aha á *tawraitá á sa am hufe á Urusaliima, ta se ndavanu elva ge Yaisu, a ba itare: ² «Labara pukura-aha á na tá manka názu ta kwaramisaa eggye-aha á miya? Adaba ná ankwá zharaterzhara tá bareka erva ge za náza za áte nade á emnde a nadina.»

³ A ṅwaterante ge Yaisu, a ba ṅane á elvan ge itare: «Ekkure maa, labara kure keni kwá aṅkwa cuḁa názu a ndaasa Dadaamiya, an tsaha na kwa jansaara ba kure? ⁴ Aḁaba a ba Dadaamiya, dematervefeme tara eddeṅa an emmeṅa. Ma a ndahesaa ware elva mándzawe áte eddeṅara, bi áte emmeṅara keni, sey tá eḁja ba shifa-aara. ⁵ Amá kwa bantsa kure wá: Máki ndakansendahe ge eddeṅa, bi ge emmeṅa, geni nalmane na ma andze yá melakumele an ṅane na wá, aṅkwa fanefa tsekemme, watse yá danán ge Dadaamiya. ⁶ Máki ndakansendahe estuwa wá, ka baaka an wedera melanu ge eddeṅa, ma emmeṅa keni mazle-aara. An jeba á tsaha á kure ṅanna, kezlakuranveka názena a ndaasaa Dadaamiya emtu? Kezlakuranvekezele ba parakke! ⁷ Egdzara á fida-aha, tá demka am huḁe á kure ḁekideki. Sesse jirire á názena ndza a ndahanaa Aisaya am nabiyire-aara na. Ndza a ndahanaa á ba áte kure. Aḁaba a ba ṅane:

⁸ “A bantsa Dadaamiya wá: Emnde na wá, tá aṅkwa á galiyá á ba áte we, am ervaunḁe-aatare ta yiyiye an ya.

⁹ Tá aṅkwa jáháva deme am sera-aaruwa, amá una ṅanna ba dey. Aḁaba itare tá ndáhá ba naḁe-aha á emndimagwaha, ta ganve ba seke elva-aaruwa.” »

*Kazlaṅa na á badza ura an Dadaamiya
(Mark. 7:14-23)*

¹⁰ Daaci a ba Yaisu á elvan ge emnde baḁemme: «Sawmbare, cenauvaacena elva na ba shagera: ¹¹ Názu á badza ura wá, á badzaná

názu á fana edda-aara á dem mbuweka, á badzaná ba názu á segashe am mbuwe á edda-aara.»

¹² Ta duhe ge pukura-aha-aara á dezeńara, a ba itare tá elvan ge ɲane: «Diyakdiya emtu ganakini anjkwá á waterwa elva á ɲa na am ervaunǵe ge *Farisa-aha?» ¹³ A ba Yaisu: «Bademme á wulfe na a janaa Edderwa na am samaya na ka tsawe, watse tá ebbeta á degashe. ¹⁴ Yawaterya seke itare, ábi ta wulfe-aha tá tádá wulfe-aha seke itare. Máki wulfe á tádá ukfeɲara wulfe, ba bukerdfire-aatare tá de puwa á dem evege.»

¹⁵ A ba Piyer á elvan ge ɲane: «Palaɲeraapala maana á naraje na ɲá cenvaacena.» ¹⁶ «Ba kure keni kwaasau kwá cenanka? ¹⁷ Bademme á názena á dem mbuwe á urimagwe, a tsekwa á ba á dem huǵe, amá á degashe zlaɓe adaliye am ɲane; una ɲanna ni diyakurka? ¹⁸ Amá názu á segashe am mbuwe á ura wá, kwaye a fantau á sawa am ervaunǵe, á badzaná ba una ɲanna edda-aara. ¹⁹ Adaba kwakya dzama ire mandzawe na á segashe am ervaunǵe á ura. Á berhaná ba una ɲanna á de ja shifa, antara mága gwardzire, antara dakarire, an neylire, fidire, ira sanse elva yaiyaihe. ²⁰ A badzaná ba jeba á duksa-aha ɲanna ura. Adaba zu duksa an erva na baraaka áte naǵe á emnde a nadina wá, una ɲanna á badzeka ura.»

Mukse á emnde a jeba umele fetarfe áte Yaisu (Mark. 7:24-30)

²¹ Am iga á una ɲanna maa, a tsetehe ge Yaisu am tate ɲanna, kwaye a zlala á dem haha á

Tirus antara Sidaun. ²² Anƙwa mukse Kanani umele á njá am haha ñanna, a sawhe á seza Yaisu, a ba ñane á elvan ge ñane á ba an ka kwara: «Edda-aaruwa! Ura jeba á *Dawuda! Tasle á ña zivarze! Adaba anƙwa egdza-aaruwa mukse an shaitaine, anƙwa á maga ba palasa.» ²³ Amá mbedfanareka Yaisu ba elva palle keni. Mukse na keni yanka dábaterdaba. Ta naba duhe ge pukura-aha-aara á dezeńara, a ba itare tá elvan ge ñane: «Ndandaha seke elva palle ge mukse na a ezzlala mazle-aara, adaba anƙwa á hulamitehula ba dey.» ²⁴ A ñwaterante ge Yaisu, a ba ñane á elvan ge itare: «Iya wá, ñelarika ge emnde umele, ta ñeli ba ge emnde a *Iserayiila, adaba itare ta ba seke kyawe-aha na, ta kefa an kefa na.»

²⁵ Amá cenaaka mukse na, a naba se ñanta sera ge Yaisu: «Tasle á ña meliyumele edderwa», a ba ñane á elvan ge Yaisu. ²⁶ A ñwanante ge Yaisu, a ba elva-aara á elvan ge mukse na: «Haleta dafa á egdzara, puwateranve ge kere-aha wá, zlayeka dekideki.» ²⁷ «Ba estuwa», a ba mukse na, «amá ma kere-aha keni tá wazaná ba itare kwaca á dafa na á valya á sawa am erva á dada-aha-aatare na.» ²⁸ A ba Yaisu: «Ekka mukse na, kwakya fetarfire á ña. Názena ká kataná ká ñanna wá, a gevge á ba áte una ñanna.» A naba mbehe ge egdza á mukse ñanna á ba am sarte ñanna.

Yaisu a mbateraaha emnde na ta lapika-aha

²⁹ Am iga á una ñanna maa, a tsetehe ge Yaisu am tate ñanna, a daba we á haye á Galili, a de

ɗaleta áte egdza wa umele, a de njehe áte egdza wa ɗanna. ³⁰ Nalga á emnde kwakya ta ɗabem Yaisu á dete wa ɗanna, ta danaa antara emnde a dere, antara wulfe-aha antara ɗguryekwe-aha, an uce-aha, antara lapika-aha umele gergere kwakya, ta de puwateraa am sera á Yaisu, a mbateraaha bademme. ³¹ Emnde na ndza ta uce-aha tá aɗkwa ndaha elva ba laɗɗe; emnde na ndza ta ɗguryekwe-aha mbarembe; emnde na ndza ta dere-aha tá aɗkwa zlala ba laɗɗe; emnde na ndza ta wulfe-aha keni tá aɗkwa nanna ice-aha-aatare bademme. Bademme á emnde na ta naa una ɗanna, tá maga ba najipu-aara. Daaci bademme ta fantau ge gálá Dadaamiya á emnde a *Iserayiila.

*Yaisu a zateru duksa ge zála debu ufaɗe
(Mark. 8:1-10)*

³² Am iga á una ɗanna maa, Yaisu a ɗetaa pukura-aha-aara, a ba ɗane á elvan ge itare: «Emnde na tá wiwa am ice ge iya, aɗaba hare keye vatena tá á ba ázerwa, názu tá ezza keni baaka. Wayanka yá puwateraapuwa ba estuwa tá an waya am huɗe, a de mbaɗateraaka waya áte barama a da.» ³³ A ba pukura-aha tá elvan ge ɗane: «Mí de shaná áme kena náza zá am kaamba na ni haa á hyater ge emnde kwakya estuwa?» ³⁴ «Aɗkwa wanyara depaiɗ ázekure?» a ba Yaisu á elvan ge itare. A ba itare: «Aɗkwa depaiɗ vuye, antara egdza kelfe-aha cekwaɗɗuɗi.» ³⁵ Daaci «njawinja am haha,» á ba Yaisu á elvan ge emnde bademme. ³⁶ ɗane a halante depaiɗ-aha vuye antara egdza kelfe na,

a slafanaa we-aara ge Dadaamiya, a kwacaahé, daaci a naba tegateraa ge pukura-aha-aara, itare ta tegateraa ge emnde. ³⁷ Ma ware-aatare keni a zuhé á ba áte húde-aara, ta yanaa ba itare náza zá. Pukura-aha ta jemaa jugena-aara ilila vuye. ³⁸ Kezлакula á emnde na ta za náza za ɲanna, tá maga zála debu ufáde, baaka ɲwasha antara egdzara am húde-aara. ³⁹ Daaci Yaisu a puwaa emnde. Am iga-aara maa, a dema am paare, a zlala á dem haha á Magadan.

16

**Farisa-aha antara *Saduki-aha tá ndava nalaama áza Yaisu
(Mark. 8:11-13; Luka 12:54-56)*

¹ Ta sawhé ge *Farisa-aha, antara *Saduki-aha áseza Yaisu, ta se tsagwadana áte elva, a ba itare tá elvan ge ɲane: «Máki a belakaa ba Dadaamiya wá, maraɲeranmara najipu palle geni ɲá diyeddiye átekwa.» ² A ɲwaterante ge Yaisu, a ba ɲane á elvan ge itare: «Ábi kure máki hyaahya yawe kwakya dem eblya vaciya, kwá ba: Makuralla wá, watse ba lanɲe slede. ³ An enlya-waabere keni, má kwa nanna danɲwe ekte á samaya, á ɲgya vaciya á ba am húde-aara, kwá ba: Watse á maga yawe vatena. Iyau, nalaama-aha na aɲkwa á magava áte samaya wá, bademme diyakurdiya; duksa-aha na aɲkwa á marakurná Dadaamiya am zamane na wá, diyakurka! ⁴ Kure emnde na kwá am zamane na, kwa mándzawe-aha jipu, vakuranteka ervaunɲe á kure dfekidfeke ge Dadaamiya. Kure kwá ndava

najipu! Ba palle keni kwá nanka mazle-aara, hyaahya ba una kwá anƙwa ndaaná áte Yaunas werre na.» Ba a ndaaterse una, a naba yaterhe, a zlala-aara.

*Shahi á makala á *Farisa-aha antara *Saduki-aha*

(Mark. 8:14-21)

⁵ Am sarte na tá anƙwa zlala, tá átira degashe am haye á dete iga á guwa, pukura-aha ta naba viyaa depaiŋ, slaslarka ekseksa-aara. ⁶ Daaci a ba Yaisu á elvan ge itare: «Faufa hyema ba shagera, tsufautsufa ire á kure átuge shahi á makala á *Farisa-aha antara *Saduki-aha.» ⁷ Am cenaránka pukura-aha názu a ndahanaa ɲane, a ba itare am dagave-aatare: «Yaisu a ndaha una ɲanna adaba mi viyaa depaiŋ na.»

⁸ Carare cenancena Yaisu elva na tá anƙwa ndahaná itare am dagave-aatare, a ba ɲane á elvan ge itare: «Labara kwá tsala elva a baakire á depaiŋ am dagave á kure? Kure degiya baaka fetarfire á kure dekideki! ⁹ Sem ba kina keni aley zlaɓe ba kwá cenanka? Kwá yeheteka á ba áte depaiŋ ilyeɓe na ya kwacateraa ya ge emnde debu ilyeɓe na emtu? Kwá yeheteka á ba áte kezlakula wára-aha na kwa nahetaa an jugena-aara na emtu? ¹⁰ Zlaɓe adaliye kwá yeheteka áte depaiŋ vuye na ya kazlateranvaa ya ge emnde debu ufaɗe antara kezlakula á ilila-aha na kwa nahete an jugena-aara na emtu? ¹¹ Labara kwá lanaaka ganakini ya ndaakur elva á depaiŋ ka? Iya wá, ya bakuraa, tsufautsufa ire á kure ba shagera atuge shahi á makala na á segashe am *Farisa-aha antara *Saduki-aha.»

¹² Daaci sharantaushe pukura-aha mazle-aara geni Yaisu ndahaaka elva a shahi á makala na tá puwaná am depain; ñane a ndaha ba elva a názu tá kwaratersa *Farisa-aha antara *Saduki-aha ge emnde.

*A ndaasa Piyer ganakini ba Yaisu una *Almasi-ihu na*

(Mark. 8:27-30; Luka 9:18-21)

¹³ Am iga á una ñanna maa, Yaisu a zlalehe antara pukura-aha-aara á dem Kaysariya á Filip. A de ndavateru ge pukura-aha-aara áhuwa, a ba ñane á elvan ge itare: «Iya *Ura á emnde bademme mu, emnde ta baa ya ware?» ¹⁴ Ta ñwanante, a ba itare: «Ta bantsa emnde umele ka Yuhanna slemaga baptisma; a baa emnde umele, ka *Ailiya; a baa emnde umele zlaɓe adaliye ka Yairaimiya, bi ka ba nabi umele.» ¹⁵ «Ay, kure ma, kwá ba ya ware?» ¹⁶ A ñwanante ge Simaun Piyer: «Ba ka una ka *Almasiihu, ka *Egdza á Dadaamiya na á fa shifa am ura na.»

¹⁷ Daaci a ba Yaisu á elvan ge ñane: «Simaun egdza á Yaunas, ekka wá, shakansha barka kwakya, adaba jirire na ka cenaana áza urimagwe ka, a vaktaa ba Edderwa na am samaya na an ire-aara. ¹⁸ Yá ndak ba jirire Piyer: Ábi zhera á ña ñanna wá, amaana palaha. Yá faná áte palaha ñanna emnde na tá fetaare áte ya na bademme. Ma emtsa keni á de dateruka dekideki. ¹⁹ Yá fakem egdza a tsekweram á wera *kwara á Dadaamiya am erva ge ekka. Ma ka piyetaa uwe ge emnde am duniya na keni, am samaya keni tá á ba áte una ñanna. Ma

ka yateraa baráma á uwe ge emnde keni, am samaya keni tá á ba áte una ñanna.»

²⁰ Am iga á una ñanna maa, a tedaterte hyema ge pukura-aha-aara, geni a ndaranka ge ura umele d'ekid'eki, ganakini *Almasiihu ñanna ba ñane.

Yaisu a sanse elva a emtsa-aara, antara tsetse-aara am faya

(Mark. 8:31-9:1; Luka 9:22-27)

²¹ Yaisu a fantau am sarte ñanna ge ndaaterse elva á ire-aara ge pukura-aha-aara, a ba ñane á elvan ge itare: «Sey ba yá duwa á dem Urusaliima. Tá de magiya palasa kwakya male-aha á larde, antara male-aha á *liman-aha, ira malum-aha á *tawraita. Tá de zlanazle shifa-aaruwa bademme, amá am hare ge keyire wá, watse yá sesse zlabé adaliye an shifa.» ²² A naba d'ahese ge Piyer ba itare ta buwa antara Yaisu, a ba ñane á elvan ge ñane: «A piyetepiya Dadaamiya jeba una, a gevka d'eme jeba una áte ka Yaakadada-aaruwa!» ²³ Amá Yaisu a eptsanaa ge Piyer, a ba ñane á elvan ge ñane: «Giyapteka d'ekid'eki, ekka, ka Shaitaine, ká kátá mbediya á dem haypa. Adaba názena ká dzamaná ka na jammeka antara náza á Dadaamiya, náza á ña na ba názu tá dzamaná emndimagwaha.»

²⁴ Daaci a ba ñane á elvan ge pukura-aha-aara bademme: «Máki edda-aara wayaawaya d'aba ya wá, a dzameka shifa-aara d'ekid'eki, a eksanteksa dzangala-aara, á d'abid'aba an ñane. ²⁵ Adaba máki edda-aara á tataya lya shifa-aara wá, á de ked'anaakeda. Amá edda una a ked'aa shifa-aara ad'aba ya, á de shansha

zlaɓe adaliye. ²⁶ Ma edda-aara a zu emtakire á duniya na baɗemɓe keni, máki keɗanaakeda shifa-aara wá, ázara nampire-aara ge ɗane? A de maganáńka duksa ɗekiɗeki. Adaba ɓaaka duksa na urimagwe á de vara shifa-aara an ɗane. ²⁷ Ya *Ura á emnde baɗemɓe wá, watse yá sawa antara malika-aha-aaruwa, an sleksire á Edderwa. Watse yá se pelaterse ge emnde baɗemɓe, ma ware keni yá se pelansa á ba áte názena ndza a maganaa ɗane.» ²⁸ A ba ɗane zlaɓe adaliye: «Yá ndaakur ba jirire: a ba am dagave á kure na keni, tá anƙwa emnde na ni tá de emtseka ba estuwa, sey má naranna sawa-aaruwa ya *Ura á emnde baɗemɓe, má watse yá sawa am sleksire yaikke.»

17

Eptsaptepsa Yaisu a gev umele (*Mark. 9:2-13; Luka 9:28-36*)

¹ A magaa hare anƙwahe am iga á una ɗanna maa, Yaisu a ɗetaa tara Piyer, antara Yakuba, ira Yuhanna egdza emmeɗara ge Yakuba ɗanna, a dateraa áte ire á wa umele sladɗe ba itare-itare áhuwa. ² Daraada ahuwa maa, a naba eptsavte ge Yaisu am ice-aatare wá, gevge umele ba seke ɗane ka mazle-aara. Feke-aara anƙwa á mba wulwulire ba seke vaciya, nanɗgyuwe-aara gevge dzayye ba telle, anƙwa mbe ba seke parakkire. ³ Daaci pukura-aha na tá zhára ba emndu werre, tara Muusa antara *Ailiya, tá anƙwa ndaha elva antara Yaisu. ⁴ A ba Piyer á elvan ge Yaisu: «Yaakadada-aaruwa, una shagera jipu

ɲere keni ɲá aɲkwa áhuna na. Má wayak-wayá wá, yá maganaamaga dzadzawe-aha keye, palle náza á ɲa, palle náza á Muusa, palle keni náza á Ailiya.»

⁵ Zlaɓe ba elva ɲanna keni ndaaseka Piyer wá, a naba tsekwaterarhe ge kumba. Aɲkwa kwara á ndaha elva am kumba ɲanna. A ba edda-aara: «Una na wa, Egdza-aaruwa! Baɗemme á higa-aaruwa á ba áte ɲane. Cenaucena názena á bakurná ɲane.» ⁶ Cenarancena pukura-aha na kwara ɲanna maa, jaterja lyawa baɗemme, reppe ta kazlaa ugje am haha baɗemme. ⁷ A gapte ge Yaisu á dezetare, a de gejatertehe: «Naba tsawetse. A wakurka lyawa,» a ba ɲane á elvan ge itare. ⁸ Ta kante ire wá, ta naa ba Yaisu palle baaka ura umele ázeɲara.

⁹ Am sarte na tá átira tsekwa á sa áte ire á wa ɲanna maa, a ba Yaisu á elvan ge itare: «Ma ge ware keni ndaawanka názena kwa nanaa kure na ɗekiɗeki, dem sarte na má tsanetsa ya, ya *Ura á emnde baɗemme am faya.» ¹⁰ Zlaurle elva-aara, ta naba ndavanuhe ge pukura-aha na, a ba itare tá elvan ge ɲane: «Máki estuwa, labara tá bantsa malum-aha á *tawraitá geni watse á semse emtsaɗe Ailiya áɗaliye na?» ¹¹ A ɲwaterante ge Yaisu: «Una ba jire-aatare, ba seke una ta ndahanaa itare ɲanna, á eptsá Ailiya emtsaɗe, á se tsatsanaatsatsa ɲane duksa baɗemme. ¹² Amá wá, yá ndaakur ba jirire: Ailiya wá, ndza eptsáptsá á sawa, diyarseka ba emnde, ta naba maga hakuma-aatare áte ɲane. Ya *Ura á emnde baɗemme keni tá de magiyán ba estuwa.»

¹³ Daaci diyareddiye pukura-aha mazle-aara ganakini á ndaater elva a Yuhanna slemaga baptisma.

*Yaisu ngyansengye jini am egdzere
(Mark. 9:14-29; Luka 9:37-43)*

¹⁴ Tsekwaretsekwa á sa áte ire á wá, ta se bera jahava á emnde. A duhe ge zhele umele, a de kezla ugje am sera á Yaisu, ¹⁵ a ba nane á elvan ge nane: «Yaakadada-aaruwa, tasle á na zanvareze seke ge egdza-aaruwa, ankwá á maganá palasa tauraurau, ser kwakya á valyaná á dem kára, antara á dem yawe. ¹⁶ Ya saterán ge pukura-aha á na, amá dzegwaránka mbanaamba.» ¹⁷ Ba wera we-aara ge Yaisu, a ba nane á elvan ge itare: «Amá kure emnde a zamane na wá, baaka fetarfire á kure d'ekideki, kwa mandzawe-aha jipu! Watse yá njá antara kure dem laukte-ara? Yá fakurá ervaunđe dem sarte-ara estuwa? Sawiyansa kwa kure egdze nanna ge iya!» ¹⁸ Daaci Yaisu a valaarhe á ba an ndzedá ge jini na am vuwa á egdze nanna, a ngyansehe, kertenj a naba mbehe ge egdzere á ba am sarte nanna.

¹⁹ Am iga á una nanna maa, ta duhe ge pukura-aha-aara á ba an niya ge ndavanu una nanna, a ba itare tá elvan ge nane: «Labara dzegwanjeranka nere ngyesaa jini nanna?» ²⁰ A nwaterante ge Yaisu, a ba nane á elvan ge itare: «A maganaa cekwire á fetarfire á kure. Yá ndaakur ba jirire: Máki ankwá fetarfire á kure cekwaanğudí, ma ba seke wulfe á pilli keni, kwá bananba ge wa na: Tsetse áhuna, ezzlala

ádehuwa, ba jirire á tsettse, á zlala, baaka názu á jakurviyaaaje dfekideki. ((²¹ Amá keni, jeba á jini na, sey tá ngyanse an maduwa, antara tsufa ndera.»))

Yaisu á sanse ge buwire elva a emtsa-aara antara tsetse-aara am faya

(Mark. 9:30-32; Luka 9:43-45)

²² Vacite umele jaremmeje pukura-aha am Galili, a ba Yaisu á elvan ge itare: «Iya *Ura á emnde bademme wá, watse ta fime am erva ge emnde. ²³ Emnde nanna tá de jija. Amá am hare ge keyire wá, watse yá tsetse am faya.» Ba cenarancena una nanna pukura-aha maa, daremda am dzama ire yaikke.

Elva a puwa hadama á mashidi

²⁴ Am sarte na daremda tara Yaisu antara pukura-aha-aara á dem Kafarnahum, ta duhe ge emnde a jaha hadama á mashidi á deza Piyer, ta de ndavanuhe, a ba itare: «Malum á kure na nane á puweka hadama á mashidi emtu?» ²⁵ A nwaterante ge Piyer: «Á eppuwa», a ba nane á elvan ge itare.

Daaci am sarte na Piyer anƙwa á dem bere, Yaisu a ndavanu elva, a ba nane á elvan ge nane: «Ndindaha mu, emnde-ara una tá puwaná hadama antara náza njezla ge slekse á larde? Egdzara á larde emtu, wayve-aha he?»

²⁶ A nutehe ge Piyer: «Tá puwaná ba wayve-aha», a ba nane. A ba Yaisu: «Daaci estuwa tá puweka egdzara á larde. ²⁷ Aley keni wá, mi zladaterveka ervaunƙe ge emnde nanna. Daaci edduwa áte we á haye, de puwumpuwa narre á

ɲa á dem haye, kelfe na ká de eksaná ka zuɲɲwe na wá, naba werura we-aara, watse ká shansha shunngu am mbuwe á kelfe ɲanna, á hyephye ge puwa hadama á miya antara ka, naba vaterteva.»

18

Ware male am kwara á Dadaamiya?

(Mark. 9:33-37; Luka 9:46-48)

¹ A ba am sarte ɲanna, ta duhe ge pukura-aha á deza Yaisu, ta de ndavanuhe, a ba itare: «Am *kwara á Dadaamiya mu, ware una male arge emnde umele?» ² Ge vaterte jawapa, Yaisu a dante egdzere, a tsanaahe á katafke-aatare, ³ daaci a ba ɲane á elvan ge itare: «Yá ndaakur ba jirire: Máki eptsakurapteka, gakurevka ba seke egdzara mesheshe, kwá demka am kwara á Dadaamiya defkideki. ⁴ Ura male am kwara á Dadaamiya wá, ba edda una má ganaaga ire-aara, a ganve ire-aara ba seke egdze na náwa ɲane na. ⁵ Ma ware una a lyevaa egdzere seke una adaba elva-aaruwa, edda-aara a lyevaa ba iya an ire-aaruwa.»

Kazlaɲa na á mbedfa ura á dem haypa

(Mark. 9:42-48; Luka 17:1-2)

⁶ Am iga á una ɲanna maa, a ba ɲane: «Má edda-aara mbedfanaambeda palle á egdzara ɲanna ta fetaare áte iya na á dem haypa, ámbane tá ɲgudfanemɲguda nákwá á ha hiya am mbiye, tá eblyanma am haye á emtsa, ɲgulme ba una ɲanna ge edda-aara. ⁷ Kay! Palase á duniya na, adaba kwakya názena á puwa emnde á dem haypa, baaka janaaje-aara

ɔekidɛki. Amá laruwa ge edda una emnde tá puwa á dem haypa adaba nane na.

⁸ «Máki erva á nã, bi sera á nã ankwã á dáká á dem haypa wá, naba icica áte ka, eblyanveblye yiyiye an ka. Ámbane ká dem tate á shifa na á zleka na an erva palle bi an sera palle, arge una ká njá an ubiya-aha á nã bademme, amá ká dem kárá náza ba ge ɔekidɛki na. ⁹ Máki ice á nã á dáká á dem haypa wá, sansese ice nãna, eblyanveblye yiyiye an ka. Ámbane ká dem tate á shifa na á zleka ɔekidɛki na an feke palle, arge una ká njá an ice-aha á nã bukerde, amá ká dem kárá na baaka emtsa-aara dem ba ge ɔekidɛki na.»

*Naraje an kyawe na ndza kedaakeda,
sharànsha
(Luka 15:3-7)*

¹⁰ «Tsufautsufa ire á kure ba shagera, ep-sawanaaka ba ura palle keni am egdzara nãna. Yá ndaakur ba jirire: Malika-aha-aatare tá ba tsatse á katafke á Edderwa am samaya. ((¹¹ Adaba iya *Ura á emnde bademme wá, ya se nãzla una kedaakeda na.)) ¹² Máki ura an kyawe-aha-aara deremke, amá kedaakeda kyawe palle am kaamba, á yanka kyawe-aha kul maselmane ju maselmane na áte wa, nane á tsekwa á de tataya una kedaakeda na emtu? Emtu ázara a ba kure? ¹³ Yá ndaakur ba jirire, má de shànsha wá, á higetehiga ervaunɔde-aara jipu á ba arge kyawe-aha kul maselmane ju maselmane na tá ankwã na keni. ¹⁴ Eddekure na am samaya na keni ba estuwa. Nane wayaaka

dekideki ganakini á keda ba palle-aatare keni am egdzara-aara ñanna.»

Elva áte egdza emmeña má a gu haypa an ka

¹⁵ «Máki egdza emmeña gawge haypa an ka wá, de ndandaha ba kure kwa buwa antara ñane. Má cenakvaarcene, tsakanmartse ge egdza emmeña. ¹⁶ Amá máki yanaaya elva á ña wá, ká se tatayevá ura palle, bi emnde buwa, lauktu kwá duwa zlaɓe ádaliye antara itare, geni a gevge á ba áte una a ndahanaa wakita á Dadaamiya, a ba ñane: Ma ugje-ara keni a tsaatse á ba áte seyde á emnde buwa bi keye na. ¹⁷ Amá máki cenaaka náza-aatare zlaɓe ádaliye wá, naba bateranba ge emnde a fetarfe am jahava. Má cenaaka náza á aiklaisiya wá, a gevge ba seke ura á jeba umele, ba seke edda ñezla mazle-aara á katafke á ña.»

Má kwa yanaa kure ura, am samaya keni tá de yanya

¹⁸ Am iga á una ñanna maa, a ba ñane: «Yá bakurá ba jirire: Ma kwa piyetaa uwe am duniya na keni, am samaya keni tá á ba áte una ñanna. Ma kwa yateraa baráma á uwe keni, am samaya keni tá á ba áte una ñanna.

¹⁹ «Yá ndaakurndaha zlaɓe ádaliye: Má emnde buwa am dagave á kure ta ñgudaa ye-aatare palle ge ndava duksa am maduwa, á vaterteva Edderwa na am samaya na duksa ñanna. ²⁰ Adaba am tatu ta jamme emnde buwa bi keye am zhara-aaruwa, iya yá aŋkwa am dagave-aatare.»

*Naraje an sleslera na kwalekwale yanaare
haypa ge ura
(Luka 17:4)*

²¹ Daaci a tsetehe ge Piyer damme á deza Yaisu ge ndavanundave, a ba ɲane á elvan ge ɲane: «Yaakadada, yá yanaare haypa ser wanyara ge egdza emmerwa, máki ɲane á far ba mága haypa an ya? Dem ser vuye emtu?» ²² «A'aa ser vuyeka, ser kul vuye kul vuye ser vuye», a ba Yaisu.

²³ Am iga á una ɲanna a ba ɲane: «Náwa gáráva á názu á magavá am *kwara á Dadaamiya: Ankwa slekse umele, a detaa emnde a slera-aara geni tá vante lisaafi á nalmane-aara baɗemme. ²⁴ Demde am lisaafi wá, jesarje edda á gema-aara á ɗaban ge nalmane kwakya jipu, ta eksanvaathe. ²⁵ Edda-aara ɲanna ba názara-aara keni baaka ge pelese gema na. Daaci a ba zanwe-aara: Eksauvaksa irice-aara velawuvele. Velawuvele mukse-aara, antara egdzara-aara, ira názu am huɗe á há-aara baɗemme, ge pela gema-aaruwa an ɲane. ²⁶ Daaci a duhe ge zhel ɲanna á deza edda á gema, a de kezlaa ugje á katafke-aara, a ba ɲane: Tasle á ɲa fifa ervaunɗe ambarka á ɲa, yá eppela baɗemme. ²⁷ Ura male na a naba zanvaarehe, a yanaa gema ɲanna baɗemme, a belanaahe.

²⁸ «Amá ɲane ba segashe-aara, a se ja ba ire antara ukfeɲara, ndza tá am slera palle, ɲane keni a ɗaban ge egdza gema wá, a naba ɲanaahe am kwara: Sey ká pelisepele duksa-aaruwa, a ba ɲane á elvan ge ukfeɲara na. ²⁹ Ukfeɲara

a kezlanaa ugje, a ba ɲane: Tasle á ɲa fifa er-
vaunɗe yá pelaksepele baɗemme! ³⁰ Amá faaka
erwaunɗe dekiɗeki, a de ɲgudehe am danɗay,
sey máki pelesepele duksa-aara baɗemme.

³¹ «Ba ta naa una ɲanna emnde umele na ndza
tá am slera kerɗe na wá, tá geja ba ire. Tá
de balanse labara ɲanna baɗemme ge zanwe-
aatare. ³² Daaci zanwe a naba belaa emnde-
aara, ta de ɗanante, a ba ɲane á elvan ge
ɲane: Ekka wá, ka slemáɗdzawe ba jire. Ekka
ni ya naba yakaare gema-aaruwa baɗemme
aɗaba slapala á ɲa; ³³ Abi zlaya ka keni ma ká
zanvaareze estuwa ge ukfeɲa? ³⁴ Jaaja erwaunɗe
zanwe-aara. A ba ɲane: A daránda á dem
danɗay, ɲane keni sey má pelesepele gema-
aaruwa baɗemme.»

³⁵ Am iga á una ɲanna maa, a far una
Yaisu: «Edderwa na am samaya na keni, á de
magakurán ba estuwa ge kure keni, má kwá
yateraareka an erwaunɗe á kure palle ge emnde
a magakuraa haypa.»

19

Elva á Yaisu áte elva a ica nika (Mark. 10:1-12)

¹ Yaisu zlanazle elva-aara, a naba tsetehe am
Galili, a zlala á dem haha á Yahudiya áte iga a
guwa á Urdun. ² Emnde kwakya ta ɗabemhe
áduwa, emnde umele tá an emnde-aha-aatare ta
lapika-aha. Yaisu a de mbateraahe.

³ Daaci ta duhe ge *Farisa-aha umele ádeza
Yaisu, ta de tsagwadanaa áte elva. Ta de nda-
vanuhe, a ba itare tá elvan ge ɲane: «Vantevahe

*tawraita baráma ge zhele geni á belánaabelá mukse-aara adaba dalila á ma uwe keni?» ⁴ A njwaterantehe, a ba njane: «Ndaakurseka názu am wakita á Dadaamiya emtu? Am fakta wá, Dadaamiya a nderaterhe tara zhele an mukse.»

⁵ Daaci a ba njane: «Adaba una njanna, zhele á yá tara eddenjara antara emmenjara, tá mázláva an mukse-aara; itare ta buwa njanna, tá gevge ba vuwa palle. ⁶ Estuwa, ta buweka mázle-aara, tá geva ba vuwa palle. Daaci názena ni a janmaa Dadaamiya wá, a icanveka urimagwe.»

⁷ *Farisa-aha njara ta ndavanuhe: «Labara a bantsa Muusa zhele á vante nalmesheri á ica nika ge mukse, máki ba estuwa?» ⁸ A njwaterante ge Yaisu, a ba njane á elvan ge itare: «Muusa a vakurte baráma a pakyava antara njwasha-aha á kure na wá, adaba degdegire á ire á kure. Am fakta wá, ndza estuweka dekideki. ⁹ Yá ndaakur ba jirire: Ma ware una a belaa mukse-aara, wallá a ekseva am gwardzire, a de gaa umele, a magaa ba gwardzire.»

¹⁰ A ba pukura-aha-aara tá elvan ge njane: «Máki elva á tara zhele an mukse gevge estuwa wá, ambane emnde tá yanya elva á nika ba dekideki.» ¹¹ A njwaterante ge Yaisu, a ba njane á elvan ge itare: «Emnde bademme ka una tá dzegwándzegwa eksar elva njanna, sey ba emnde na Dadaamiya a vaterte hákuma á nja estuwa. ¹² Anjwa dalila-aha gergere na ni á piyante gá mukse bi de gá zhele ge ura: Ura umele wá, ta yanaa á ba an njane, vuwa-aara ba estuwa, elva á nika á taa gevka ge njane. Náza á emnde umele, ta halatertaave ba

emndimagwaha. Emnde umele zlaɓe ádaliye, ta yaa nika adaba *kwara á Dadaamiya. Kwaye ɲane tsáha ɲanna, edda una á dzegwándzegwana, a eksanteksa.»

*Yaisu á gaterar barka ge egdzara
(Mark. 10:13-16; Luka 18:15-17)*

¹³ Emnde kwakya ta sanaa egdzara ge Yaisu, ganakini á puwaterar erva a barka-aara, antara á magaterar maduwa, amá pukura-aha ta naba valateraarhe ge emnde a saa egdzara ɲanna. ¹⁴ Daaci, a ba Yaisu á elvan ge itare: «Piyawaterteka, yawaterya a sarsawa egdzara ásezerwa, adaba *kwara á Dadaamiya náza á emnde na má garevge ba seke itare.» ¹⁵ Daaci a puwateraarhe erva a barka-aara áte ire-aha-aatare, a tsetehe am tate ɲanna, a zlalehe.

*Sleberba a se ndava sera á shifa áza Yaisu
(Mark. 10:17-31; Luka 18:18-30)*

¹⁶ A sawhe ge dawale umele áseza Yaisu, a ba ɲane: «Malum, shagera slera-ara yá maganaamaga, lauktu yá sha shifa na á zleka na?» ¹⁷ A ba Yaisu, á elvan ge ɲane: «Labara ka ndaviyu elva áte duksa na shagera? Baaka ura shagera dekideki sey ba ura palle. Máki wayakwáyá ká daada á dem tate á shifa na á zleka na wá, ɲanaaɲa shairiya-aha á Dadaamiya.» ¹⁸ A ba ɲane á elvan ge Yaisu: «Ura-ara-aha-aara ge shairiya-aha?» A ba Yaisu á elvan ge ɲane: «Una a ba: Jeka shifa, maɲka gwardzire, ileka, maɲka seydire á fida áte ura, ¹⁹ dematervedeme tara eddeɲa an emmeɲa, ira ewwáyá sleriya á ɲa ba seke ire á ɲa. Kwaye ɲane shairiya-aha

ɲanna.» ²⁰ A ba dawale ɲanna á elvan ge Yaisu: «Una ɲannaɲa baɗemme. A juwa uwe umele?»

²¹ A ba Yaisu á elvan ge ɲane: «Máki ká kátá gev edda una hyephye am duksa baɗemme wá, de valuvále názu am rezege á ɲa baɗemme, tegatertega shuɲgu-aara ge taláge-aha. Ekka watse ká shánsha ládá-aara am samaya, daaci sawa ɗabidába.» ²² Ba a cenaa una ɲanna dawale ɲanna maa, a da á ba an dzámá ire, aɗaba nalmane-aara kwakya jipu.

²³ Daaci a ba Yaisu á elvan ge pukura-aha-aara: «Yá bakurá ba jirire: Zlazlaɗa jipu ganakini ura berba á demda á dem *kwara á Dadaamiya. ²⁴ Yá ndaakurndáhá zlaɓe áɗaliye: Náwa zlazlaɗa ganakini á dedde nazlegwame am biye á lipere, amá zlazlaɗa ba náza á sleberba zlaɓe adaliye ge dem kwara á Dadaamiya.» ²⁵ Ba ta cenaa una ɲanna pukura-aha wá, tá geja ba ire. A ba itare: «Máki ba estuwa wá, baaka ura á ɲezlesenɓle ɗekidɗeki.» ²⁶ A zharateraaha ge Yaisu, a ba ɲane á elvan ge itare. « Áza emnde wá, una á taa gevka, amá Dadaamiya wá, baaka názu á janviya ge ɲane.»

²⁷ Piyer a eksetaa elva, a ba ɲane á elvan ge ɲane: «Kwaye ɲere, yaɲeránya duksa baɗemme, náwa ɲá ɗaba ba ka na mu, watse á geva estara náza á ɲere?» ²⁸ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Yá ndaakur ba jirire: Am sarte na má watse se njaniinja ya, iya *Ura á emnde baɗemme am kurshi á sleksire-aaruwa am duniya na watse á de sawa aɲwaslire na, am sarte ɲanna wá, kure emnde kelaawa ju buwa na kwá aɲkwa ɗabidába na keni, watse

kwá sha kurshi á yaikkire kelaawa ju buwa áte kure, kwá de njá am kurshi-aha ñanna ge kya shairiya á Iserayiila-aha jeba kelaawa ju buwa. ²⁹ Ma ware una a yaa eddeñara, bi emmeñara, bi egdzar mama-aha-ñara zála an ñwásha, bi egdzara-aara, bi fe-aara, bi a yaa huđe á há-aatare bademme adaba iya, á de shánsha una-aha ñanna huđe deremke ira shifa na á zleka na. ³⁰ Amá emnde kwakya ta emnde a zuññwa ba itare kina, tá de gev emnde a kataliya. Emnde kwakya tá am kataliya kina, watse tá gev emnde a katafka ba itare.»

20

Naraje an emnde a mága bariyama am fe

¹ «Am *kwara á Dadaamiya wá, náwa tá gáráva an labáre na náwa ñane na: Ankwa edda á há a degashe an enjlya werre ge de hálá emnde bariyama á dem fe á náfá-aara. ² Daaci mbera-aatare maa, ta zluwa á ba áte gane na ndza tá vaterteva ba kelaazare na; gane ñanna suley suley áte váha. Daaci a naba daterhe á dem fe-aara. ³ A sesehe zlađe ádaliye am saa maselmane maa, á zhárá ba emnde umele áte we á kwaskwe, baaka slera-aatare. ⁴ A ba ñane á elvan ge itare: “Kure keni daumbare á dem fe-aaruwa, watse yá vakurta názena deydey á slera á kure.” ⁵ Tá naba duhe. Edda á fe ñanna a sesehe zlađe ádaliye an vacitire keni, a magán ba estuwa. An lásar keni a magán ba seke una ñanna. ⁶ Herzhe watse emnde tá maga niya sá am fe maa, a sesehe ge edda á fe ñanna, á zhárá ba emnde umele zlađe

ádaliye tá áte we á kwaskwe, a ba ɲane á elvan ge itare: “Labára kwa váha á ɲjá áhuna, baaka názena kwa maganaa kure?” ⁷ Tá ɲwanante, a ba itare: “Adaba baaka ura a ndavanɲerndáva.” A ba ɲane á elvan ge itare: “Kure keni naba saumbare á sem fe-aaruwa, magaumaga slera.”

⁸ «Eblyablya vaciya maa, a ba edda á fe á elvan ge male á emnde a slera-aara: “Daterdáhá, tegatertega mbera-aha-aatare, ká fantau áte emnde na ta duwa á kataliya, ká zláná áte emnde na ta duwa itare zuɲɲwe á dem slera.” ⁹ Ta duhe ge emnde na ta de fantau ge slera herzhe á eblya vaciya na, bademme-aatare ta sha suley palpale. ¹⁰ Am iga-aatare, ta duhe ge emnde na ta fantuwa itare zuɲɲwe ge slera na. Itare ta kurken watse an saga náza-aatare, amá itare keni ta vaterte ba suley palpale ɲanna. ¹¹ Ta lyevaahé, amá jaterja ervaunɲe áte edda á fe ɲanna. ¹² A ba itare tá elvan ge edda á fe: “Náwa emnde na ta se gejante slera ba cekwaanɲudí ni, ka biyateraa shunɲu kalkale antara náza á ɲere na ɲa váha deppe á maga slera áte zladá á vaciya na!” ¹³ Amá edda á fe a ɲwanante ge palle-aatare, a ba ɲane á elvan ge ɲane: “Ba palle a zlerma na ya magakanaa ya baaka ura-aaruwa. Ha! Ndza zlamiyuka am gane geni suley palle áte váha emtu? ¹⁴ Lyevaalya suley á ɲa, jinaaja. Iyá yá kátá vanteva ge edda una a fantau á kataliya na keni ba seke názá á ɲa. ¹⁵ Emtu anɲkwa slepiyite mága slera an shunɲu-aaruwa áte una yá kataná iya emtu? Emtu ká shelha adaba ya maganaa shagerire ge ura emtu?” »

¹⁶ Yaisu zlauzle am tsáká elva-aara, a farhe zlaɓe ádaliye, a ba ɲane: «Emnde na tá am kataliya kina, tá de gev emnde a katafke. Emnde na tá á katafke kina, tá de gev emnde a kataliya.»

Yaisu aɲkwa á sanse ge keyire elva a emtsa-aara antara tsetse-aara am faya

(Mark. 10:32-34; Luka 18:31-34)

¹⁷ Aɲkwa á dem Urusaliima Yaisu wá, a detaa pukura-aha-aara kelaawa ju buwa. Tá átira a zláá, a ba ɲane á elvan ge itare: ¹⁸ «Duwa á miya á dem Urusaliima kina na wá, iya *Ura á emnde baɓemne tá de eksivaksa, tá de vite ge male-aha á *liman-aha, antara malum-aha á *tawraita. Tá de ndahaná itare geni a jareja shifa-aaruwa. ¹⁹ Daaci tá de fime am erva ge emnde na baaka nadina-aatare, tá de zlazlisá itare, tá de jiya itare, tá de zleɲeliya itare áte dzaɲgala. Amá am hare ge keyire wá, watse yá tsetse am fáyá.»

Ndáva á emmarge tara Yakuba an Yuhanna

(Mark. 10:35-45)

²⁰ Duwa á emmarge egdzara á Jaibaidaiyus, ta duwa antara ba egdzara-aara ɲanna á de katafke á Yaisu, a kezlaa ugje á katafke-aara, a ndavanuhe máki á shansha ɲálá ázeɲara. ²¹ «Ká kátá uwe ka emmaaye,» a ba Yaisu á elvan ge ɲane. A ɲwanante, a ba ɲane á elvan ge Yaisu: «Máki dakemda am sleksire á ɲa wá, yá kátá palle á egdzara-aaruwa na á de shá ɲjá am naɓafa á ɲa, palle keni á de shá ɲjá am názlaba á ɲa.» ²² A ɲwanante ge Yaisu, a ba ɲane á elvan ge itare: «Ábi diyakurka wedere á kure na

ma andze kwá ndava ñane na. Kina wá, watse kwá dzegwándzegwa emtu sha zlada áte náza-aaruwa na watse yá essha na?» Tá ñwanante: «Ŋá dzegwándzegwa,» a ba itare. ²³ «Zlada-aaruwa wá, ba jire watse kwá de essha, amá elva a de njá am nadafa-aaruwa antara am názlaba-aaruwa wá, am erva-aaruweka una ñanna. Tá aṅkwa emnde na a dzeratersaa Edderwa ge de njá am slede-aha ñanna.»

²⁴ De cenarácena pukura-aha umele na jaruje kelaawa na labáre ñanna, a naba jaterhe ge ervaunđe áte egdzar mama-aha buwa ñanna. ²⁵ A dátertehe ge Yaisu, a ba ñane á elvan ge itare: «Náwa diyakurdiya ganakini slekse-aha á larde wá, itare tá aṅkwa á kwára larde-aha-aatare an mára hákuma áte emnde. Male-aha á ekse keni tá aṅkwa á mára hákuma-aatare am ekse. ²⁶ Amá jeba á una ñanna wá, a gevka am dagave á kure. Ma ware una á kátá gev male keni, arge una ñanna wá, a gevge ba seke walaadi á kure. ²⁷ Ma ware una á kátá gev slekatafke á kure keni, a gevge ba seke náve á kure. Malire wá, ba una ñanna am ice á Dadaamiya. ²⁸ Ba iya *Ura á emnde bademme keni, sanká geni tá se magiya emnde slera, amá iya una ya se magateraa slera ge emnde, ya se yá shifa-aaruwa geni yá lyelye emnde ba kwakya.»

*Wulfe-aha buwa sharánsha ice áza Yaisu
(Mark. 10:46-52; Luka 18:35-43)*

²⁹ Segashe-aatare am ekse á Yairikau maa, emnde kwakya ta daa dába Yaisu. ³⁰ Tá aṅkwa wulfe-aha buwa tá á njanja áte we á unṅule,

cenarácena anƙwa á degashe Yaisu, ta naba kante kwárá: «Yaakadada, *Egdza á Dawuda, tasle á ña zaɗervareze,» a ba itare. ³¹ Ta valater-aarehe ge emnde, ta bateraa a ɗarufe, amá itare ta farhe zlaɓe adaliye á ba an hula, a ba itare: «Yaakadada, Egdza á Dawuda, zaɗervareze.» ³² A tsaahé ge Yaisu, a ɗaterteré á dezeńara, a ba ñane á elvan ge itare: «Kwá kátá yá magakurá estara kina?» ³³ Ta ñwanante, a ba itare: «Ŋá kátá ba ñá nanna ice á ñere Yaakadada.» ³⁴ Yaisu a zatervaarehe, a semtateraa ice-aha-aatare. Ba seke ndaha á miya na emnde buwa na sharansha ice-aha-aatare, ta ɗabete Yaisu.

21

Yaisu á dem huɗe á Urusaliima (Mark. 11:1-11; Luka 19:28-40; Yuh. 12:12-19)

¹ Daraada am ekse á Baytifaji áte vuwa á Wa Anyaranyara, zlauzle herzharanteherzhe Urusaliima maa, Yaisu a belaa pukura-aha-aara buwa á de katafke. ² A ba ñane á elvan ge itare: «Dawmbare á dem ekse na kwaye á katafke á miya na wá, ba kerten kwá de bera úmá á ezzenwa an ñguɗa, tá antara egdza-aara wá, pelawaapele, sawiyansa. ³ Máki a ndaakur elva ura umele wá, bawanánba ge edda-aara geni a ndavanaa Yaakadada, á de yakuránya, kwá sánsa.» ⁴ Á magava una ñanna, geni a gevge elva na anƙwa a ndahesaa nabi na, a ba ñane:

⁵ «Bawateránba ge emnde a berni á *Siyauna wá: Kwáye anƙwa á sawa slekse á kure

á sem ekse á kure an kemaarire, anƙwa á sawa áte úmá á ezzenƙwa ira egdza-aara.»

⁶ Daaci ta naba zlala pukura-aha na, ta de magán ba seke una a baternaa Yaisu. ⁷ Ta sanmehe úmá á ezzenƙwa na antara egdza-aara áseza Yaisu, ta ndakaa zane-aha-aatare áte ezzenƙwa-aha ƙanna lauktu a njetaa Yaisu átekwa. ⁸ Kwakya nálgá, emnde umele ta pelanse zane-aha-aatare áte baráma, emnde umele ta datsaa hyema á debina, ta pelanse áte baráma ƙanna. ⁹ Daaci ma emnde na tá á zlala á katafke á Yaisu, ma emnde na tá am iga-aara keni baƙemme-aatare tá leva ba hula, a ba itare: «A vanteva Dadaamiya ƙemƙemire ge *Egdza á Dawuda, a ganga barka ge edda una á sawa am zhera á Yaakadada na, Slekse ba Dadaamiya palle am samaya.»

¹⁰ Am sarte na Yaisu anƙwa á dem huƙe á Urusaliima maa, emnde baƙemme am huƙe á berni ƙanna, tá anƙwa á ndava geni ware ƙane zhele ƙanna. Baƙemme á huƙe á ekse ba hayakhayake. ¹¹ Ta ƙwaterante ge dikele á emnde na tá dá ƙaba Yaisu na, geni una nabi Yaisu ura Nasarátu am haha á Galili.

*Slera á Yaisu am *mashidi yaikke*

(Mark. 11:15-19; Luka 19:45-48; Yuh. 2:13-22)

¹² Duwa á Yaisu á dem *mashidi yaikke, a de beraa emnde a válá kazlana, antara emnde a shákwá kazlana am mashidi, a naba ƙgyaterse. A zaƙanve tabel-aha á emnde a peteke, antara kurshi-aha á emnde a válá takala masar baƙemme. ¹³ Am iga á una ƙanna maa, a ba ƙane á elvan ge itare: «Anƙwa an puwa am

wakita á Dadaamiya, a ba Dadaamiya: Bere-aaruwa wá, tá d'aháná an bere á maduwa. Amá kure kwa ganve hwalakwa á nabera-aha.»

¹⁴ Tá an'kwa wulfe-aha antara emnde a dere, ta semhe áseza Yaisu á ba am mashidi nanna, a naba mbateraaha. ¹⁵ Ba ta naa slera á najipu na a maganaa Yaisu na male-aha á *liman-aha antara malum-aha á *tawraita wá, a naba jaterhe ge ervaun'ge. Adaba antara ba egdzara keni tá an'kwa á hula á ba dem zhegela, a ba itare: «A vanteva Dadaamiya demdemire ge *Egdza á Dawuda.» ¹⁶ A ba male-aha nanna, tá elvan ge Yaisu: «Ka cenáncena názena tá ndahaná itare ka?» «Ane, ya cenáncena», a ba Yaisu. «Kure ndaakurseka-he názena am wakita á Dadaamiya, a ba nane: Shakánsha gálá am mbuwe á egdzara sadad'ge, antara egdzara na tá áte erva na emtu?» ¹⁷ Mázla-aara, ba zlala-aara ázetare, a desehe am hu'ge á berni bademme. Kwaye a z'lálá á dem Baytaniya, a de háre áhuwa.

*Yaisu a nyainyainve mama á nabugda
(Mark. 11:12-14, 20-24)*

¹⁸ Mákuralla-aara an'kwa á sá Yaisu á sem hu'ge á berni maa, nanaa'na waya. ¹⁹ Daaci a naa mama á nabugda áte we á un'jule, a duhe á dem ekte á nabugda nanna, shánka egdzere átekwa, jauwa ba hyema. A ndahese elva-aara áte nabugda nanna, a ba nane: «Egdzere áte ka wá, gad'diru tá nánka.» Kerten' welasewele nabugda na bademme. ²⁰ Tá maga ba najipu pukura-aha am ta naa una nanna. Ta ndavanu ge Yaisu geni a sawa estara welasewele nabugda na shekwaaka dekideki. ²¹ A n'waterante ge

Yaisu, a ba ɲane á elvan ge itare: «Yá ndaakur ba jirire: Máki fakurtaarefe á ba an jirire, magakurka shaige, anyya una náwa ya maganta iya ge nabugda na ka, ma kwa banán ba ge wa na: Tsetse áhuna de mbedanaambedá ire á ɲa á dem háye keni, sey á magaavemage. ²² Máki anƙwa fetarfire á kure wá, ma kwa ɲála uwe keni kwá shánshá.»

A vantaaware hákuma ge Yaisu?

²³ Yaisu a duhe á dem mashidi, a de fantau ge kwaraterse duksa ge emnde. Ta duhe ge male-aha á *liman-aha, antara male-aha á Yahudiya-aha á deɲɲara, a ba itare tá elvan ge ɲane: «Ka shanaa áme hákuma á mága duksa-aha na? Emtu a vaktaware baráma-aara?» ²⁴ A ɲwaterante ge Yaisu, a ba ɲane á elvan ge itare: «Iya keni yá ndavakurundave, máki vakuriteva jawápa wá, yá ndaakurse tate na ni ya shaa hákuma átekwa.» ²⁵ Daaci a ba ɲane á elvan ge itare: «A belanaa ware Yuhanna ge se magaterá baptisma ge emnde? Dadaamiya emtu, emndimagwaha he?» Ta fantau ge ndahanaa am dáɲave-aatare emtsaade: «Má mi banaa a belanaa Dadaamiya, watse á bamiya: labára fakurtaareka an ɲane? ²⁶ Má mi baa, ta belanaa ba emndimagwaha, sey mí kuva emnde keni, adaba emnde bademme fartarfe ganakini Yuhanna nabi á Dadaamiya.» ²⁷ Adaba una ɲanna, «Diyaɲerka», a ba itare tá elvan ge Yaisu. A ba Yaisu: «Iya keni yá ndaakurka náza-aaruwa ma ya shaa hákuma á mága duksa-aaruwa áza ware keni.»

Naraje an egdzara buwa

²⁸ Yaisu a fateraarehe zlaɓe ádaliye ge elva an naraje na. A ba ɲane á elvan ge itare: «Aɲkwa ura an egdzara buwa. A de banaa ge una male na: Vatena ká de maga slera am fe.

²⁹ A ɲwanante ge egdzere: Yá duka, á bina. A dzamanaahe wá, am iga-aara a naba duhe.

³⁰ Daaci duwa á dada á deza palle na keni, a de banaa ba elva ɲanna. ɲane wa: Ane, yá duwa edda, á bina, amá wá, daaka. ³¹ Ate kure mu, ura-ara am egdzara ɲanna una a magaa názena a katanaa eddeɲara?» «Ba egdze na ta ndaan ge ɲane zuɲɲwe na,» a ba itare. Daaci a ba Yaisu á elvan ge itare: «Yá ndaakur ba jirire: Watse tá daada ba emnde á ɲezla antara zaware-aha zuɲɲwe á dem zlanɲa á Dadaamiya arge kure.

³² Adaba sámsa Yuhanna, a kwarakurse baráma a jirire, fakurtaareka an ɲane. Amá emnde a ɲezla, antara zaware-aha wá, fartaarefe an ɲane. A ba am sarte na nakuráɲna duksa ɲanna zlauzle keni, aley eptsakurka am tuba geni kwá fetaraarfe an ɲane.»

Naraje an emnde a mándzawe ta yateraa fe am erva

(Mark. 12:1-12; Luka 20:9-19)

³³ «Cenaucena naraje umele zlaɓe ádaliye,» a ba Yaisu: «Ndza aɲkwa edda á há umele, a dzeɓaa náfa á inabauhi am fe-aara, a jantaave an dala, a magaa tate á beca egdza á náfá, ira bere á edda á ufa fe ɲanna, daaci a yateraa fe ɲanna bademme am erva ge emnde a slera, ɲane a daa shula. ³⁴ Samsa sarte a tsaka inabauhi maa, edda á fe na a belaa emnde a slera-aara umele

áseza emnde na a yateraa fe am erva, geni tá lyanvaalya dza á inabauhi-aara. ³⁵ Amá náwa názu ta magatertaa itare: Ta sluwatervaahe bademme á emnde na a belateraa edda á fe na, ta hyanhe ge palle-aatare an ja, buwire-aatare ta ja shifa-aara ba deki-deki, keyire-aatare ta dzagese an nákwá. ³⁶ Edda á fe na a naba belaa emnde a slera-aara umele jauje ba ge una am zuñwire na, amá emnde a mága slera am fe ta de magateraa ba názena ta magaterte ge emnde zuñwe. ³⁷ Mazla-aara wá, edda á fe na a belateraa egdza-aara ba ge ñane. A ba ñane: Egdza-aaruwa ba ge iya na wá, sey tá de fa zherwe áte ñane. ³⁸ Amá ba ta puwete ice áte ñane emnde a mága slera am fe wá, a ba itare am dagave-aatare: Yawwaa, kwaye samsa edda una watse á zaná ñane waráta á fe á miya na. Gwawamiyargwe, jaumija ba shifa-aara, fe-aara ñanna watse á gev ba náza á miya. ³⁹ Daaci má ta eksevaahe, ta danse áte iga a dala á fe ñanna, ta naba ja shifa-aara.»

⁴⁰ A ndavateruhe ge Yaisu, a ba ñane á elvan ge itare: «Má samsa edda á fe na mu, watse á magaterá uwe ge emnde a mága slera am fe na?» ⁴¹ Ta ñwanante, a ba itare: «Witse á zatervaaureka deki-deki ge emnde a mándzawe ñanna, sey watse á cebaterceba, watse á yaterá inabauhi-aara am erva ge emnde na ni watse tá vante dza á inabauhi-aara an unñule-aara na.» ⁴² A ba Yaisu á elvan ge itare zlahe adaliye: «Ankwa naraje am wakita á Dadaamiya, a ba ñane:

“Ba nákwá ñanna ta eblyanvaa emnde a nyáña

bere na una, a eksantehe ge Dadaamiya, a ganve nákwá na á náná nane ndzedá á bere nanna bademme. Kwaye nane názena a maganaa Yaakadada, shagera ge miya, máki namiyanna duksa nanna.”

Ábi ndaakursende naraje nanna.»

⁴³ A ba Yaisu á elvan ge itare zlaɓe ádaliye: «Yá ndaakur ba jirire, una keni watse ba estuwa nanna. Watse Dadaamiya á de sanse hákuma á maga slera-aara am erva á kure, á de vaterte ge emnde a jeba umele na tá de fansaarefe na.

⁴⁴ Nákwá nanna wá, ma ware una a mbedeɓe átekwa keni, sey á kezlevkezle am tate umele. Edda una a eblyaara nákwá nanna ge nane, á hánaahe edda-aara á ganvege ba seke haha.»

⁴⁵ Ba ta cenaa naraje-aha á Yaisu na, male-aha á *liman-aha antara *Farisa-aha wá, ta naba diyeddiye geni á ndahaná áte itare. ⁴⁶ Ta naba tátaya pute á ekseksa-aara, amá á waterwa lyawa átuge jáháva á emnde na, adaba emnde bademme njarantenje Yaisu, geni nane nabi á Dadaamiya.

22

Naraje an muɓri á larusa (Luka 14:15-24)

¹ Yaisu anɓkwa á vaterte sera á elva á ba an naraje zlaɓe ádaliye, a ba nane á elvan ge itare: ² «Náwa názu á gárává an dem zlanna á Dadaamiya: Anɓkwa slekse, a magaa muɓri á larusa, a ganaa gyaale ge egdza-aara. ³ Daaci a belaa walaadi-aha-aara, tá de danante emnde

na ni tá se za dafa á larusire na, amá emnde ṅanna kwalarevkwále sarka. ⁴ A belaa emnde umele zlaḅe ádaliye an nara-aara, a ba ṅane: Bawateranba ge emnde na ya ndavateraa ya na wá: Cebanceḅa dalau-aha-aaruwa, antara dabba-aha-aaruwa umele na ni tá an ṅasla jipu na, an tsatsa duksa baḁemme, sawmbare á sem muṅri á larusa! ⁵ Amá emnde na ta dāhateraa á dem muṅri ṅanna faranuka hyema ge una ṅanna dḁekidḁeki, ta zlalehe á dem tate á wedere-aha-aatare. Ura umele a dem fe-aara, umele a dem tsakala-aara, ⁶ emnde umele ta sluva emnde a bela á slekse ṅanna, ta magateraa palása, ta cebaa shifa-aatare. ⁷ Daaci jaaja ervaunḁe slekse maa, a naba ḅela sawji-aha-aara geni tá de cebá emnde a ceba shifa ṅanna, ta zu ekse-aatare baḁemme an kárá. ⁸ Daaci a ba slekse á elvan ge emnde a slera-aara umele: Muṅri á larusa wá, an gya, amá emnde na ndza ya dāterdāha na wá, tá fuka mázla-aara. ⁹ Naba zlalauzlala á dete we á wálkame-aha, ma kwa shaa emnde-ara keni dāwaterdāhá, a se zaruze. ¹⁰ Duwa-aatare á dete we á wálkame-aha, baḁemme á emnde na ta de shateraa itare na, ta saterhe baḁemme, emnde a jirire, an emnde a mándzawe baḁemme, a se nahete ge huḁe á há an nalga.

¹¹ «A tsete ge slekse, a de zhárá emnde na a dāhateraa ṅane maa, a naa ba ura, tsekwámka am nanḁyuwe á dem larusa. ¹² A ba ṅane á elvan ge ṅane: Ura-aaruwa, ka shanaa estara ka baráma á sehuna tsekwakemka am nanḁyuwe á larusa na? Palle á elva na a ndahanaa zhel na ḅaaka. ¹³ Daaci a ba slekse á elvan ge kwakwane-aha-aara: Puwawanempuwa zawa am mbiye ge

zhel na, takwasawutakwasa ba shagera erva-aha antara sera-aha-aara bademme, de eblyawan-meblye á dem tate na tabedamme jipu na ágáshe, a kyuwa kwa áhuwa, a ekkerdá slare-aara.» ¹⁴ Ge zla elva-aara Yaisu, a ba ñane: «Kwakya emnde na á daháterá Dadaamiya, amá á dzerese ba cekwa am hufe-aara.»

*Elva a hadáma ge male á larde á Rauma
(Mark. 12:13-17; Luka 20:20-26)*

¹⁵ Daaci duwa á *Farisa-aha, ta de magaa sawari-aatare geni sey tá eksevaksa Yaisu áte elva. ¹⁶ Am iga á sawari-aatare ñanna maa, ta naba ñela pukura-aha-aatare umele antara emnde á *Hirudus á deza Yaisu, geni tá de ndavanu elva na. A ba itare: «Malum, diyañerdiya geni ekka wá, ka slejirire, ka slekwaraterse jirire á Dadaamiya ge emnde áte una á kataná ñane, baaka lámbe á ña áte ñgahire á urimagwe na tá ndahaná emnde na. ¹⁷ Daaci náwa ñá ndava ázeña wá, ndañerndaha názena ka disaa ka. Am *tawraitá á miya mu, añkwa emtu baráma á puwaná hadáma ge male á larde á Rauma, baaka he?» ¹⁸ Amá kerten diyeddiye Yaisu mándzawire na ta kwamanaa itare bademme. A ba ñane á elvan ge itare: «Kwa emnde a fida, labára kwá tsagwaditsagwada? ¹⁹ Marawiyánmárá emtsaafé shunngu na tá puwa hadáma an ñane na.» Ta maranaa suley palle. ²⁰ A ba ñane á elvan ge itare: «Nderáva á ware una áte shunngu na? Ira zhera na mu, zhera á ware?» ²¹ Ta ñwanante, a ba itare: «Náza á male á larde á Rauma.» A ba Yaisu á elvan ge itare: «Daaci má

estuwa wá, puwawanpuwa ge male á larde názu zlaya-aara, ge Dadaamiya keni keni názu zlaya-aara.»
²² Tá maga ba najipu á jawapa na ta cenanaa itare na. Daaci ta yaa Yaisu, ba zlala-aatare.

*Ndava áza Yaisu áte tse á emnde am faya
 (Mark. 12:18-27; Luka 20:27-40)*

²³ Ba vacite ñanna zlaɓe ádaliye maa, ta naba sem ge *Saduki-aha áseza Yaisu. Ba itare emnde na ta bantsa itare, ɓaaka tse á emnde am faya na. Ta se ndavanu elva, a ba itare: ²⁴ «Malum, a ba Muusa, máki emtsamtsa zhele yanka egdzere wá, a melesemele egdza emmeɓara mukse-aara geni á yaná egdzara ge egdza emmeɓara na kedaakeda na. ²⁵ Iyau, ndza tá aɓkwa dawalaa vuye ázeɓere ta egdzar mama, duwa á makaji-aatare, a gaa gyaale, áma a naba kedɓehe, a yaa mukse na ɓaaka egdzere. ²⁶ A melese ge sledaba-aara, ñane keni a kedɓehe, a yaa mukse na ɓaaka egdzere. Keyire-aatare keni ba estuwa, itare vuye na baɗemme ta gaa ba mukse ñanna, baɗemme zlaruzle yaránka egdzere ba palle keni. ²⁷ Am iga-aatare baɗemme, a kedɓehe ge mukse ñanna keni. ²⁸ Vaci tse á emnde am faya mu, watse átuge ware palle mukse na? Aɗaba itare vuye na ndza mukse-aatare ba ñane palle!»

²⁹ A ñwaterante ge Yaisu, a ba ñane á elvan ge itare: «Kure jakuraaveje áte baráma a jirire, aɗaba diyakurka názu am wakita á Dadaamiya, diyakurka ndzedá á Dadaamiya keni ɗekidɓeki.
³⁰ Má tsaretse emnde a faya wá, ɓaaka gá mukse, ma ñwasha keni ɓaaka de gá zhele.

Emnde bademme tá de njá ba seke malika-aha am samaya. ³¹ Tse á emnde am faya keni maa, kure ndaakurseka názu a bakurnaa Dadaamiya áte elva nanna emtu? Adaba a ba nane áte eggye-aha á kure werre: ³² Ba iya una ya Dadaamiya á Ibrahim, ya Dadaamiya á Isiyaaku, ya Dadaamiya á Yakubu. Daaci máki estuwa wá, tá á ba an shifa-aatare emndu werre. Adaba Dadaamiya wá, nane Dadaamiya á emnde na tá an shifa, Dadaamiya á emnde na ni tá an emtseka.» ³³ Bademme á dikele á emnde na ta cenaa jawapa-aara na tá maga ba najipu-aara.

Yaikka ura-ara am shairiya-aha á Dadaamiya?

(Mark. 12:28-34; Luka 10:25-28)

³⁴ Cenaarácena *Farisa-aha geni jawapa á Yaisu katevaaka ye ge *Saduki-aha maa, ta naba jamme átirpalle. ³⁵ Ankwa ura palle am dagave-aatare wá, nane malum á *tawrait, a magaa niya-aara geni á de tsagwada Yaisu áte elva. A ba nane á elvan ge Yaisu: ³⁶ «Malum yaikke, yaikka ura-ara am shairiya-aha á Dadaamiya bademme?» ³⁷ A nwanante ge Yaisu, a ba nane á elvan ge nane: «Ewwáya Yaakadada Dadaamiya á na an ervaunđe á na bademme, an shifa á na bademme, an enkale á na bademme. ³⁸ Yaikke ba una nanna am shairiya-aha á Dadaamiya, demdememe zlađe adaliye. ³⁹ Náwa buwire-aara na ni tá gárava na: Ewwáya sleriya á na ba seke ire á na. ⁴⁰ Am *tawrait á Muusa antara názu ndza ta kwaratersaa nábi-aha umele ge emnde, yaikke-aara ba shairiya-aha buwa na.»

**Almasiihu á tsaaka an wulfe á *Dawuda
(Mark. 12:35-37; Luka 20:41-44)*

⁴¹ Am tá anƙwa *Farisa-aha jarammeje átirpalle maa, Yaisu a ndavateru elva na, a ba ɲane á elvan ge itare: ⁴² «Kure mu, kwá slanve uwe ge *Almasiihu? Kwá ba wulfe á ware?» Ta ɲwanante a ba itare: «Wulfe á *Dawuda.» ⁴³ A ba Yaisu á elvan ge itare: «Ay estara kena Dawuda keni ndza á d'aháná an Yaakadada na? Adaba a ba Dawuda an hákuma á Shedekwe Cufedde:

⁴⁴ "A ba Yaakadada á elvan ge Yaakadada-aaruwa: Njinja am naɗafa-aaruwa, dem sarte na má ganatervege kelaade-aha á ɲa tate á puwa sera á ɲa."

⁴⁵ Máki ndza a d'antaa Dawuda Almasiihu an Yaakadada, á sawa estara kena zlaɓe ádaliye ni á gev wulfe-aara na?» ⁴⁶ Ba palle keni jerka edda una ni á ɲwanantenɲwa. A fantau á ba am sarte ɲanna, ɓaaka ura á kwamaha de ndavanu elva mázla-aara.

23

*Yaisu anƙwa á gíyá emnde geni a farfa hyema áte ire-aatare áza malum-aha á *tawraita antara *Farisa-aha*

(Mark. 12:38-39; Luka 11:43, 46; 20:45-46)

¹ Daaci a ba Yaisu á elvan ge jáháva antara pukura-aha: ² «Malum-aha á *tawraita antara *Farisa-aha wá, slera-aatare tá kwaraterse názu a ndahanaa tawraita á Muusa ge emnde ákyiye. ³ Daaci fawatersaarefe, magaumága názena tá bakurná itare bademme. Amá wá, magauka názena tá maganá itare na d'ekideki. Adaba

názu tá kwaraterse ge emnde na, itare tá manka áte una nanna. ⁴ Tá faterar gwatame demfeme ge emnde, amá itare ba gulanda-aatare keni tá feka átekwa deki deki ge melaterumele. ⁵ Ba demme á názena tá maganá itare, tá magán ba geni a zhararaterzhára emnde. Estuwa, tá puwa nayya-aha, tá dzebemá am duksa ba seke laya, tá ngudaná áte wafke-aha-aatare antara áte erva-aha-aatare, ira tá saganve jeba á puwa-aha umele an kwa áte zane-aha-aatare. ⁶ Ma am munri-ara keni itare tá kátá ba slede na ni an dárádza jipu na. Am mashidi keni slede-aatare sey á jauje ge náza á emnde ba demme, ma ware keni á náterna. ⁷ Tá kátá emnde tá daháterá an “malum”, tá gater use an ga ire am dagave á zlamaha. ⁸ Amá kure wá, vawaterteka baráma ge emnde geni tá dahákurá an malum-aha, adaba ba demme á kure kwa ba egdzar mama, an kwa Malum á kure ba palle. ⁹ Dahauka ura áte duniya na an dada deki deki, adaba Eddekure ba palle an kwa am samaya. ¹⁰ A daharakurka an male deki deki, adaba an kwa Male á kure ba palle, ba nane una *Almasiihu. ¹¹ Ma male ware am dagave á kure keni, a gevge walafi á kure. ¹² Ma ware una a kantaa ba nane ire-aara na, sey tá de gánaaga. Áma edda una ni a gaa ire-aara wá, tá de kananteka.»

*Yaisu á balaterse zlada á malum-aha á *tawraitá an *Farisa-aha
(Mark. 12:40; Luka 11:39-42, 44, 52; 20:47)*

¹³ «Witse zlada ge kure malum-aha á *tawraitá antara *Farisa-aha, kure kwa emnde a

fida! Watse zlaɗa ge kure aɗaba kwá piyaterante dem *kwárá á Dadaamiya ge emnde. Kure keni dakuremka, emnde na tá kátá demda na keni kwa piyaterante.

((14 «Watse zlaɗa ge kure malum-aha á tawraita antara Farisa-aha, kure kwa emnde a fida! Kwá lyatervuwe duksa-aatare ge wegyegwar njwasha, daaci kwá slaɗanve maduwa-aha á kure geni tá fakura áte emnde a jirire. Aɗaba una njanna, zlaɗa á kure á de jauje ge náza á emnde baɗemme.))

15 «Watse zlaɗa ge kure malum-aha á tawraita antara Farisa-aha, kwa emnde a fida! Watse zlaɗa ge kure, aɗaba kwá aɗkwa ja ɗaba am larde-aha antara áte ire á haye-aha baɗemme, geni kwá shansha ura palle á gevge am dza á kure ge ɗaba nadina á kure. Má shakuránsha keni, kwá ganve edda-aara dza á kárá, á jakuruje ba ge kure ma ser buwa keni.

16 «Watse zlaɗa ge kure malum-aha, wulfe na ni kwá táɗá wulfe-aha. Aɗaba a ba kure: Má ura zauze waɗa an *mashidi yaikke, baaka názu á maganmága, sey máki a zu waɗa án dindar na am mashidi na lauktu á eɗɗaba waɗa-aara. 17 Kure wá, kwa uce-aha ba jire, kwa wulfe-aha! Yaikke ura-ara njane am duksa-aha njanna? Amaana yaikke dindar na am mashidi emtu? Tá eksetá mashidi wá, tá ganve dindar cuɗeɗɗe an njane emtu? 18 Kwa bántsa kure zlaɗe ádaliye wá: Má ura a zu waɗa an názu tá fa sadake átekwa wá, baaka názu á maganmága ɗekidɗeki. Amá máki edda-aara a zu waɗa an sadake na átekwa na wá, á eɗɗaba waɗa-aara

ɲanna. ¹⁹ Kure wá, kwa wulfe-aha! Yaikke urara ɲane am duksa-aha ɲanna? Amaana yaikke sadake arge duksa na tá faná átekwa na emtu? Emtu yaikke duksa na tá fa sadake átekwa, á ganvá ɲane sadake ɲanna cufedde na he? ²⁰ Yá ndaakur ba jirire, máki edda-aara zauze waɗa an duksa na tá faná sadake ge Dadaamiya átekwa na wá, edda-aara a zu waɗa an duksa ɲanna ira sadake na átekwa na keni. ²¹ Edda una má zauze waɗa an *mashidi yaikke, a zu waɗa an mashidi ka palle. A zu waɗa an Dadaamiya na am mashidi ɲanna keni. ²² Edda una a zu waɗa an samaya, a zu waɗa an kurshi á sleksire á Dadaamiya, ira Dadaamiya na á njá am kurshi ɲanna keni.

²³ «Watse zlaɗa ge kure, malum-aha á *tawraita antara *Farisa-aha, aɗaba kwa emnde a fida! Dále-aha seke tara ɗale á minti, antara timba ira makshaksha wá, kwá anjka vante luser-aara ge Dadaamiya. Amá duksa yaikke na á kwaratersa *tawraita ge emnde seke tara jirire, antara maggwire, ira dzayyire á ervaunɗe wá, kwá manka. Mbate keni ma andze kwá maganá á ba antara una-aha ɲanna, baaka una kwá yanseye. ²⁴ Kure keni kwa wulfe-aha, kwá taɗa wulfe-aha seke kure. Kwá yemese ugjanja am yáwe á kure, amá ezlegwame wá, yemakurka, kwá shaná á ba antara ɲane.

²⁵ «Watse zlaɗa ge kure malum-aha á tawraita an Farisa-aha, aɗaba kwa emnde a fida! Kwá bára iga á náza sha duksa antara tasa-aha á za duksa á kure, amá an naha tara neylire, antara shagerkire am huɗe-aara. ²⁶ Ekkure Farisa-

aha wá, kwa wulfe-aha! Barawábará emtsaade huđe á tasa-aha á kure, iga-aara watse á gevge tseďaŋe.

²⁷ «Watse zlaďa ge kure malum-aha á tawraita antara Farisa-aha, kwa emnde a fida! Kure kwa ba seke irekhya-aha na an bára an duksa dzayye, zariya am ice á emnde, amá am huđe-aara wá, an naha ba se á emtsa, an weshege-aha gergere.

²⁸ Kure keni kwa ba seke una ŋanna. Ágáshe wá, kwa emnde a jirire áza emnde, amá kwakya fida antara mándzawire am kure.»

*Malum-aha á *tawraita an *Farisa-aha tá de ŋezleka am shairiya
(Luka 11:47-51)*

²⁹ «Watse zlaďa ge kure malum-aha á *tawraita antara *Farisa-aha, aďaba kwa emnde a fida! Kwá aŋkwa nderá irekhya á nabi-aha geni hayakuránháyá slera á eggye-aha á kure, kwá aŋkwa caďa irekhya á emnde na ndza ta magaa jirire á Dadaamiya, ³⁰ aley wá, a ba kure: Ma andze ŋá aŋkwa am zamane á eggye-aha á ŋere wá, ma ŋá melateruka ge ceba shifa á nabi-aha. ³¹ Ba kure keni diyakurdiya am ire á kure geni kwa wulfe-aha á emnde na ndza ta cebaa shifa á nabi-aha. ³² Naba magaumaďa slera á kure yawánka, zlawanaazle slera á eggye-aha á kure.

³³ «Kwa havale-aha, kwa egdzara á pushe ba jire! Una ni kwá de ŋezla am shairiya, kwá duka á dem kára á jahanáma, a ba kure? Kwá ŋezleka dekiďeki. ³⁴ Aďaba una ŋanna yá ndaakur ba jirire, cenaucena elva na: Watse yá belakurá nabi-aha, antara emnde a eŋkale,

ira malum-aha, amá emnde umele-aatare watse kwá ceba shifa-aatare, emnde umele watse kwá zleñeláterá áte dzaṅgala, emnde umele watse kwá slerpáterá an ja am mashidi-aha á kure, watse kwá de tatayatertátaya am ekse-aha bademme. ³⁵ Daaci bademme á uzhe á emnde cufedde na ndza ta cebateraa am duniya na, kwaye emtsa á Habila, sem emtsa á Zakariya bademme á ba am mbiye á kure. Zakariya na wá, yá ndahá elva á Zakariya egdza á Barakiya na ndza kwa janaa am dagave á tara bere cufedde antara duksa na tá faná sadake ge Dadaamiya átekwa na. ³⁶ Una yá ndaakur ba jirire: Bademme á uzhe á emnde ṅanna á ba am mbiye á emnde a zamáne na!»

*Elva á Yaisu áte Urusaliima
(Luka 13:34-35)*

³⁷ «Urusaliima, Urusaliima, ekka ka cebaa nabi-aha, ka cebaa emnde na a belateraa Dadaamiya an nákwá! Ser kwakya una yá kátá jema emnde á ṅa ásezerwa, ba seke náza á mama á ukkula, máki a jema egdzara-aara á dem ekta á zlambake-aara. Amá kwalakefkwale. ³⁸ Kina wá, yanakaaya, ká de gev ba kaamba! ³⁹ Yá ndaakur ba jirire: Kwá puweteka ice á kure áte iya mazla-aara, dem sarte na ni watse kwá bánba ba kure an we á kure ganakini a ganga Dadaamiya barka ge edda una a sawa an zhera á Yaakadada na!»

24

*Yaisu á ndahá elva a mbedá *mashidi yaikke
(Mark. 13:1-2; Luka 21:5-6)*

¹ Daaci sessa Yaisu am *mashidi yaikke, anƙwa á zlála maa, ta duhe ge pukura-aha-aara á dezeńara, a ba itare tá elvan ge ɲane: «Ezzhara emtsaade jeba á nderáva á mashidi na.» ² Daaci a ba Yaisu á elvan ge itare: «Yá ndaakur ba jirire: Una ɲanna kwá zharaná kure bademme na, watse á mbedfa bademme, ba nákwá palle keni watse á jauka áte ukfenara nákwá.»

Zlaɗa-aha na watse á magava lauktu á zla duniya

(Mark. 13:3-13; Luka 21:7-19)

³ De njaanja Yaisu áte ire á Wa Anyaranyara, ta duhe ge pukura-aha-aara á ba an niya á dezeńara, ta de ndavanuhe, a ba itare tá elvan ge ɲane: «Ndaɲerndaha watse á magava am sarterara una ɲanna? Watse ɲá dise áte uwe ganakini herzha sawa á ɲa, an zle á duniya?»

⁴ A ɲwaterante ge Yaisu, a ba ɲane: «Kure wá, faufa ba hyema, a se keɗarakuraaka emnde umele. ⁵ Adaba watse kwakya emnde na tá de sawa an zhera-aaruwa, ma ware keni á se ba: Ba iya una ya *Almasihu. Daaci tá se keɗa emnde kwakya. ⁶ Watse kwá cenáncena labare á wáva-aha am larde-aha na ba herherzhe an kure, antara am larde-aha na yiyiye an kure, amá gazlauka dekiɗeki. Sey á de magava una-aha ɲanna, amá zlaɓe zle á duniya ka emtsaade. ⁷ Watse larde umele á de darge larde umele an wáva. Emnde á slekse umele, tá de darge kwará á slekse umele an wáva. Waya antara gejava á haha á de magava am tate-aha gergere. ⁸ Bademme á una-aha ɲanna, zlaɓe ba fakta

á zlađa emtsaade, ba seke náza á mukse na fanantaufe zlađa á yá.

⁹ «Watse tá sluwakursluwa, tá vakurte ge emnde tá magakurá palasa, tá de ceba shifa á kure. Emnde bademme tá de dá ba kelaadire ádete kure adaba zhera-aaruwa. ¹⁰ Emnde kwakya tá de yá fetaare áte ya mazla-aara am sarte ŋanna, tá de maga ba kelaadire, antara dugune am dagave-aatare. ¹¹ Tá de jesaareje nabi-aha fida kwakya, tá de keđa emnde kwakya. ¹² Watse á kwakyevaa ba shagerkire am dagave á emnde. Watse kwakya emnde na á de gula wáyáva-aatare. ¹³ Amá edda una tsaatse shagera dem halavuwa-aara wá, á lyelye shifa-aara. ¹⁴ Á hyemhya labare á higa, elva a sem *kwara á Dadaamiya, am huđe á duniya bademme, watse tá maganaamaga seydire am larde-aha bademme, lauktu á sawa zle á duniya.»

*Zlađa na baaka kalle-aara na
(Mark. 13:14-23; Luka 21:20-24)*

¹⁵ «Watse kwá nána duksa na ni tá daháná an shagerkire emtaŋka đekideki na am tate á cufedde. Nabi Daniyail wá, ndza a enndaha elva-aara werre. Ma a ndaasa ware elva-aaruwa na keni, a cenevaacena elva ŋanna ba shagera. ¹⁶ Vacite na ni má nakuranna duksa ŋanna wá, watse kyaakya ge emnde na tá am Yahudiya, tá zlerda zhagade á dem huđe á wa. ¹⁷ Edda una áte ire á bere keni, a tsuŋka á dem huđe á bere ge hálá kazlaŋa-aara. ¹⁸ Edda una am fe keni, a eptseka á sá ge se hálá naŋgyuwe-aara.

¹⁹ «Watse á tsaame kwa zlađa á ŋwasha na watse tá á huđe am sarte ŋanna, antara ŋwasha

na tá an egdzara áte erva na! ²⁰ Njalaunála Dadaamiya ganakini zhagade á kure a gevka am sarte á ekhye, bi an kwaskwe á puwansepuwe! ²¹ Adaba watse kwakya jipu zladá am sarte nanna. Ta nderaa estuwa duniya, sem vatena, jerka jeba á zladá nanna d'ekid'eki. Á de jesarka keni zladá na ni ta kalle an una nanna. ²² Ma andze gulanaaka Dadaamiya hare-aha á zladá nanna wá, ma andze á jauka ura an shifa ba palle keni. Amá a naba gulanaahe ge Dadaamiya adaba emnde na a dzeratersaa nane.

²³ «Daaci am sarte nanna, ma a bakurnaa ware: Nawa an'kwa *Almasiihu áhuna, bi kwaya an'kwa áhuwa, lyiyauka elva nanna d'ekid'eki. ²⁴ Adaba watse tá jesareje almasiihu-aha fida, antara nabi-aha fida am sarte nanna. Watse tá maga nalaama-aha antara najipu-aha gergere kwakya, geni ambane tá kedateraakeda emnde na ni a dzeratersaa Dadaamiya áte en'kale. ²⁵ Cenawáncena! Náwa fanakuremfa ya am vuwa zlauzle.

²⁶ «Daaci ma tá bakurá: Kwaye an'kwa *Almasiihu am kaamba keni, kure daumbareka. Ma tá bakurá: Náwa nane, a shebevaa ire-aara áhuna keni, fautaareka an elva-aatare d'ekid'eki. ²⁷ Adaba ba seke mága á kárá á ráde á sawa am samaya, á fantau am gedí dem pute keni ba nane na wá, watse sawa á *Ura á emnde bademme keni ba estuwa. ²⁸ Adaba am tate na ni an'kwa lipa átekwa, zaatate-aha keni tá jaháva á ba ádehuwa.»

*Sawa á *Ura á emnde bademme
(Mark. 13:24-27; Luka 21:25-28)*

²⁹ «Kertenj am iga á zladfa ɲanna maa, vaciya á de gevge danɲwe bademme, tere keni á de máreka parakkire-aara, terlyakwa-aha keni watse tá geda á sem áhá, bademme á ndzedá á názena áte samaya á de gejavtegeje ba ɲarɲare slede. ³⁰ Daaci tá de zhárá ba nalaama á *Ura á emnde bademme á sawa am samaya. Bademme á emnde na tá am duniya na tá de kyuwa, daaci tá zhárá ba iya Ura á emnde bademme yá aɲkwa á sawa áte kumba, yá sawa an hákuma yaikke antara demdemire. ³¹ Tá de fertanteferta derkwákwá yaikke, daaci yá de bela malika-aha-aaruwa á dem karáfke-aha á duniya ufade kerde, geni tá jatermaare ge emnde na ya dzeratersaa ya na bademme.»

Gáráva an nabugda má yaaya hyema aɲwaslire

(Mark. 13:28-31; Luka 21:29-33)

³² «Diyaweddiye á ba áte mama á nabugda. Máki kwa nanna gedaageda hyema átekwa, yaaya umele aɲwaslire wá, diyakurdiya ganakini herzhavteherzhe madare. ³³ Una keni ba duksa palle. Máki aɲkwa á magava duksa-aha ɲanna wá, diyaweddiye ganakini iya keni yá ba áte we á sera mazla-aara ge sawa. ³⁴ Yá ndaakur ba jirire: Emnde a zamane na tá de zlauka ba estuwa, sey máki naránna duksa-aha ɲanna. ³⁵ Tara samaya an haha wá, tá naba keda, tá zlauzle. Amá elva-aaruwa wá, á kefeka defekideki, sey má gevge.»

Sarte á zle á duniya wá, diyaa ba Dadaamiya palle

(Mark. 13:32-37; Luka 17:26-30, 34-36)

³⁶ «Elva á hárá á bere, antara sarte ḡanna wá, ḡaaka slediya-aara dekiḡeki. Ma malika-aha am samaya, ba iya *Egdza á Dadaamiya keni diyanka, sey diyaa ba Dadaamiya palle ḡane Dada. ³⁷ Ba názena ndza a magava am zamane á *Nuhu na wá, watse ba seke una ḡanna kalkale má watse yá sawa iya ya *Ura á emnde baḡemme. ³⁸ Am sarte na zlaḡe samka yáwe á keḡa duniya wá, slera á emnde ndza ba tátaya emtakire á duniya; tá ezza, tá essha, tá gá larusa, tá vaterte gyaale-aha-aatare ge zála, a semaa estuwa kwaskwe na a demaa Nuhu á dem paare-aara, tá maga ba una. ³⁹ A se keḡaterahe ba estuwa yawe á keḡa duniya, farka hyema dekiḡeki. Má watse yá de sawa iya ya Ura á emnde baḡemme keni, á de magava ba estuwa. ⁴⁰ Watse yá se bera emnde buwa am fe, watse yá eksa palle, palle-aatare yá yánya. ⁴¹ Nwasha buwa tá há hiya, yá eksa palle, yá yá palle. ⁴² Aḡaba una ḡanna, njawinja á ba am niya á kure. Aḡaba diyakurka sarte na ni á de sawa Yaakadada á kure átekwa na. ⁴³ Ankwa duksa palle, diyaweddiye ba shagera: Máki diyaadiya edda á há sarte na ni watse á sawa neyle átekwa na wá, á peka háre dekiḡeki, aḡaba wayaaka á demda neyle á dem huḡe á há-aara. ⁴⁴ Kure keni ba estuwa. Sarte na ni watse iya *Ura á emnde baḡemme yá de sawa átekwa na wá, diyakurka. Daaci njawinja á ba am niya á kure.»

Sleslera na dzayye ervaunḡe-aara, an una

danɲwe ervaunɲe-aara
(Luka 12:41-48)

⁴⁵ «Sleslera-ara ɲane dzayye ervaunɲe-aara, slenjkale zlaɓe ádaliye na? Ba edda una ni má zanwe-aatare a yanaa huɗe á há-aara baɗemme am erva ge ɲane, á vatertá ɲane náza za ge emnde na tá am huɗe á há ɲanna baɗemme, á vatertá an laukte-aara na. ⁴⁶ Yá ndaakur ba jirire, watse higa yaikke ge sleslera ɲanna, máki zanwe-aara a se beranaa á ba am slera-aara. ⁴⁷ Rezege-aara baɗemme keni á naba fanemfe am erva zanwe-aara ge sleslera ɲanna. ⁴⁸ Amá máki danɲwe ervaunɲe á sleslera ɲanna wá, á naba bánba am ervaunɲe-aara ganakini labára á saaka zanwe-aaruwa watsewatse. ⁴⁹ Daaci á fantau ge magateraa palasa an ja ge emnde a slera umele, á zá názu am huɗe á há, á essha antara emnde a mbazla umele. ⁵⁰ Daaci má á sa zanwe á sleslera ɲanna wá, á sa á ba an kwaskwe na ni tamaaka ɲane ɗekideki, á sa am sarte na ni diyaaka ɲane ɗekideki na. ⁵¹ Palasa na á se magante zanwe-aara ge sleslera ɲanna wá, náza enndaaka. Ba emtaɲkire na ni á se puwa emnde a fida á demkwa na wá, ɲane keni á ba am huɗe-aara. Á de kyuwa-aara am tate ɲanna, á de kerɗa ba sláre ge zlaɗa.»

25

Naraje an gyaale-aha kelaawa

¹ «Daaci dem zlanna á Dadaamiya wá, watse á gáráva an labare á gyaale-aha ta kelaawa, ta tsetehe an kára á fanus-aha-aatare am erva, ta de yainu ge edda á larusa. ² Emnde

ilyeɓe am gyaale-aha ɲanna ɓaaka eɲkale-aatare ɗekideki. Ilyeɓe-aatare keni, ta emnde a eɲkale jipu. ³ Duwa á gyaale-aha na ɓaaka eɲkale-aatare na maa, ta haletaa ba kára-aha á fanus-aatare, amá magarka kaashi á kanandzir. ⁴ Amá gyaale-aha na tá an eɲkale na wá, ta haletaa kára á fanus-aha-aatare, ira kwalaba-aha-aatare kanandzir am huɗe-aara. ⁵ Saaka edda á larusa ɲanna watsewatse maa, a naba cebaterhe ge háre. Gyaale-aha kelaawa na baɗemme parupe háre.

⁶ «Am huɗe á vayiya wá, tá cena ba hula: Náwa samsa edda á larusa! Sawesse ásezenjara, a ba itare. ⁷ Daaci gyaale-aha kelaawa na baɗemme tsaretse am háre na, tá fantau ge mba kára á fanus-aha-aatare. ⁸ Daaci: Kawañeruke kanandzir-aha á kure na, náwa á emtsa kára-aha á ɲere, a ba emnde na ɓaaka eɲkale-aatare na, tá elvan ge emnde a eɲkale. ⁹ Ta ɲwaterante ge emnde a eɲkale, a ba itare tá elvan ge itare: Ɗere ɲá velka! Watse á hyamiyarka antara kure, dawmbare ádeza emnde a wálá kanandzir. ¹⁰ Ba zlarzlálá itare á de shekwa kanandzir na, a semhe ge edda á larusa keni. Gyaale-aha ilyeɓe na ndza tá am niya-aatare na daremda á dem bere á ga nika antara edda á larusa ɲanna, ta heɗetaa bere an tsekweram. ¹¹ Shekwaashekwa wá, saremsa gyaale-aha umele na keni. Ta ketaa kwara: Edda! Edda, werañerantewera bere, a ba itare. ¹² Amá a ɲwaterante ge edda á larusa, a ba ɲane á elvan ge itare: Yá ndaakur ba jirire: Diyanakurka ya ɗekideki, ma kwa emnde-ara keni.»

¹³ Ge zla elva-aara Yaisu, a ba ɲane á elvan ge itare: «Ma vaatara keni, njawinja á ba am niya á kure, adaba diyakurka kwaskwe ɲanna, diyakurka sarte ɲanna.»

Naraje an emnde a slera ta keye

¹⁴ «Adaliye dem zlanɲa á Dadaamiya wá, á gáráva an zhel umele a daa shula. Lauktu á zláálá, a detaa emnde a slera-aara, a tegateraa nalmane-aara. ¹⁵ A vante jekka deremke ilyebe ge slezuɲɲwe-aatare. Ge buwire-aatare, a vante jekka deremke buwa. Ge keyire-aatare, a vante jekka deremke. Ma ware keni a vante ba deydey á ndzedá-aara, daaci ba zláálá-aara ge ɲane.

¹⁶ Duwa edda una a shaa jekka deremke ilyebe, kertenɲ a de mbedá erva an ɲane, a shetaa riba jekka deremke ilyebe. ¹⁷ Edda una ta vante jekka deremke buwa na keni, a de magán ba estuwa, ɲane keni a shetaa riba jekka deremke buwa.

¹⁸ Amá edda una ta vante jekka deremke na wá, ɲane a de yese evege am haha, a hedem nalmane á zanwe-aara am huđe-aara.

¹⁹ «Shekwaashekwa wá, a naba saahe ge zanwe á emnde a slera ɲanna, a dáterte ge zhárá lisaafi á slera na ta maganaa itare. ²⁰ A sawhe ge edda una ndza ta vante jekka deremke ilyebe na, a ba ɲane á elvan ge zanwe-aara: Ndza ka vite jekka deremke ilyebe, náwa ya shante riba jekka deremke ilyebe. ²¹ Shagera, a ba zanwe-aara á elvan ge ɲane: Ka sleslera á jirire, dzayye huđe á ɲa. Ka magaa slera an duksa na cekwa dárádza-aara an ervaunđe á ɲa palle; kazlaɲa na kwakya dárádza-aara keni sey yá fakemfa

am erva. Sawa mí higa antara ya. ²² A semhe ge edda una ndza a vante jekka deremke buwa, a ba ñane á elvan ge zanwe-aara: Ndza ka vite jekka deremke buwa, náwa ya shante riba keni jekka deremke buwa. ²³ Shagera, a ba zanwe-aara á elvan ge ñane: Ká sleslera á jirire, dzayye ervaunđe á ña. Ka magaa slera an duksa na cekwa dárádza-aara an ervaunđe á ña palle; kazlaña na kwakya dárádza-aara keni sey yá fakemfa am erva. Sawa mí higa antara ya.

²⁴ «Am iga-aatare bademme maa, a semhe ge edda una ndza ta vante jekka deremke palle na keni áseza zanwe. A ba ñane á elvan ge ñane: Ambarka á ña male, diyandiya ganakini ka slemándzawe, ma janƙa ba wulfe á duksa á ña keni, ká hálá ba duksa; ma teganƙa ba duksa á ña keni ká jáha ba duksa. ²⁵ Iya jiija lyawa, ndza ya hedem shungu á ña am haha, náwa ñane duksa á ña. ²⁶ A ñwanante ge zanwe, a ba ñane á elvan ge ñane: Ka sleslera mándzawe, ka masefe! Diyakdiya ganakini ya slemándzawe, á ba ka? Ma janeka ba wulfe á duksa-aaruwa keni yá hálá ba duksa; ma teganka ba duksa-aaruwa keni yá jahá ba duksa, á ba ka? ²⁷ Máki ba estuwa wá, ma andze ka de puweme nalmáne-aaruwa am baƙ kwa, daaci ma ya se lyiyya nalmáne-aaruwa an yawe. ²⁸ Daaci lyauvaalya jekke deremke na ázeƙara na, a ba ñane á elvan ge emnde na tá tsatse ázeƙara, vawanteva ge edda una an jekka deremke ilyeƙe, riba keni estuwa na. ²⁹ Adaba edda una aƙkwa ázeƙara wá, tá de fanaarefe, tá de sagananvesage ba kwakya.

Amá edda una shanteka ðekiddeki wá, ba una cekwa am erva-aara na keni, tá de lyevaalya am erva-aara. ³⁰ Ngudfi na baaka námpire-aara ðekiddeki ñanna maa, naba dawansede á degashe, de eblyawanmeblye á dem tate na ni tabedamme jipu na, á de kyuwa-aara am huðe-aara, á de kerða ba sláre ge zlaða.»

Shairiya á emnde vaci tsa faya

³¹ «Má watse samsa *Ura á emnde baðemme am sleksire antara malika-aha-aara baðemme wá, a se njema am kurshi á sleksire-aara.

³² Daaci baðemme á emnde na tá am huðe á duniya tá de jammeje á katafke-aara, á de láterá ñane emnde baðemme, ba seke náza suni má á lesa kyáwe-aha, á saterse am dagave á náwe-aha. ³³ Kyawe-aha wá, watse á puwáterá am naðafa-aara, nawe-aha keni am nazlaða-aara.

³⁴ Náwa elva na á de baterná slekse ge emnde na tá am naðafa-aara: Kure emnde na Edderwa a gakur barka-aara na, sawmbare á sem yaikkire na ta tsatsakurán ge kure kwaye am fakta á duniya. ³⁵ Aðaba am sarte na a wiwa waya, kure kwa vite náza za; a wiwa ndera, kwa vite názu yá shushe; ndza ya wayve, kwa lyivaahé á dem mba á kure. ³⁶ Am sarte na yá an ukhyiye dey, kwa tsekwime am nanjyuwe; ndza ya lapika, zakurivaareze; ndza yá am danğay, kwa duwa á de zharizhara. ³⁷ Daaci watse tá ñwananteñwa emnde a jirire na á ndaater elva na: Ndza ña nák vaatara á wáká waya, lauktu ña vakte náza za na Yaakadada? Ña nák áme á wáká ndera, ña vakte yawe? ³⁸ Ña nák vaatara ka wayve am ekse á ñere, ña lyiyáká am mba á ñere? Bi ká

an ukhyiye dey ña tsekwakeme am nanɣyuwe? ³⁹ Ña nák vaatara lapika, bi ká am danɣay, ña de zharakzhára? ⁴⁰ Watse á ñwaterantenwa slekse: Náwá yá sakuransese jirire-aara: Ba kelaa má kwa magateraa una-aha ñanna ge egdzar mama-aha-aaruwa na cekwa ndzedá-aatare na wá, kwa magiyán ba ge iya.

⁴¹ «Am iga á una ñanna maa, náwa názu watse á baterná slekse ge emnde na tá am názlaba-aara: Jawinaaja ázerwa, kure emnde na nyainyaikurvenyainye Dadaamiya, zlalau-zlalawa á dem kára na baaka emtsa-aara dekideki, ta tsatsannaa ge Shaitaine antara malika-aha-aara na! ⁴² Adaba ndza a wiyaa waye, kure vakuriteka náza za; ndza a wiyaa ndera, vakuriteka yawe; ⁴³ ndza ya wayve, liyakurika á dem mba á kure; ndza yá an ukhyiye dey, vakuriteka nanɣyuwe; ndza ya lapika, ndza yá am danɣay, dakurka á de zharizhára. ⁴⁴ Daaci watse tá ñwanantenwa itare keni: Ndza ña nák vaatara á wáká waya antara ndera, bi ka wayve, bi ká an ukhyiye dey, melanerakuka na Yaakadada? Ndza ña nak vaatara ká lapika, bi ká am danɣay, danjerka á de zharakzhára? ⁴⁵ Watse á ñwaterantenwa slekse: Náwa yá sakuransese jirire-aara: Ba kelaa má kwalakurekwala magateraa una-aha ñanna ge emnde na cekwa ndzedá-aatare na, magakuriyanka ba ge iya. ⁴⁶ Daaci itare, watse tá dáterá á de magaterá palasa na á zleka dekideki na. Amá emnde a jirire wá, tá de shá shifa na á zleka na.»

26

Male-aha tá am sawari á eksá Yaisu
(*Mark. 14:1-2; Luka 22:1-2; Yuh. 11:45-53*)

¹ Zlanaazle Yaisu tsáká elva-aara maa, a ba ñane á elvan ge pukura-aha-aara:
² «Diyakurdiya muñri á *Paska wá, a juwaa ba háre buwa. Iya *Ura á emnde bademme wá, watse tá eksiva á ba am muñri ñanna, tá de zlejeliyá áte dzangala.»

³ De jarammeje male-aha á *liman-aha, antara male-aha á Yahudiya-aha á ba am sarte ñanna am mba Kayafas ñane male á *liman-aha bademme. ⁴ Daaci ta njantaa átirpalle geni tá eksevaksa Yaisu an nasherire, tá kedánaakeda shifa-aara. ⁵ A ba itare am dágave-aatare: «Magaumika una ñanna vaci muñri, geni a tsaranteka emnde elva.»

Mukse na a puwar waye ge Yaisu
(*Mark. 14:3-9; Yuh. 12:1-8*)

⁶ Am sarte na Yaisu am Baytaniya na wá, a dem mbá á Simaun umele ndza á waná derve, ⁷ a demhe ge mukse umele an kuderá á waye-aara, á se emtake, kwakya gane-aara, a de puwar waye ñanna ge Yaisu áte ire-aara am sarte na aṅkwa á za dafa. ⁸ Ba ta naa una ñanna pukura-aha, a naba jaterhe ge ervaunde, a ba itare: «Azara shagerire-aara jeba á bádza duksa na? ⁹ Ambane ka ma ta velu waye ñanna, ma tá sha shunḡu kwakya an ñane, daaci ma tá tegater ge talága-aha!» ¹⁰ De cenáncena Yaisu elva na tá weshaná itare, a ba ñane á elvan ge itare: «Labára kwá hyaná lyuwa ge mukse na? Názena a maginaa

ɲane na shagera jipu. ¹¹ Adaba uwe, talága-aha wá, ma vaatara keni watse tá aɲkwa átevege kure, amá iya wá, watse ya baaka átevege kure. ¹² ɲane wá, waye na a puwiyaare ɲane na wá, tsatsiyaatsatse ge béliya am evege. ¹³ Yá ndaakur ba jirire: Am huđe á duniya bademme, bademme á tate na ni tá de bálá labare á higa átekwa na wá, tá de ndaha názena ni a maganaa mukse na keni, tá de viyanaaka.»

Yahuda aɲkwa á vela Yaisu

(Mark. 14:10-11; Luka 22:3-6)

¹⁴ Daaci aɲkwa palle á pukura-aha kelaawa ju buwa, zhera-aara Yahuda Iskariyaud, a tsete duwa-aara á deza male-aha á *liman-aha, ¹⁵ a ba ɲane á elvan ge itare: «Kwá vite uwe yá magakuránmaga ya pute na ni á demda Yaisu am erva á kure?» Ta naba kezlanaa shuɲgu kul keye, cappe ta puwanem am erva. ¹⁶ A fantau á ba am sarte ɲanna Yahuda ge tataya faterem Yaisu am erva ge emnde na á ba an keski.

*Yaisu arge masane á *Paska antara pukura-aha-aara*

(Mark. 14:12-21; Luka 22:7-14, 21-23; Yuh. 13:21-30)

¹⁷ Am váha zuɲɲwire na tá za muɲri na baaka shahi á makalá am huđe-aara na, duwa á pukura-aha, ta de ndavanu ge Yaisu, a ba itare: «Ká kátá ɲá de tsatsaká dafa á *Paska am tate-ara?» ¹⁸ A ɲute ge Yaisu, a ba ɲane á elvan ge itare: «Dawmbare á dem mba á manya am huđe á ekse, de bawanánba wá: a ba malum wá, hyephye sarte-aaruwa yá kátá za muɲri á

Paska antara pukura-aha-aaruwa am mba á ña.»
 19 Pukura-aha ta magaa názena a baternaa Yaisu na, daaci ta tsatsaa munri á Paska.

20 Am iga a mangaripu maa, Yaisu antara pukura-aha-aara ta nja arge masane. 21 A ba ñane á elvan ge itare arge masane ñanna wa: «Náwa yá ndaakur elva, yá ndaakur ba jirire: Watse á veliya ba palle á kure.» 22 Daaci, bademme á pukura-aha jáviya ba tá kyuwa, ta fantau ge ndavanu an palpale, ma ware keni ba: «Iya ka ndza Yaakadada?» 23 A ñute ge Yaisu, a ba ñane: «Edda una ni erva á ñere antara ñane am tása na wá, watse á veliya ba ñane. 24 Iya *Ura á emnde bademme wá, baaka pekyaaara sey ba yá emtsa. Ate una ta puwete am wakita á Dadaamiya áte iya wá, ba estuwa. Amá watse zladá jipu ge edda una ni á de veliyá ñane, ambane ma yareka.» 25 Yahuda wá, á de velaná ba ñane keni, a eksetaa elva, a ba ñane: «Iya ka ndza Yaakadada?» A ñwanante ge Yaisu: «Ba estuwa.»

Masane cufedfe

(*Mark. 14:22-26; Luka 22:15-20; 1 Kaur. 11:23-25*)

26 Am sarte na tá anƙwa za masane maa, Yaisu a eksetaa dafa, a slafanaa we-aara ge Dadaamiya, a kezlanve dafa na, daaci a vaterte ge pukura-aha-aara. «Nawmbare zawuze,» a ba ñane, «una ñanna vuwa-aaruwa.» 27 Am iga á una ñanna maa, a eksante feka, a slafanaa we-aara ge Dadaamiya, a vaterte: «Shawushe», a ba ñane á elvan ge itare. 28 «Adaba una ñanna uzhe-aaruwa; a puvaa adaba emnde

kwakya, geni emnde kwakya a sharánsha gabera á haypa-aha-aatare, Dadaamiya á ngudaterá an una nanna namána ge emnde. ²⁹ Yá ndaakur ba jirire: Am sali kataliya na wá, yá dalika á shá yawe á egdza á náfa antara kure mázla-aara, sey watse mí de shá ba una anwaslire am zlanna á Edderwa.» ³⁰ Am iga á una nanna maa, ta eksante lahe á gálá Dadaamiya, ba tse-aatare, ta zlala ádete ire á Wa Anyaranyara.

A ba Yaisu watse á yiyaaya Piyer

(*Mark. 14:27-31; Luka 22:31-34; Yuh. 13:36-38*)

³¹ Daaci a ba Yaisu á elvan ge pukura-aha-aara: «An vayiya vatena wá, bademme á kure na watse kwá yiyaaya. Adaba anƙwa an puwa am wakita á Dadaamiya, a ba nane: Watse yá ejja suni, bademme á kyawe-aha am walda tá de kya. ³² Amá má watse tsanetse am faya wá, watse yá daada ba iya zunƙwe arge kure á dem Galili.» ³³ A nwanante ge Piyer, a ba nane á elvan ge nane: «Ma yarakaaya emnde umele keni, iya wá, yá yakaaka ƙeƙiƙeƙi.» ³⁴ A nwanante ge Yaisu: «Yá ndak ba jirire, an vayiya ba vatena na, lauktu á kyuwa tsákálá, watse ká bánba ka ser keye geni diyakikire.» ³⁵ A ba Piyer: «Yá ndaaka una ƙeƙiƙeƙi. Ma emtsa antara ka keni ba yá emtsa.» Bademme á pukura-aha umele keni ta ndahán ba estuwa.

Yaisu am Gaicaimane

(*Mark. 14:32-42; Luka 22:39-46*)

³⁶ Daaci daada Yaisu antara pukura-aha-aara á dem tate na tá ƙahaná an Gaicaimane na.

A ba ɲane á elvan ge pukura-aha: «Náwa njawinja áhuna, iya kwaye yá de maga maduwa áhuwa.» ³⁷ A eksetaa tara Piyer, antara egdzara á Jaibaidaiyus buwa, ta duwa antara ɲane. Fantaufe wá, á tápá emtaɲkire, á tápá ba zlaɗa na ni an tsaka ire na am ervaunɗe-aara. ³⁸ Daaci a ba ɲane á elvan ge itare: «Baaka zlaɗa na ni yá tapánka na am ervaunɗe-aaruwa, yá tápá zlaɗa á emtsa. Naba njawinja áhuna, pauka háre ɗekideki, sheraumishera ice ba shagera.» ³⁹ A zlalehe yiyye cekwaanɗuɗi an itare, a de kezlaa ugje am haha, wafke-aara ba teppe áte haha, a magaa maduwa. A ba ɲane am maduwa-aara: «Eddaye-aaruwa, máki á gevge wá, tasle á ɲa jinaaja zlaɗa na ba yiyye an ya. Amá wá, áte una yá wayaná ya ka, áte una ka wayetaa ka.»

⁴⁰ Daaci ba tse-aara wá, a seza pukura-aha keye na, amá a se berater tá am háre. A ba ɲane á elvan ge Piyer: «Dzegwakuránka njá an ice ba saa palle keni degey? ⁴¹ Pauka háre! Magaumaga maduwa geni a badakuruka shaitaine. Ire á urimagwe wá, wayaawáya jipu mága fesaarfire, amá baaka payɗa á vuwa.»

⁴² A daliye zlaɓe ádaliye ge buwire, a de magaa maduwa-aara, a ba ɲane: «Eddaye-aaruwa, mákini á taa jaaveka zlaɗa ɲanna áte ya na, sey ba yá shushe wá, a gevge ba namaari á ɲa.»

⁴³ Eptsa-aara zlaɓe ádaliye á seza pukura-aha-aara, a se berater tá á ba am háre. Dzegwaránka basha háre ɗekideki. ⁴⁴ A daliye zlaɓe ádaliye á dem tate á maduwa-aara, a de magaa ba kelaa maduwa-aara ɲanna ge keyire. ⁴⁵ Zlaurle wá,

a eptsehe zlaɓe ádaliye á seza pukura-aha-aara na. A ba ɲane á elvan ge itare: «Kure kwá pá ba háre á kure, kwá aɲkwa puwansepuwe shifa á kure ka? Ay degiya, iya *Ura á emnde baɗemme, hyeɓhye sarte-aaruwa. Kwaye tá de fime am erva ge emnde a haypa. ⁴⁶ Tsawetse! Kwaye samsa edda una ni a veliyaa ɲane na, mí de yainuye.»

Ta eksevaa estuwa Yaisu

(Mark. 14:43-50; Luka 22:47-53; Yuh. 18:3-12)

⁴⁷ Ba elva ɲanna keni zlaɓe zланаaka Yaisu wá, tá zhára ba sesse Yahuda palle á pukura-aha kelaawa ju buwa. Emnde kwakya tá sá ɗaba Yahuda ɲanna, tá an katsákar-aha, antara zade-aha ceppe am erva. Ta belateraa male-aha á *liman-aha, antara male-aha á Yahudiya-aha. ⁴⁸ Yahuda na a veluwa ɲane Yaisu na maa, kwaratersekwara nalaama á ɲgyekwaterá Yaisu ge dikele á emnde ɲanna. A ba ɲane á elvan ge itare: «Ba máki kwa niina yá aɲkwa gan use ge ura ni, seke aɲkwa urire á ɲere an edda-aara wá, edda una kwá tatayaná kure na ba ɲane, naba eksauváksa.»

⁴⁹ Ba watsewatse wá, a duhe ge Yahuda ɲanna á deza Yaisu: «Use malum», a ba ɲane á elvan ge ɲane, daaci á gan use an ervaunɗe-aara palle agire. ⁵⁰ A ɲwanante ge Yaisu, a ba ɲane: «A gevge názena ka se maganaa ka na ura-aaruwa.» Daaci yálla á ba emnde na, erva am mbiye ge Yaisu, ta naba eksevaahe. ⁵¹ Ura palle am emnde á Yaisu, a naba tedese masalam-aara ɲane keni, a wa sleslera á male

á *liman-aha, a icanaa hyema palle. ⁵² «Femfa masalám á ña am bere-aara», a ba Yaisu á elvan ge ñane. «Adaba emnde na tá tedfa masalam, itare keni watse tá kedaterá á ba an masalám. ⁵³ Diyanka ka yá dzegwándzegwa dāha Edderwa ge se meliyumele, ba seke ndáhamina ká zhárá ba malika-aha á wáya á tsaaka an debu kelaawa ju buwa emtu? ⁵⁴ Amá watse á geva estara kena názena á ndaaná wakita á Dadaamiya na? Adaba áte una am wakita wá, sey á gevge ba estuwa.»

⁵⁵ Daaci a ba Yaisu á elvan ge dikele á emnde ñanna bademme: «Kwá se eksiyá an masalam-aha, antara zade-aha am erva na mu, ya neyle emtu? Ábi kelaazare yá njá á ba am mashidi, yá ankwá kwaraterse elva á Dadaamiya ge emnde, labára eksakurika? ⁵⁶ Amá diyaweddiye geni bademme á mága ñanna wá, ba geni a gevge elva-aha na ni ta ndahanaa nabi-aha ankwá am wakita á Dadaamiya na.»

Daaci kyaakya zhagade ge pukura-aha bademme, ta naba yánhe.

*Yaisu á katafke á *kendekyiya yaikke*

(Mark. 14:53-65; Luka 22:54-55, 63-71; Yuh. 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Daaci emnde na ta eksevaa Yaisu na, ta dan ba suuwe á dem mba á Kayafas ñane male á *liman-aha. Mbate kerten jarammeje malum-aha á *tawraitā, antara male-aha á ekse katakappe am mba á male ñanna. ⁵⁸ Piyer wá, a daa dāba Yaisu á dehuwa, amá wá, gaterápteka dfekideki. A de demhe á ba á dem riya-aara, a

de njehe am dágave á emnde a ufa mashidi, ge zhara lámare ñanna, ma watse á zla estara keni.

⁵⁹ Male-aha á *liman-aha antara emnde a *kendekyiya na bademme farantaufe ge tataya ba ni ma a ndarsende emnde umele elva an dzála áte Yaisu, ma ba fida keni, lauktu ma tá bá ñanaaṅa shairiya á emtsa. ⁶⁰ Kwakya tsa emnde na ta de datsanve fida ge Yaisu, amá baaka názu ta eksanaa áte ñane. Am iga-aara, saremsa emnde umele ta buwa wá, ⁶¹ a ba itare: «Zhel na degi a bantsa ñane: Yá dzegwándzegwa mbedánaambeda *mashidi á Dadaamiya yaikke na. Yá nderaalindere am hare keye, á bina.»

⁶² Hattse a tsete ge male á *liman-aha na, a ba ñane á elvan ge Yaisu: «Ká ndaka elva dekideki ka? Tá ndáhá uwe ñane áte ka emnde na?» ⁶³ Amá a dŭ ba we-aara Yaisu. Daaci a ba male á liman-aha na á elvan ge ñane: «Yá ndavaku una an zhara á Dadaamiya edda á shifa, ndindaha ba jirire ba ka una ka *Almasihu, ka *Egdza á Dadaamiya na emtu?» ⁶⁴ A ṅwanante ge Yaisu, «Ba estuwa,» a ba ñane á elvan ge ñane. «Amá wá, á katafke cekwaṅgudí watse kwá niina ya *Ura á emnde bademme yá njá am nadafa á Saksage na Slekse ba ñane na, watse kwá niina zlaḅe adaliye, má watse yá sawa áte kumba á samaya.» ⁶⁵ Daaci male á liman-aha na a naba dzadzanve zane áte vuwa-aara, a ba ñane: «A ganve ire-aara kalle an Dadaamiya.» A ba ñane á elvan ge emnde: «Baaka wedere á miya an seyde-aha mazla-aara. Ábi cenakuráncena an hyema á kure názena a ndahanaa ñane. ⁶⁶ Emtu estara á bá kure?», a ba ñane á elvan ge emnde

a *kendekyiya. A ba emnde: «Una ba haypa-aara, a njeka an shifa d'ekideki.» ⁶⁷ Daaci ta naba kyefanem nyaihe am ice, ta vavante d'edekwa, emnde umele ta vavante babárva, ⁶⁸ a ba itare tá elvan ge nane: «*Almasiihu, diyeddiye mu a jakaa ware.»

A ba Piyer nane diyaaka Yaisu d'ekideki

(Mark. 14:66-72; Luka 22:56-62, 63-71; Yuh. 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Am sarte nanna wá, Piyer an'kwa á njá am dagela am huđe á riya á male á *liman-aha. Daaci a sesehe ge kwatena á male á liman-aha maa, a ba nane á elvan ge Piyer: «Ka keni ka ura á Yaisu zhel emnde a Galili na.» ⁷⁰ Amá eksarka Piyer d'ekideki, a ba nane á elvan ge kwatena nanna á katafke á emnde bademme: «Ma ká ndaha elva á uwe keni diyanka ya d'ekideki.» ⁷¹ A tsete ge nane an'kwa á dete wakyiya, sesse kwatenaha umele daduwa á dezeńára. Ba a puwete ice áte nane wá, a ba nane á elvan ge emnde: «Degiya una keni ba ura á Yaisu zhel emnde a Nasarátu na!» ⁷² Piyer a naba kwaleve zlađe adaliye, a ba nane: «Náwa wada-aaruwa máki diyandiya dawale nanna. Ba jirire diyanka dawale nanna.»

⁷³ Cekwaan'gudfi am iga á una nanna maa, ta gapte ge emnde na tá an'kwa áhuwa á deza Piyer, a ba itare tá elvan ge nane: «Ba jirire ka keni ka ba palle-aatare, adaba á ba áte nara á nã keni diyarakdiya emnde, diyardiya tate na ka sawa átekwa na.» ⁷⁴ Daaci Piyer a fantau ge za wada-aha, a ba nane: «Náwa Dadaamiya diyanka

dawale ɲanna ɔfekifekei.» Á ba am sarte ɲanna wá, tsáktsákwalikwaa, á ba tsákálá. ⁷⁵ Daaci Piyer a naba yehete elva na ndza a bannaa Yaisu, a ba ɲane: Lauktu á kyuwa tsákálá wá, ká de bánba ka ser keye ge diyakikire na. Mazla-aara ba segáshe-aara, a de kyuwa á ba an yawe á kyuwa.

27

*Daránda Yaisu á de katafke á sleksu *Pilaatu*
(*Mark. 15:1; Luka 23:1-2; Yuh. 18:28-32*)

¹ Weráwera ekse an enlya werre wá, bademme á male-aha á *liman-aha, antara male-aha á ekse njarantenja mazle-aara ganakini sey tá ejja shifa á Yaisu. ² Ta naba puwete záwa áte ɲane, ta danán ge sleksu *Pilaatu, ɲane slekse yaikke am kwara ɲanna, a fanaa ɲgumna a Rauma.

Emtsa á Yahuda
(*Sler. emnde 1:18-19*)

³ Yahuda na a velanaa ɲane Yaisu na nanna ganakini ɲgudarnɲguda Yaisu am shairiya maa, a deme am tuba, a naba sateraa shunɲu-aatare kul keye na ndza ta vantaá áte Yaisu na ge male-aha á *liman-aha, antara male-aha á ekse. ⁴ A ba ɲane á elvan ge itare: «Yá an haypa ba iya, adaba ya velu ura cudedɔde geni tá ejja shifa-aara.» A ba itare tá elvan ge ɲane: «Ázara lámbe á ɲere áte una ɲanna? Una á shá ba ka.» ⁵ Yahuda a naba puwateranve shunɲu am *mashidi yaikke, a de zlenelaa ire-aara áte záwa.

⁶ Daaci male-aha á liman-aha ta halante suley na. Amá á bá itare: «An piya am *tawraitá ganakini mi puwante suley na ge suley á slera á Dadaamiya, adaba gane á shifa á ura.» ⁷ Daaci ta magaa sawari am dagave-aatare, geni tá shekwevshekwe fe á slendera gahe umele an nane, ge heda wayve-aha am hufe-aara, ta naba shekweve. ⁸ Adaba una nanna, sem vatena tá dáhá fe nanna an fe á uzhe. ⁹ Daaci gevge názena ndza a ndahanaa nabi Yairaimiya, a ba nane: «Halarantehálá suley kul keye na egdzara á *Iserayiila, ta ges gane-aara átekwa na, ¹⁰ daaci ta shekweve fe á slendera gahe an nane, ba seke una a binaa Yaakadada na.»

*Sleksu *Pilaatu ankwá á ndavanu elva ge Yaisu
(Mark. 15:2-5; Luka 23:3-5; Yuh. 18:33-38)*

¹¹ Tsarnaatse Yaisu á katafke á slekse yaikke, a ndavanuwa nane elva ge Yaisu, a ba nane á elvan ge nane: «Ba ka una ka slekse á Yahudiya-aha na emtu?» A nwanante ge Yaisu, «Ba estuwa», a ba nane á elvan ge nane. ¹² Am iga á una nanna maa, male-aha á *liman-aha, antara male-aha á larde, tá ankwá datsanve elva wá, Yaisu a naba dfu we-aara mazla-aara. ¹³ Daaci a ba slekse á elvan ge nane: «Ká cenánka elva na tá tsakaná áte ka na emtu? Labára ká ndaaka elva?» ¹⁴ Amá Yaisu a dfu ba we-aara, kamákamá ndahaaka elva. Haa slekse a magaa najipu kwakya.

*Njarantenja am shairiya ge ja shifa á Yaisu
(Mark. 15:6-15; Luka 23:13-25; Yuh. 18:39-19:16)*

15 Ba kelaa má samsa munri á *Paska wá, slekse ankwá á belaterá danğay palle, edda una tá kataná itare na ge emnde a ekse. 16 Ay am sarte nanna maa, ndza ankwá slemanzawe umele am danğay, zhera-aara Yaisu Barabas.

17 Daaci á bá slekse á elvan ge jáháva: «Am dágave á tara Yaisu Barabas, antara Yaisu na tá dahaná an *Almasiihu na mu, kwá kátá yá belakurá ware?» 18 Diyaadiya tsa ganakini ta danaa Yaisu adaba ba shelha baaka elva umele.

19 Am sarte na sleksu *Pilaatu ankwá á kya shairiya á Yaisu na ma, mukse-aara a naba belanvaa ura, a ba nane á elvan ge nane: «Maganánka ba uwe keni ge zhel nanna dekideki, baaka haypa-aara. Adaba vatena ya hare á ba am palasa á shene adaba nane.»

20 Amá a ba male-aha á *liman-aha, antara male á ekse tá elvan ge jáháva: «Bawánba kure geni a belarakurnaabela ba Barabas, a jareja Yaisu.» 21 Slekse a ndavateruhe zlafe adaliye, a ba nane á elvan ge itare: «Kwá kátá yá belakurá ware am emnde buwa nanna?» Ta vante jawapa, á ba itare: «Belanernaabela ba Barabas.»

22 A ba nane á elvan ge itare: «Yá maganá uwe ge Yaisu na tá dahaná an Almasiihu na?» Bademme-aatare ta nwanante, a ba itare tá elvan ge nane: «Zlejelezlejele áte danganala!»

23 A ba sleksu Pilaatu á elvan ge itare: «A gu uwe estuwa?» Amá itare ta far hula á ba an ndzedá, a ba itare: «Zlejelezlejele áte danganala!»

24 Am nanna sleksu Pilaatu baaka názu á maganá nane, emnde tá far ba hula maa, a kevaa yawe, a baraa erva-aara á katafke á emnde, a ba

ɲane á elvan ge itare: «Shifa á zhel na kwá de jáná kure na, haypa-aara á shika dfekideki, á shá ba kure.» ²⁵ Baɗemme á jáháva a ɲwanante, a ba itare tá elvan ge ɲane: «Una á shakaaka, haypa á ja shifa á zhel na á ba am mbiye á ɲere antara egdzara á ɲere.» ²⁶ Daaci sleksu Pilaatu a naba belateraa Barabas, amá Yaisu wá, ta zu an ja, lauktu ta de zlejelaná áte dzaɲgala.

*Sawji-aha tá aɲkwa á epsawa Yaisu
(Mark. 15:16-20; Yuh. 19:2-3)*

²⁷ Daaci ta naba danhe ge sawji-aha á sleksu *Pilaatu Yaisu na á dem huɗe á há á slekse, ta de jamme ge sawji-aha baɗemme, tá á ba arge ɲane. ²⁸ Ta naba tsekwanse am nanɲyuwe-aara, ta tsekwanne am dira haɲɲe. ²⁹ Am iga á una ɲanna maa, ta nderse dake, ta faɗanse ire an ɲane ágire *ɗaɲkaula, ta fanem zade am naɗafa-aara. Mazla-aara ta gyanu rume ágire tá epsawupsawa, a ba itare tá elvan ge ɲane: «Aska á ɲa, slekse á Yahudiya-aha!» ³⁰ Ta naba kyefanem nyaihe am ice. Ta lyevaa zade na am erva-aara, geni tá jáná an ɲane am ire. ³¹ Zlaruzle am maganaa palasa, ta tsekwanse am dira haɲɲe na, ta tsekwanne am náza-aara, lauktu ta dáná á dem tate na ta zlejelanaa áte dzaɲgala.

*Náwa ta zlejelanaa estuwa Yaisu áte
dzaɲgala*

(Mark. 15:21-32; Luka 23:26-43; Yuh. 19:17-27)

³² Am sarte na daransede, ta de jaa ire antara ura Siraine umele zhera-aara Simaun,

ta naba hyarhe ganakini á sepá dzaᅅgala á Yaisu. ³³ Daraada am tate ᅅanna tá dʒháná an Gaulgauta na, amaana: Tate á feka á ire maa, ³⁴ ta de fanu mbazla ge Yaisu áhuwa. Mbazla ᅅanna keni aᅅkwa duksa yayiaihe am huᅇ-aara. Amá ba a tapanaahe ge Yaisu mbazla na wá, a naba kwalve, shaaka dʒekidʒeki. ³⁵ Daaci ta naba tsakwanse am kazlaᅅa-aara, ta zleᅅelehe áte dzaᅅgala, ta tegaa kazlaᅅa-aara am dagave-aatare. Ge tega kazlaᅅa-aara na wá, ta maga njeri am dagave-aatare, ganakini a sesse edda una ni á zaná ᅅane ma uwe keni. ³⁶ Daaci ta njehe á ba áhuwa ᅅanna ge ufufa-aara.

³⁷ Ta puwete názena ta bantsa itare tá jáná adaba ᅅane na áte naláwa, ta fetehe átire ge ᅅane. Náwa názena ni ta puwetaa itare: «Ba ᅅane una Yaisu, slekse á Yahudiya-aha.» ³⁸ Tá aᅅkwa neyle-aha buwa ta zleᅅelater átirpalle antara Yaisu áte dzaᅅgala-aha-aatare. Palle ta zleᅅelanaa am naᅇafa, palle keni am názlaba.

³⁹ Emnde a degáshe am tate ᅅanna tá geja ba ire, tá ámbera ezzlazole. ⁴⁰ A ba itare tá elvan ge ᅅane: «Ábi ka bántsa ka ká naba mbedanaambedá *mashidi yaikke na, á ba am hare keye ká nderendere umele á ba ka? Labara ká taa ᅅezlanaaka ba ka ire á ᅅa? Máki ka ba *Egdza á Dadaamiya, tsekwanaatsekwa kwa ire á ᅅa áte dzaᅅgala na!» ⁴¹ Male-aha á *liman-aha, antara malum-aha á *tawraita, ira male-aha á ekse bademme ta fantau ge epsawa Yaisu. Ta bántsa itare wá: ⁴² «Iyau, á dzegwándzegwa ᅅezla emnde umele, ire-aara

wá, á taa ɲezlanaaka! Ábi ɲane slekse á Iserayiila-aha? A tsekwanaatsekwa kwa ire-aara áte dzaŋgala na? Máki tsekwaatsekwa wá, baɗemme mi fetarfe áte ɲane. ⁴³ A bántsa ɲane a fetaare an Dadaamiya, ɲane *Egdza á Dadaamiya, mi ezzhara kwa kina má watse á sawa Dadaamiya ɲanna á se melanumele!» ⁴⁴ Neyle-aha buwa na ta zleɲelaterhe áte dzaŋgala antara Yaisu na, itare keni ta zlazlese Yaisu ba seke male-aha ɲanna.

Náwa ndza a emtsaa estuwa Yaisu

(*Mark. 15:33-41; Luka 23:44-49; Yuh. 19:28-30*)

⁴⁵ Daaci a tsekwa ge tabeɗammire an vacitire am huɗe á duniya baɗemme, dem lásar emnde ta á ba am tabeɗammire ɲanna. ⁴⁶ Á maga saa keye wá, Yaisu a ketaa kwára á ba an ndzedɗa: «Aili! Aili! Laima sabaktani?» Amaana wá: «Dadaamiya-aaruwa labára yakiyaaya? Dadaamiya-aaruwa labára yakiyaaya?» ⁴⁷ Á bá emnde umele am emnde na tá aɲkwa á tsaatse áhuwa: «Zhel na degiya á ɗaha nabi *Ailiya.» ⁴⁸ Palle-aatare a tedante zhagade, a de eksetaa sausau, a ɲguɗetaa áte zade, a femhe am mbazla umele ɗaɲɗaɲe ba estuwa, daaci a kante, a fante áte we ge Yaisu geni a shushe. ⁴⁹ Amá a ba emnde umele-aatare: «Tsawaatse emtsaade, mi ezzhara má watse á semsa Ailiya ɲanna á se melanumele.» ⁵⁰ Yaisu a fu hula zlaɓe ádaliye, mazla-aara a naba zlu ge shifa-aara.

⁵¹ Am sarte ɲanna maa, aɲkwa kacekaca á dzegwa am *mashidi yaikke wá, a naba tamme

kalkale, a fantau á sawa átire sem áhá. Haha keni anƙwa á gajava, palaha-aha tateptate ba baley baleye. ⁵² Irekhya-aha keni kerten tá an wara, emnde á Dadaamiya na ndza matsare-matsa na kwakya tsaretse am faya. ⁵³ Emnde na ta tsetaa am faya ɲanna wá, am sarte na tsetsa Yaisu am faya na, daremda á dem berni cudedde, emnde kwakya naráterna.

⁵⁴ Sawji-aha na a sáteraa ɲgumna a Rauma, antara male-aatare bademme tá anƙwa ufa Yaisu na. Ba ta naa gejava á haha antara názena magaavemaga bademme na wá, dámdá lyawa am itare jipu. A ba itare: «Zhel na egdza á Dadaamiya ba jire.»

⁵⁵ Tá anƙwa ɲwasha keni kwakya am tate ɲanna. Ta tsaahé yiyiye, ta zhara názena ni anƙwa á magava na. ɲwasha ɲanna kwaye ta saa á daba Yaisu á sawa am kwara á Galili ge maganaa slera. ⁵⁶ Tá anƙwa tara Maari mukse á emnde a Magdala, antara Maari emmetare ge tara Yakuba an Yusufa, ira emmarge egdzara á Jaibaidaiyus, am dagave á ɲwasha ɲanna.

Faremfá Yaisu am irekhya

(Mark. 15:42-47; Luka 23:50-56; Yuh. 19:38-42)

⁵⁷ Herzhe watse á belya vaciya wá, a naba semhe ge sleberba umele ura á ekse á Arimatiya zhara-aara Yusufa. ɲane keni fetarfe áte Yaisu. ⁵⁸ A duhe ge Yusufa ɲanna á deza sleksu *Pilaatu, a de ndavanu baráma á eksa emtsa á Yaisu. Daaci a ba slekse a varanteva. ⁵⁹ Duwa á Yusufa, a eksante emtsa na, a de fademe am kalpakane anƙwaslire tsefanje, jeba á kalpakane ɲanna ba

lefedfe. ⁶⁰ Daaci a de zlavanaahe am irekhya-aara halál na a yese am cacera, zlafe ba unjule á zlauzle-aara ge yá irekhya ñanna. Daaci a berhanu palame yaikke ge we á irekhya ñanna, lauktu a zlala. ⁶¹ Amá tara Maari mukse á emnde a Magdala, antara Maari umele na wá, itare zlalarka, ta naba njehe, wafke-aatare ba ndañje á deza irekhya na.

Sawji-aha tá aṅkwa ufa irekhya á Yaisu

⁶² Makuralla-aara, amaana kwaskwe á puwansepuwe wá, ta naba tsetehe ge male-aha á *liman-aha antara *Farisa-aha ta deza sleksu *Pilaatu. ⁶³ A ba itare tá elvan ge ñane: «Ambarka á ña, yehanerteyeha názena a ndahanaa slefida ñanna am sarte na zlafe an shifa. A bantsa ñane, watse á tsetse am faya am hare-aara ge keyire am evege. ⁶⁴ Ambane ká bela emnde tá de ufa irekhya-aara am hare keye ñanna. A de tedarseka pukura-aha-aara, daaci watse tá baterán ge emnde geni tsetse am faya. Daaci fidire-aatare ñanna á de jauje ge una werre.» ⁶⁵ A ba edda á hákuma á elvan ge itare: «Kwaye sawji-aha ñanna, dawmbare, de magaumága názena kwa dzegwanaa kure ge ufufa-aara.» ⁶⁶ Daaci ba zlalá-aatare, ta de vanyaa we á irekhya ba shagera, ta fafete damshe á ngumna, ta bazlaa sawji-aha ge ufufa-aara.

28

Yaisu tsetse am faya

(Mark. 16:1-10; Luka 24:1-12; Yuh. 20:1-10)

¹ Dedde kwaskwe á puwansepuwe, an enlya werre ge laade wá, daremda tara Maari mukse á emnde a Magdala, antara Maari umele na ta de zhara irekhya na. ² Ba watsewatse shekwaraaka ðekideki wá, bademme á haha á gyagya á ba an ndzedá, a tsekwaa ge malika á Yaakadada á sawa am samaya, a berhanvuwe palame na ge we á irekhya maa, a njetaa átekwa. ³ Malika na á mbá wulwulire ba seke kára á ráde. Nanjyuwe-aara dzayye telle jauje ba ge sluzhe keni. ⁴ Naranna emnde a ufa irekhya na wá, ba gyaagya keni tá gyagyeteka mazla-aara ge lyawa, garevge ba seke baaka shifa am itare ðekideki.

⁵ Amá njwasha na wá, a ba malika njanna á elvan ge itare: «A wakurka lyawa ðekideki, adaba diyandiya kwa se tataya Yaisu na ta zlejelaa áte dzangala na. ⁶ Amá njane baaka áhuna mazla-aara, tsetse am faya ba seke una ndza a enndaha na. Sawmbare nawanaana tate na ndza á zlava átekwa. ⁷ Kina wá, dawmbare ba watsewatse, de mbedawaterumbede labare ge pukura-aha geni baaka, tsetse. Baira watse á daada ba njane zunjwe arge kure á dem Galili. Kwá de nanaana áhuwa. Una ya bakurnaa ba iya.» ⁸ Daaci ba zlálá-aatare ge njwasha na áte we á irekhya, ta zláláa á ba á zhagade ge daterá labare na ge pukura-aha á Yaisu. Tá zlálá na wá, ervaunje-aatare ba seke nama, an wesha an lyawa zlabé adaliye.

⁹ Cekwaanjudi wá, Yaisu a se yaiterwa á ba an ye ge njwasha na: «A vakurteva Dadaamiya hairire», á bá njane á elvan ge itare. Zhagade ge njwasha na ádezenjara, ta kezlan ugje, ta

ɲante sera, tá aɲkwa á eggala. ¹⁰ A ba Yaisu á elvan ge itare: «A wakurka lyawa dekiɲeki. De bawateranba ge egdzar mama-aha-aaruwa, a darduwa á dem Galili, tá de niina áhuwa.»

Názu watse tá ndahaná sawji-aha á ufa irekhya

¹¹ Zlabe tá á ba átira zlala emtsaade ɲwasha na wá, sawji-aha á ufa irekhya na keni, emnde umele-aatare zlarzlala á dem huɲe á ekse, ta de mbedateru labare ge male-aha á *liman-aha. ¹² Male-aha á liman-aha ta magaa sawari am dagave-aatare antara male-aha á ekse maa, ta vaterte shuɲgu camballe ge sawji-aha na. ¹³ A ba itare ta elvan ge itare: «Bawanba geni tá se tefesaa ba pukura-aha-aara an vayiya am sarte na ɲere ɲá am hare. ¹⁴ Ma a cenanaa ba edda á hákuma keni, diyaɲerdiya ɲere názena ni ɲá de ndahaná ɲere, ba názara keni á shakuraaka dekiɲeki.» ¹⁵ Daaci sawji-aha ta naba lyevaa shuɲgu na, ta maganaa áte una ni ta ndaaterndaa na. Ta naba hyanme fida ɲanna am dagave á Yahudiya-aha baɲemme, sem vatena ta tsaa á ba áte una itare.

Yaisu a marateraa ire-aara ge pukura-aha-aara

(Mark. 16:14-18; Luka 24:36-49; Yuh. 20:19-23; Sler. emnde 1:6-8)

¹⁶ Daaci zlarzlala pukura-aha kelaawa jemtekwe keredɲe á dem Galili, ta deba áte egdza wa na ndza a baternaa Yaisu na. ¹⁷ Ba ta puwete ice áte ɲane, ta kezlan ugje, tá aɲkwa á eggala. Amá emnde umele-aatare

ta magaa shaige ganakini ñane ka. ¹⁸ Samsa Yaisu á sezetare ba herezhzhe, a ba ñane á elvan ge itare: «Bademme á hákuma ta fimaa á ba am erva-aaruwa, ma am samaya, ma am duniya keni. ¹⁹ Daaci naba dawmbare ma á dem larde-ara keni bademme, ma emnde-ara keni gawatervege emnde-aaruwa, mágawateránmaga baptisma an zhera á Edderwa, an zhera á Egdza-aara, an zhera á Shedekwe Cudedde. ²⁰ Kwarawatersekwara maga fesarfire am názena ya fakuraara ya bademme. Diyaweddiye ganakini iya antara kure wá, yá ankwá antara kure ma vaatara keni, dem halavuwa á duniya.»

Wakita á Dadaamiya
La Bible en wandala

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Wandala)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

dec75dd5-4784-5059-aa00-668d508a6b0d